

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění
Interpretace a teorie interpretace

DISERTAČNÍ PRÁCE

**SÓLO PRE FLAUTU V TVORBE ČESKÝCH A
SLOVENSKÝCH AUTOROV PO ROKU 1989**

Zuzana Bandúrová

Školitel: prof. Radomír Pivoda

Oponent práce: prof. PhDr. Jaromír Havlík CSc.

prof. Václav Kunt

Datum obhajoby: 10. 6. 2015

Přidělovaný akademický titul: PhDr.

Praha, 2015

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Music Art
Interpretation and Theory of Interpretation

DOCTORAL THESIS

**SOLO FOR FLUTE IN THE WORKS OF THE CZECH AND
SLOVAK COMPOSERS AFTER 1989**

Zuzana Bandúrová

Leader: Prof. Radomír Pivoda

Opponents of doctoral work: prof. PhDr. Jaromír Havlík CSc.

prof. Václav Kunt

Date of examination: 10. 6. 2015

Degree: PhDr.

Praque, 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma

SÓLO PRE FLAUTU V TVORBE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH AUTOROV PO ROKU 1989
--

vypracovala samostatně pod odborným vedením školitele a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 30.4.2015

podpis diplomant

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Súhlas

Súhlasím s využitím práce pre prezenčné štúdium v knižnici AMU.

Praha dňa 30. 4. 2015

.....

Podpis diplomanta

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

[illegible]

Abstrakt

Práca „Sólo pre flautu v tvorbe českých a slovenských autorov po roku 1989“ katalogizuje skladby pre flautu sólo, flautu a sprievodný nástroj, flautu a elektroniku, flautu a sláčikový kvartet a flautu so sprievodom orchestra, ktoré boli napísané po „zamatovej“ revolúcii. Obsahuje všetky dostupné informácie a zároveň interpretačné rozbory k skladbám, ktoré som mala možnosť interpretovať, alebo ich považujem za kľúčové diela. Prílohou kapitoly práce sú dva rozhovory s profesormi Vladimírom Bokesom a Marekom Kopelentom, ktoré majú za úlohu priblížiť obdobie a tvorivú atmosféru po roku 1989.

Abstract

My diploma work „ Solo for Flute in the Works of the Czech and Slovak Composers after 1989“ is cataloguing works for flute solo, flute with accompanying instrument, flute and electronics, flute and string quartet and flute with orchestra, that were composed after the “velvet” revolution. It includes all available information and to compositions, I was able to perform, or which I consider most important, I provide the interpretation analyses. Annexe of the work contains two interviews with Profesor Vladimír Bokes and Profesor Marek Kopelent, which help to describe the period and creative atmosphere after 1989.

Pod'akovanie

Ďakujem všetkým mojím blízkym za veľkú mieru tolerancie, ktorú preukázali počas môjho doktorandského štúdia. Môjmu Profesorovi Radomírovi Pivodovi za jeho rady a za pomoc pri naštudovaní mnohých skladieb z nasledujúceho zoznamu. Jurajovi Bubnášovi, pracovníkovi pre dokumentáciu hudobných skladateľov v Hudobnom Centre, ktorý mi veľmi pomohol pri dohľadávaní informácií o slovenských dielach a s kontaktom na mmmnohých slovenských skladateľov. V neposlednom rade Profesorovi Bokesovi, za množstvo cenných rád a konzultácie. A Profesorovi Kopelentovi i Profesorovi Bokesovi za veľa zaujímavých informácií, ktoré som získala z rozhovorov s nimi.

Obsah

Úvod	10
1. Skladby pre flautu sólo	13
2. Skladby pre flautu sólo a elektroniku	61
3. Skladby pre flautu a klavír	75
4. Skladby pre flautu a sláčikové kvarteto	107
5. Skladby pre flautu a orchester	109
Záver	130
Použité informačné zdroje	132
Zoznam skratiek	137
Zoznam príloh	138

Úvod

Súčasnnej hudbe sa venujem už viac ako 10 rokov. Spolupracujem s mnohými českými skladateľmi a zahrála som desiatky súčasných kompozícií ako sólistka, ale i v rôznych komorných obsadeniach a orchestroch. Často som bola pri zrode diela a bola som svedkom veľkých očakávaní i napätia skladateľa pri jeho premiére. Dá sa povedať, že skladba v priebehu jej vzniku žije svojím vlastným životom, ale ak je skladateľ otvorený praktickým názorom interpreta, vytvára táto spolupráca kreatívny svet, ktorý je pre oboch, skladateľa i interpreta inšpirujúci.

Keď som uvažovala nad témou svojej doktorandskej práce bolo vzhľadom k môjmu doterajšiemu zameraniu jasné, že to bude súčasná hudba. Pri jej konkretizácii som rozmýšľala nad tým, ako priniesť čo najviac dôležitých informácií pre interpretov sólovej flauty. Časté žiadosti o radu v oblasti súčasných kompozícií zo strany mojich kolegov ma utvrdili v tom, že je málo dostupných materiálov z ktorých môže interpret čerpať. O to menej, pokiaľ má záujem o trochu ucelenejší materiál. Preto som sa rozhodla vytvoriť zoznam diel, pre flautu ako sólový nástroj, v ktorom sa pokúsim zmapovať územie českej a slovenskej tvorby. Ako Slovenka žijúca v Čechách, ktorú hudobne umelecky ovplyvnili obe krajiny, musela som zahrnúť tvorbu českých ale aj slovenských skladateľov. Tému však bolo potreba bližšie špecifikovať časovým údajom. Mojou prvou myšlienkou bola česká a slovenská avantgarda. Ale množstvo diel, ktoré do tohto obdobia spadá je až prekvapivo veľké a vzhľadom k predpokladanému rozsahu práce, neobsiahnuteľné. Preto som sa rozhodla zúžiť tento zoznam „len“ na postsocialistickú tvorbu pre flautu, teda na tvorbu, ktorá vznikla po „nežnej revolúcii“¹. Primárne sú to diela pre flautu sólo, ale môj „katalóg“ obsahuje aj skladby so sprievodom orchestra, sláčikového kvarteta, elektroakustickej stopy, ako aj klavíra, alebo čembala. Mohli by byť vznesené námietky, že v skladbách s klavírom, alebo čembalom majú oba hlasy väčšinou úlohy vyrovnané a radia sa medzi komornú hudbu. Teda nepatria do práce s názvom „Sólo pre flautu...“. Na druhej strane z praxe je zrejmé, že skladby tohto typu, tvoria zásadnú časť

---

¹ Nežná revolúcia (v češtine sametová revoluce) (16. november – 29. december 1989) označuje nekrvavé udalosti, ktoré prebehli v Česko-Slovensku s cieľom odstrániť komunistickú vládu. (Nežná revolúcia)

repertoáru každého sólistu, predovšetkým hráča na dychový nástroj. Chcem, aby tento katalóg obsahoval všetko čo flautista pri interpretácii súčasnej hudby potrebuje a preto nemôžem vynechať repertoár, ktorý sólista hrá rovnako často ako rýdzo sólové skladby.

Mojim cieľom je zoznam literatúry pre flautu po roku 1989. Obsahuje dôležité informácie pre interpreta pri hľadaní vhodnej skladby do svojho koncertného programu. Informácie slúžiace k počiatočnej rešerši interpreta sú obsadenie, dĺžka skladby a počet viet. Ďalšia dôležitá informácia pri získavaní notového materiálu je jeho nakladateľ. Pri nácviku už vybranej skladby je dobre vedieť o nahrávkach, prípadne o interpretoch premiér. Interpretovi pomáha aj slovo autora. To často uverejňujú v programoch koncertov (tzv. buletinoch), alebo v notových materiáloch svojich kompozícií. V časovom úseku 4 rokov, v ktorom som písala prácu, nebolo možné u každej skladby získať všetky informácie, preto u niektorých skladieb (a urobila som všetko pre to aby ich bolo minimum) sa musím obmedziť len na jednoduché konštatovanie kto a kedy kompozíciu napísal. Fakt obecnej informovanosti o skladbách a ich autoroch v dnešnej rýchlej dobe vo veľkej miere závisí od skladateľov, do akej miery sa starajú o svoju „popularitu“ v podobe osobných webových stránok, alebo rôznych profilov hudobných databáz. Aj napriek neuceleným a neúplným informáciám, som sa rozhodla uviesť všetky skladby, ktoré sa mi podarilo vypátrať, aj tie s minimálnym množstvom informácií. Pokúsila som sa o čo najkompletnejší katalóg, aj keď som si istá, že niektoré skladby unikli mojej pozornosti.

Systém ako umiestňujem skladby za seba je založený na postupnom pridávaní nástrojov. To znamená, že začínam skladbami pre sólovú flautu a v každej ďalšej kapitole sa nástrojové obsadenie zväčšuje. Pracujem s hudbou dvoch národov, ale za každú cenu sa snažím vyhnúť porovnávaniu a uprednostňovaniu jedného pred druhým. Preto všetkých autorov a ich skladby radím v abecednom poradí a k menám autorov pridávam len veľmi základné informácie, kvôli úspore priestoru. V prípade záujmu, bude každý iste schopný, v dnešnej dobe internetu, veľmi rýchlo doplniť informácie, ktoré ho zaujímajú.

Mnohé skladby z nasledujúceho zoznamu som odohrala v premiére či reprízach na koncertných pódioch. V súčasnej hudbe a hlavne v jej zápise je veľa nového, zvuky, ktoré potrebujú nové značky, nový spôsob zápisu, ktorý často ešte nie je zjednotený. Nie vždy je možné zapísať myšlienku jednoznačne. Preto je treba pri nácviku skladby, hlavne u nových skladieb, mnoho konzultácií so

skladateľom. Preto som sa rozhodla podeliť o svoje osobné interpretačné skúsenosti a postrehy. K niektorým skladbám teda pridávam rozbor, ktorý nie je teoretickou analýzou, ale interpretačnou, sú to postrehy, pripomienky, názory a skúsenosti flautistu interpreta. Dúfam, že pomôže nielen pri výbere, ale aj pri samotnom štúdiu skladby. K skladbám ktorých notový materiál je dostupný, poskytujem notové ukážky, tie môžu pomôcť interpretovi k predstave o spôsobe akým autor s notovými značkami pracuje, nie však veľmi k predstave o skladbe (na to sú príliš krátke). Ukážky som sa rozhodla zaradiť do textu kvôli prehľadnosti

Hudobný vývoj národa je úzko spojený s politicko sociálnym vývojom, rozhodla som sa preto k mojej práci pripojiť prílohu, ktorá ma slúžiť ako osvetlenie obdobia po páde socialistického režimu a rozdelení Československa. Teda obdobia, kedy vznikli diela, ktorým túto prácu venujem. Toto kultúrno spoločenské pozadie sa snažím priblížiť prostredníctvom rozhovorov s dvoma skladateľmi zástupcami oboch krajín, profesormi našich predných vysokých škôl, autormi, ktorí zažili socialistický režim i jeho pád, Profesorom Vladimírom Bokesom a Profesorom Marekom Kopelentom.

1. SKLADBY PRE FLUTU SÓLO

V tejto kapitole som si dala za úlohu skompletizovať skladby pre sólovú flautu, či už základnú (in C), piccolu, altovú, alebo basovú. Tieto skladby majú veľkú obľubu hlavne pre flexibilitu a nezávislosť interpreta pri vystúpení. Kompozícií pre flautu sólo je v českej a slovenskej literatúre po roku 1989 veľké množstvo. Najväčším problémom pri ich katalogizovaní bolo náročné dohľadávanie kompletných informácií, pretože často krát bol nedohľadateľný už samotný notový materiál. Mnohí skladatelia týmto, často drobným, skladbičkám nepripisujú veľký význam a preto si o nich nevedú záznamy a nijak ich nearchivujú, ako to často robia u rozsiahlejších kompozícií. V niektorých prípadoch sa sólový kus neuchoval ani v archíve interpreta, ktorému bol odovzdaný a je definitívne stratený.

Bachratá Petra Oliveira (16.3. 1975 Krupina)

Slovenská skladateľka a lekárka. Skladbu študovala u Ladislava Burlasa a Vladimíra Bokesa. Doktorandský cyklus vyštudovala na Univerzite Aveiro v Portugalsku, tam momentálne pôsobí.²

Luminiscencia

Obsadenie: flauta

Atonálna kompozícia s voľným časovým priebehom, voľnou notáciou i metrickou štruktúrou.

Rok vzniku: 2001

Premiéra: 2001, flauta Monika Duarte Štreitová

Časti: jedna

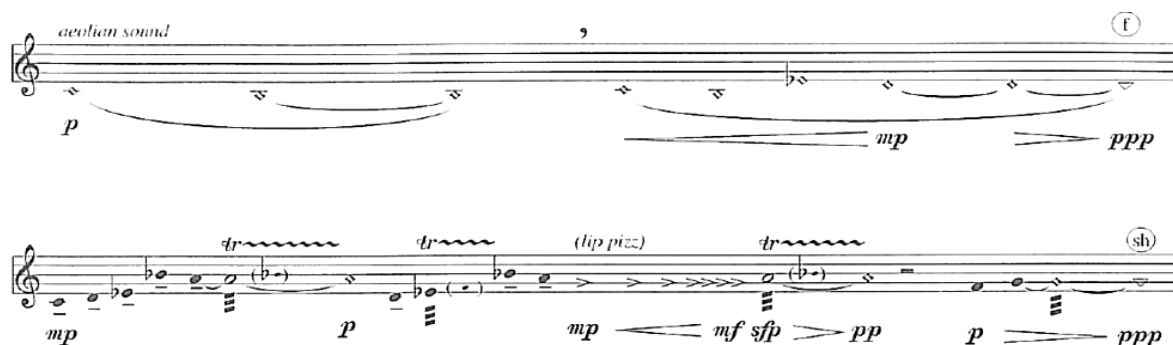
Durata: 7 min.

Notový materiál: vydal Hudobný fond Bratislava v roku 2005

Nahrávka: 2006 na CD *Luminiscence*, Slovart Records, Monika Duarte Štreitová

---

² Hudobné centrum

Dedikácia: Monika Duarte Štreitová

Poznámka: v roku 2006 skladba prepracovaná pre flautu a pásku (elektroakustická verzia)³

Poznámka 2.: Luminiscencia je fyzikálny jav, pri ktorom teleso (látka) vyžaruje väčšie množstvo svetla, než by vyžarovalo absolútne čierne teleso rovnakej teploty⁴.

Rozbor: Už pri pohľade na vysvetlivky v úvode je zrejmé, že autorka je skúsená v kompozícií pre tento nástroj a pozná všetky jeho možnosti. Do skupiny vibrát (štvrttónové, zrýchľujúce, spomaľujúce) pridáva vibráto široké a tvorené perami. K aerotónom pridáva vyslovované písmená (F, S, Š). Vo veľkej miere používa whistle tón (veľmi slabý tón pripomínajúci vzdialené pískanie) a to s určitou i neurčitou tónovou výškou a rovnako často využívaným je spievaný tón samotný, alebo v kombináciách s inými technikami. Domnievam sa, že v snahe dosiahnuť čo najjedinečnejší, alebo najzaujímavejší zvuk, experimentuje s kombinovaním jednotlivých techník, napr.: trilok, alebo aerotón s frulatom, frulato so spievaným a zároveň hraným tónom, alebo spievaný tón so širokým vibrátom. Autorka upúšťa od tzv. malej aleatoriky a od akýchkoľvek rýchlych radov tónov, alebo technických pasáží. *Ontogenesis* a *Luminiscencie* sú si z hľadiska kompozičných techník príbuzné, autorkin rukopis je tu viditeľný. Aj keď sa programovou myšlienkou a tónovým materiálom od seba líšia, ich vzájomná podobnosť, je tak veľká, že ako sa domnievam, bolo by nevhodné obe skladby zaradiť do jedného programu koncertu. Obe sú to atonálne kompozície o jednej časti, majú voľný časový priebeh, to znamená, že nie sú použité takty a tempové označenie je *Libero*. Dlhé vibrované, alebo aero tóny v slabej dynamike sú prerušované vzrušenejšími úsekmi. Takže skladby sú miestami meditatívneho charakteru. Pokojná nálada skladieb, niekoľko krát zúrivo

³ Hudobné centrum

prerušená excitovanými úsekmi je akoby snahou prispôbiť sa, vyhovieť flautistke, ktorej je skladba venovaná. Monika Duarte Štreitová je totiž interpretom (ako o sebe i sama tvrdí) vynikajúcim hlavne schopnosťou hlboko sa ponoriť do meditatívnych nálad. Na rozdiel od *Ontogenesis* je v *Luminiscenci* použitá len jedna flauta (základná in C), čo považujem, u tohto druhu kompozície, nesporne za výhodu. V roku 2006, v období keď sa autorka začína vo väčšej miere zaoberať elektroakustikou, prepracovala skladbu aj do verzie pre sólovú flautu a pásku (tzv. elektroakustická verzia). Skladba v tejto verzii má ešte premýšľavejší, ponurejší až strašidelný charakter.

Ontogenesis

Obsadenie: hráč strieda flautu in C, flautu altovú(in G) a flautu pikolu

Farebnosť a originalita zvukov tejto kompozície, prevažuje nad akoukoľvek inou zložkou tohto diela. Zápis časovej organizácie je voľný.

Rok vzniku:1997

Premiéra: 1997 Reichenau, Rakúsko, flauta Monika Duarte Štreitová

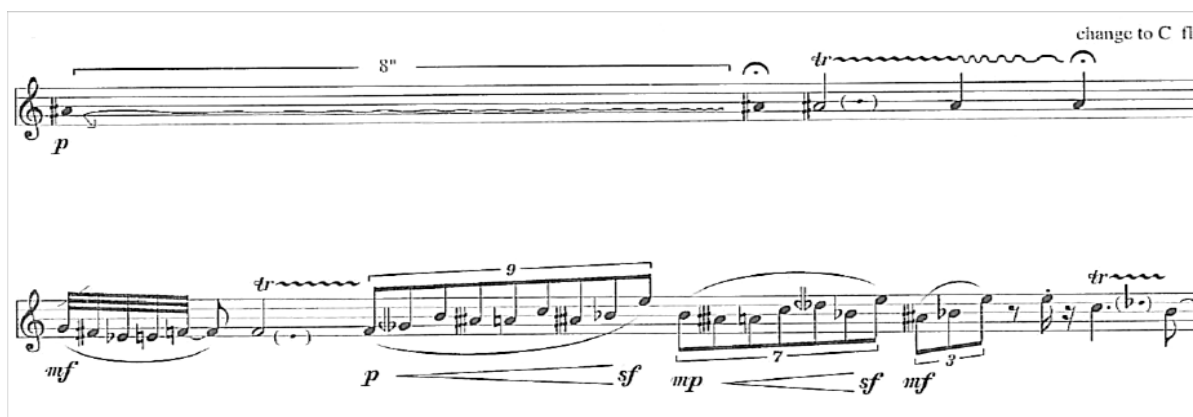
Časti: jedna

Durata: 8 min.

Notový materiál: vydal Hudobný fond, Bratislava v roku 2005

Nahrávka: 2001 na CD *Aberrationes*, Monika Duarte Štreitová⁵

Dedikácia: Monika Duarte Štreitová

Poznámka: Ontogenézia, alebo morfogénézia znamená pôvod a vznik organizmu, väčšinou od oplodneného vajíčka až k dospeljej forme.⁶

Rozbor: *Ontogenesis* je prvá z rady sólových skladieb pre flautu, napísaných pre českú flautistku Moniku Duarte Štreitovú. Je to jednočasťová kompozícia, ktorej

⁵ Hudobné centrum

⁶ Ontogenézia

metrický priebeh nie je fixovaný presným členením (autorka nepoužíva takty). Zápis časovej organizácie je veľmi voľný, úsekový. Presnú dĺžku dlhých tónov autorka určuje údajom v sekundách (min.3, max. 13 s.).

Tempo necháva úplne na interpretovi, v úvode je označenie „Libero“ slobodne, voľne, ktoré sa celú skladbu nemení. Určitú mieru voľnosti v skladbe tiež umožňuje, niekoľko krát použitá tzv. malá aleátorika. Naproti tomu dynamiku a agogiku (spomalenie, zrýchlenia) vypisuje do najmenších detailov. Aj keď je táto skladba jedna z prvých autorkiných skladieb pre flautu moderných techník sa nebojí: aerotóny (tóny s prevahou vzduchu), štvrt tóny, kľapanie (bez tónu) a nie moc obvyklé štvrt tónové vibráto (t.j. vibráto tvorené intonačnými zmenami pomocou nátlaku). Čo sa týka registru nástroja autorka s obľubou používa 3. oktávu až po najvyššie možné tóny, ktorých je interpret momentálne schopný (ich výška nie je presne určená, miesto hlavičky majú znak šípky smerom nahor). Pre spodnú oktávu volí altovú flautu, ako je to napríklad v úvode, využíva jej zamatový spodný register vo veľmi slabej dynamike. V závere dostáva na niekoľko taktov priestor aj flauta pikola, v polohe, v ktorej pripomína pastiersku píšťalku, t.j. nepresiahne druhú oktávu.

Ontogenesis je skladba o vzniku a vývoji organizmu. Zachytáva kolobeh života a v súlade s tým je napísaná v dynamickom a agogickom oblúku, to znamená, že skladba začína v slabej dynamike, veľmi pokojne. Notový zápis hustne a tým stúpa aj technická náročnosť, agogický i dynamický vrchol prichádza kúsok za polovicou skladby. Rovnako ako sa zahusťovaním faktúry dostáva k vrcholu, tak speje jej postupným rednutím ku koncu. Ten je opäť v slabej dynamike, vyskytujú sa tu citácie tém použitých na začiatku skladby, čím vytvára dojem akejsi symetrie. Vtipne je použitá už spomínaná aleátorika, v prvej polovici skladby 3 krát na krátkom úseku, a to radená zostupne od najdlhšej. Akoby „organizmus“ získaval skúsenosti a prestával sa chovať nepredvídateľne. Za polovicou je použitá už len raz a pomerne krátka. V melodike používa štvrt tónové výchyľky a niekoľkokrát je tu použitý začiatok špirálovej rady⁷, inak sú tónové rady fantazijné.

Ako interpretka veľmi oceňujem prehľadnosť textu, to znamená spôsob notácie a podľa môjho úsudku, vhodný zápis značiek pre rôzne moderné techniky. Za mnohé spomeniem napríklad posuvky pre mikrointerval, ktoré autorka používa.

---

⁷ špirálová rada je rad tónov postupne narastajúcich, alebo znižujúcich sa intervalov po poltónoch

Sú veľmi rozumnou kombináciou starého (pre zvýšenie o štvrt' a trištvrt' tónu posuvky Giuseppe Tartiniho z roku 1756) a nového (pre zníženie o štvrt' a trištvrt' tónu posuvky Wlodimíra Kotoňského). Podľa mňa sú jasné a v texte veľmi dobre čitateľné. Za nevýhodu tejto kompozície považujem, striedanie flaut v úvode a závere skladby. K výmene nástroja tu totiž nie je vytvorený potrebný časový priestor, a výmeny teda spôsobujú narušenie plynulého priebehu skladby. Čo však nespôsobuje problém pri štúdiovej nahrávke a zmena farby zvuku je potom veľmi efektná. Táto skladba je interpretačne náročná nielen pre už spomínané, často použité, pomerne náročné moderné techniky, ale aj pre dĺžku (cca. 8 minút nepretržitého hrania) a náročné, aj keď klasicky notované, technické úseky. Domnievam sa však, že je poslucháčsky veľmi atraktívna a interpreta rozhodne neomrzí ani po mnohých prevedeniach.

Vozes de aço (Hlasy z oceli)

Obsadenie: jeden hráč strieda flautu in C, pikolu, basovú flautu a spev

Skladba je výrazná zvukovou rozmanitosťou, farebnosťou. Veľké množstvo moderných techník, kladie veľké nároky na interpreta.

Rok vzniku: 2008

Premiéra: 2008, Muzeum de Aveiro (Festival de Outono), Portugalsko, flauta Monika Duarte Štreitová

Časti: jedna

Durata: 11 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: 2008 Nakladateľstvo Kant ako príloha ku knihe fotografií Jindřicha Štreita Vitkovice

Dedikácia: Monika Duarte Štreitová a Jindřich Šreit.⁸

The image shows a musical score for a piece titled "Vozes de aço" (Hlasy z oceli). The score is written for a single performer who alternates between piccolo, flute, and singing. The tempo is marked "p" (piano). The score includes various musical notations such as triplets, a "simile" section, and a "singing" section. The year 2008 is noted in the top right corner.

⁸ Hudobné centrum

Rozbor: Sedem rokov po *Luminiscencií* autorka opäť venuje sólovú skladbu flaute. A veľký časový odstup je znateľný. *Ontogenesis* a *Luminiscence* sú skladby, ktorých kompozičné myslenie i charakter sú veľmi príbuzné. Zatiaľ čo táto kompozícia akoby bola z pera úplne iného autora. V čom však spoznávam autorku predošlých skladieb je spôsob akým narába s technickými možnosťami flauty a akým prekračuje limity bežného flautistu.

Skladba je inšpirovaná fotografiami menovaného fotografa z Vitkovickej továrne. „Bola to veľká výzva reagovať na Štreitove fotografie, snímky, nie prostredníctvom obrazu, slov, ale zvukom...hudbou...hudbou obrazu... Jindřich Štreit je naše oko. Oko, na ktoré mnohý ľudia zabúdajú, alebo ktorým nechcú vidieť...oko, schopné zachytiť nezachytiteľné, vyjadriť nevyjadritelné, pripomenúť zabudnuté, alebo vidieť skryté. Oko, skrz ktoré má všetko zmysel, všetko je krásne a nezáleží na tom, či to je oceán oceľových trubiek, hákov, alebo konštrukcií, alebo muž, cítící bytí, vo všetkom tom prúde železa... Všetko má čarovnú moc. Muž člověk schopný myslieť, hovoriť, konať, cítiť....Železo chladné, nemé, drsné... Ale na Štreitových „obrázkoch“ tieto kontrasty neexistujú, hranice sú zmazané, línie vyblednuté. Vo Vítkoviciach, oceľ už nie je studená, ani nemá, muž mu dal teplo jeho srdca a vložil mu svoj hlas ... všetko, získava novú súdržnosť, nový zmysel... ”⁹

Aj táto skladba je atonálna a jednovetá, ale interpret už nemá voľnosť ako v *Ontogenesis* a *Luminiscencií*. Tempo je dané metronomickým údajom, metrum štvorštvrtové (návrat ku klasickému metrickému systému). *Vozes de aço* zaujme nielen myšlienkovou a melodickou invenciou, ale aj nápadmi v oblasti nových techník hry na flautu. Domnievam sa, že skladbu napísal autor nielen nástroja znály, ale hlavne zrelý a veľmi zručný vo svojom remesle. Skladba je nielen najdlhšia (prekračuje 11 min.), ale aj interpretačne najnáročnejšia z autorkiných flautových kusov, vyžaduje nielen prstovo technickú zručnosť, zvládnutie moderných techník, ale aj spievanie, ktoré nie je použité len ako spôsob tvorenia dvojhlasu, ako tomu bolo predtým, ale ako zvuk rovnocenný flautovému tónu. S ľudským hlasom tu skladateľka pracuje v hojnej miere, ba povedala by som pre mňa v miere až nevídanej. Preto neodporúčam skladbu interpretovi, ktorý si nie je istý svojimi hlasovo intonačnými schopnosťami. Aj keď "moderných" techník je tu dosť, sú použité veľmi vkusne. Každá má svoje miesto, vôbec nepôsobia násilne, tak ako to je v niektorých súčasných skladbách,

---

⁹ Bachratá

kde sa to novými technikami hemží, ale bohužiaľ vytvárajú dojem výpočtu toho, čo je nástroj schopný a dielo je nekompaktné a často nezaujímavé. Na tomto mieste by som chcela upozorniť na novú techniku z autorkinej dielne, ktorou je pískanie do otvoru náustku z 5 centimetrovej vzdialenosti a zároveň udieranie na klapky. Vzniká tým zaujímavý druh dvojhlasu. Dosiahnuť ho však nie je jednoduché, chce to istú mieru zručnosti a trpezlivosti.

Bartošík Zdeněk (22.5. 1974 Hustopeče)

Český hudobný skladateľ. Kompozíciu študoval u Ladislava Kajsturana, Pavla Procházky a na Hudobnej fakulte AMU v Prahe u Ivany Loudovej, kde študoval i doktorandský cyklus u Hanuša Bartoňa.¹⁰

Boa

Obsadenie: flauta

„Boa, dlhý úzky šál z kožušiny, peria a podobne, slúžiaca k ovinutiu okolo krku alebo ramien takto definuje boa slovník. Tóny flauty (zvuky) obsahujú veľa podobného tomuto šálu, preto som sa do nich pokúsil interpretku ovinúť (v tejto skladbe preferujem ženské obsadenie).“¹¹

Rok vzniku: 2013

Premiéra: 21.2.2013 Praha, CZ, Sál Martinů (Studio N Večer české a ruské hudby), flauta Zuzana Bandúrová

Časti: jedna

Durata: 10 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: Existuje nahrávka z premiéry. Dostupná v archíve Českého Rozhlasu.

---

¹⁰ Bartošík

¹¹ Slovo autora dostupné z notového materiálu, ktorý nebol vydaný.

Poznámka: Pri prevádzaní skladby je potreba otočnej podložky.

Poznámka 2: „V skladbe Boa som sa pokúsil preniknúť do zvukovo vizuálnej štruktúry jednotlivých tónov. Rôznymi technikami flautovej hry a s použitím mikrointervalov (dosiahnutých bezo zmeny hmatu, tzn. len zmenou polohy náustku) skúšam ich pružnosť a odolnosť voči deformáciám. Nesnažím sa predložiť skladbu o svojom postoji k flautovom tónu v spodnej polohe, chcem len navodiť dojem dostatočného množstva času, aby sa poslucháčova pozornosť sústredila na detaily vo vnútri tónu (zvuku). Primeraným zaťažením tónu (artikuláciou a mikrointervalovými odchýlkami) vyvstávajú súvislosti, ktoré nie sú (za bežných podmienok) zjavné. V porovnaní s väčšími intervalovými krokmi, u ktorých dochádza k výrazne inej zvukovo vizuálnej (synestetickkej) kvalite, sú v prípade mikrointervalových odchýliek tieto rozdiely „zanedbateľné“ (v rámci relatívneho sluchu). Súčasťou kompozície je priestorová, „akusticko javisková“ akcia: otáčanie sa na rotačnom disku. Nad rámec skúmania má pri tomto otáčaní dochádzať k akémusi „ovinutí“ interpretky do zvuku flauty (ako do šály) a napodobniť eleganciu bábiky, ktorá sa otáča v hracej skrinke.“¹²

Rozbor: Táto skladba patrí medzi tzv. priestorové kompozície. Hráč k jej predvedeniu potrebuje tri notové stojany (pred sebou, vľavo a vzadu) a otočnú podložku. Autor odporúča použiť rotačný disk, ktorý je určený na fitness účely (precvičovanie brušných svalov). Hráč sa v priebehu hry otáča na podložke jedným smerom (skladateľ odporúča vľavo, ale netrvá na tom), nie však neustále, len na vyznačených miestach a na niektorých miestach sa otáča i bez podložky. Takže sú tu dva druhy otočného pohybu jeden prudký bez podložky, ktorý sa praktikuje mimo hrania a jeden plynulý, elegantný na podložke, ktorý sa vykonáva počas hrania, alebo pískania. Interpret stále strieda tieto tri stojany

¹² informácie z emailovej korešpondencie zo dňa 10.3.2015, preklad autorka práce

a aj keď sa skladateľ snažil urobiť v notách systém, hrozí veľké nebezpečenstvo straty orientácie (podotýkam, že točenie na podložke tomuto stavu nepridáva). Skladba je založená na farbe a zvukových efektoch. Prvá polovica skladby je napísaná s použitím tónu g1 a druhá f1. Tento jednoduchý melodický materiál obohacuje o rôzne techniky hry napr. aeolian tóny, glisandá, fruláta a trilky, alebo s nimi pracuje po rytmickej stránke. Tóny zrýchľuje, alebo spomaľuje a to pravidelne i nepravidelne. Pravidelné šestnástinové rytmy zase ozvlášťuje pomocou prudkých dynamických rozdielov, akcentov a sforzát. V niektorých úsekoch, hlavne opakovaných pravidelných šestnástinových hodnôt, vypisuje autor hlásky, ktoré má použiť interpret pri artikulácií (to nie je bežné). Okrem rôznych techník hry na nástroj, využíva aj iné zvukové efekty napr. prudké otočenie listu notového materiálu, alebo pískanie (ústami). I keď zvuková stránka je zaujímavá, bez vizuálnej stránky nie je kompletná. Preto preferujem jej živú interpretáciu, neodporúčam ju zaradzovať na CD, ale DVD.

Epigramy

Opus 8

Obsadenie: flauta

V piatich krátkych častiach autor skúša zvukové i technické možnosti flauty. Stavia ju do rôznych známych i neznámych rovín, či už v oblasti zvuku, alebo charakteru.

Rok vzniku: 2009

Premiéra: 4.5.2009, Galerie Lichtenšteinského paláca, Praha, CZ, flauta Lenka Kozderková¹³

Časti: I. (Allegro molto), II. (Moderato, poco rallentando), III. (Cantabile), IV. (Rubato), V. (Allegro)

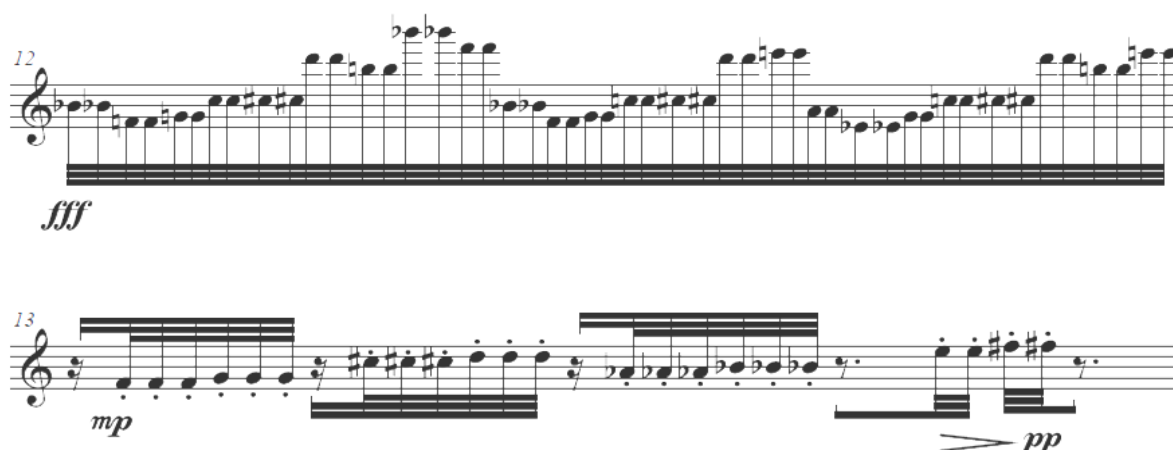
Durata: 8 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: existuje len nahrávka z koncertu v archíve autora

---

¹³ Bartošík

Poznámka: Epigramy pre sólovou flautu vznikli predovšetkým ako štúdia pre pripravovaný flautový koncert. Odzrkadľujú snahu zamerať sa nielen na odlišné charakterové roviny, ale pokúsiť sa tiež začleniť najrôznejšie prvky, používané v druhej polovici 20. storočia. Vyskúšať a obohatiť predstavu situáciami, ktoré by mohli priniesť ďalší pohľad na konečnú inštrumentáciu.¹⁴

Beneš Juraj (2. 3. 1940 Trnava – 11. 9. 2004 Bratislava)

Bol slovenský hudobný skladateľ a pedagóg. Vyštudoval klavír u Romana Rychla, a kompozíciu u Jana Cikkera.¹⁵

Il seme seducente della genealogica per flauto solo

Lúbezná farba genealógie pre flautu sólo (voľný preklad)

Obsadenie: flauta

Krátka postmodernistická skladbička. Základným stavebným prvkom je chromatická stupnica. Výraz je založený na kontraste svetlo tma (nahlas potichu, pomaly rýchlo).

Rok vzniku: 1994 (27.12.)

Premiéra:?

Časti: jedna

Durata: 6 min.¹⁶

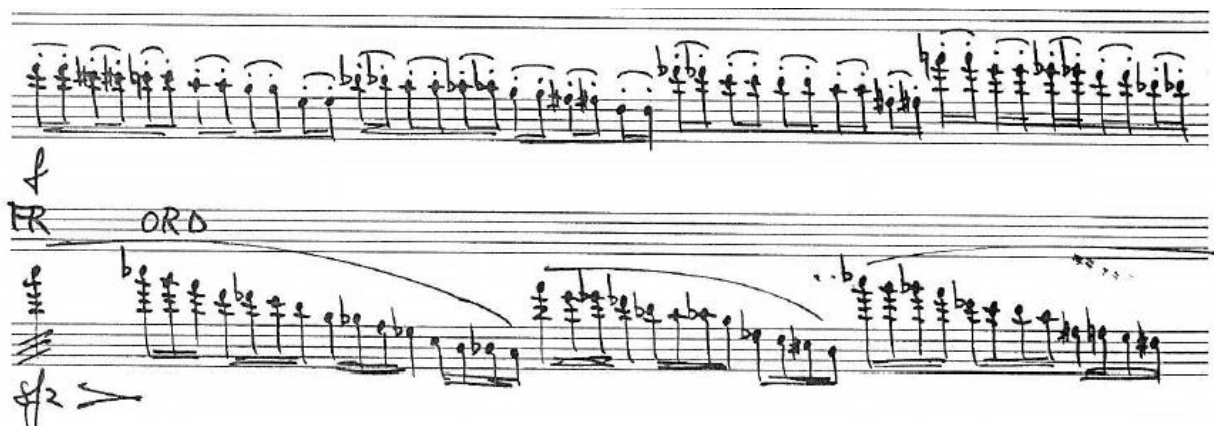
Notový materiál: kópia manuskriptu autora dostupná v Hudobnom centre¹⁷

Nahrávka: dostupná v archíve Hudobného centra, flauta Gisela Mashayekhi Beer¹⁸

¹⁴ informácie z emailovej korešpondencie zo dňa 10.3.2015, preklad autorka práce

¹⁵ Hudobné centrum

¹⁶ Hudobné centrum

Bokes Vladimír (11. 1. 1946 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ, pedagóg a organizátor hudobného života.

Kompozíciu študoval u Juraja Pospíšila na Konzervatóriu v Bratislave a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave u Alexandra Moyzesa a Dezidera Kardoša. Od roku 1982 je pedagógom kompozície na VŠMU v Bratislave.¹⁹

Variácie na téma Haydnovej Londýnskej symfónie op.57

Obsadenie: flauta

Téma k variáciám, napísaná klasicky (doslovne citovaný Haydn) a 8 variačných dielov, v ktorých autor zásadne zasahuje do pôvodného výzoru myšlienky.

Rok vzniku: 1992

Premiéra: 27.3.1993 Univerzita Nottingham, UK, flauta Marek Piaček²⁰

Časti: jedna

Durata: 3 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: 2006 na CD *Luminiscence*, Slovart Records, Monika Duarte Štreitová

Poznámka: Skladba vznikla na podnet britského skladateľa Kevina Jonesa, s ktorým sa Vladimír Bokes zoznámil počas jeho študijnej cesty do Československa. Pôsobil na univerzite v Nottinghamu kde pozval Mareka Piačka (slovenského flautistu a skladateľa) na niekoľko mesiacov na študijný pobyt. Jones požiadal Bokesa, aby pre Piačka napísal skladbu, ktorú by zahral v rámci

---

¹⁷ Michalská 10, Bratislava

¹⁸ Hudobné centrum

¹⁹ ibid.

²⁰ Informácie poskytol autor v osobnom rozhovore dňa 30.6.2014

koncertu ku príležitosti záveru pobytu. Skladateľ uvažoval o spoločnej téme pre Londýn a Bratislavu a tak vybral Josepha Haydna²¹.

Rozbor: Tieto variácie nie sú klasickým druhom variácií. Dalo by sa ale povedať, že sú to vnútorné variácie, v ktorých autor neváha zasiahnuť do pôvodného výzoru myšlienky. Téma k variáciám, je téma z Haydновой Londýnskej symfónie, má jednodielnu formu, ktorú tvorí pravidelné súvetie 8+8 taktov, je napísaná klasicky, tak ako ju napísal Haydn. Z témy autor vyberá niekoľko príznačných zvrátov s ktorými bohato variačne pracuje na spôsob práce s motívom. V tomto prípade sa dá hovoriť aj o formálnych variáciách, pretože Bokes mení v niektorých variáciách aj formálnu povahu variovannej myšlienky. Téma je uvedená v D Dur a napísaná v pravidelnom metre v dvojštvrtovom takte, ukončená na subdominante. Osem variačných dielov je formálne usporiadaných tak, že variácie zložitejšie nasledujú po variáciách jednoduchších, téme vzdialenejšie po variáciách bližších. V prvých troch variáciách autor upúšťa nielen od tonálneho centra, ale aj od metra (úplne prestáva používať taktové čiary) a často sa stráca tempo, čo spôsobujú koruny a rytmické označenia typické pre hudbu 20. storočia, ktoré označujú postupné zrýchľovanie, alebo spomaľovanie. Od štvrtej variácie sa autor opäť navracia taktovým čiaram, metrum je ale nepravidelné (časté striedanie taktov). Zakončením variácií je finále s návratom do pôvodnej tóniny D dur, na ktorého konci je opäť uvedená prvá veta z úvodu k variáciám, končiaca na tonike. Pridané sú však ďalšie dve noty, a to siedmy stupeň a znížený siedmi stupeň (C4) na ktorom skladba končí.

Aj napriek ôsmim variačným dielom a finále má skladba len necelých 5 minút. Skladba je zaujímavá tým, ako skladateľ konfrontuje hudbu klasicizmu v téme s

²¹ Informácie poskytol autor v osobnom rozhovore dňa 30.6.2014

variáciami, ktoré sú riešené v duchu hudby konca 20. storočia a to ako použitými kompozičnými postupmi, tak spôsobom notácie. Z interpretačného hľadiska je skladba náročná hlavne vo variáciách, ktoré sú tvorené tónovými radami typickými pre hudbu 20. storočia, spolu s postupným spomaľovaním a zrýchľovaním dosahuje skladba veľkú technickú náročnosť.

Sonatina pre basovú flautu

Opus 82/b

Obsadenie: basová flauta

Interpretačne náročná postmodernistická kompozícia, forma pripomína tradičnú sonátovú formu.

Rok vzniku: 2007

Premiéra: 14.11.2008 Malý sál, Slovenský Rozhlas, Bratislava, SK, basová flauta Monika Duarte Štreitová

Časti: jedna

Durata: 9 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Poznámka: Pôvodne napísaná pre violu a klavír. Prepracovaná na objednávku *Quasars ansamblu* pre Andreu Boškovú.²²

Buffa Ivan (2.4.1979 Košice)

Slovenský hudobný skladateľ, klavirista a pedagóg. Kompozíciu študoval u Jozefa Podprockého, Vladimíra Bokesa, Dietmara Schermanna, Michaela Jarella, a Marka Kopelenta.²³

---

²² Hudobné centrum

²³ ibid.

Aria

Obsadenie: basová flauta

Atonálna krátka skladbička s voľnou metrickou štruktúrou. Pokojný charakter, ide o hru s farbami zvuku nástroja. Do popredia vystupujú najmä „špeciálne“ zvukové efekty (pomerne veľké množstvo použitých viaczvukov).

Rok vzniku: 2009

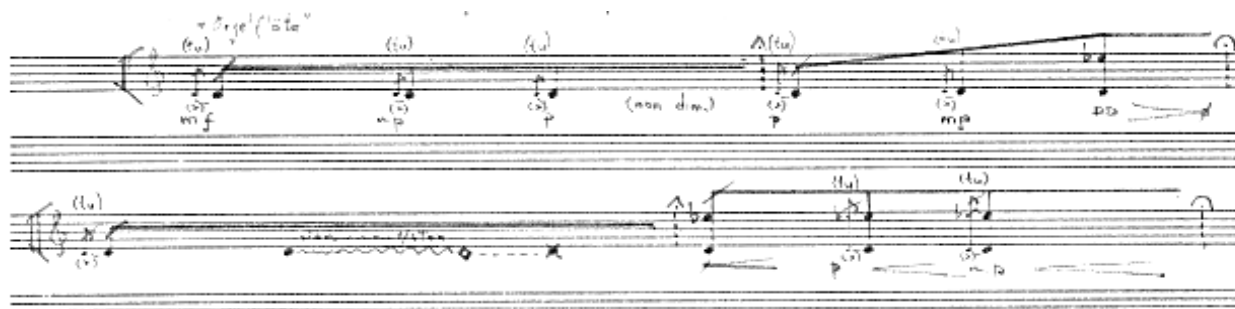
Premiéra: 23. 1. 2009, Kostol sv. Rodiny, Bratislava, SK, basová flauta Gergely Ittzés

Časti: jedna

Durata: 5 min.²⁴

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: ?

Poznámka: Skladba vznikla na objednávku dirigenta Ajtony Csaba Szakácsa a viedenského súboru Mitteleuropäisches Kammerorchester pre "vertikalkonzert", Neue geistliche Musik | Klang Raum Kompositionen.

Poznámka2: „Aria pre basovú flautu je jednou z mojich najhlbších sond do sveta drevených dychových nástrojov. Hľadal som v nej podstatu znenia tmavej mystickej basovej flauty tak, ako som ju v tom čase vnímal. Z jej až organovo znejúceho dlhého tónu sa stáva viaczvuk, z ktorého sa zasa postupne vynára niekoľko farebných variant, drobných melodických zárodkov, ktoré napokon splynú v skutočný, avšak celkom kratučký nápev (áriu). Jej prvé, nezabudnuteľné naštudovanie patrí maďarskému flautistovi Gergely Ittzésovi, neskôr ju interpretovala aj Andrea Mosorjaková.“

---

²⁴ ibid.

Burlas Ladislav (3. 4. 1927 Trnava)

Slovenský hudobný skladateľ, muzikológ a pedagóg. Významný predstaviteľ slovenskej hudby, žiak Alexandra Moyzesa a Igora Hrušovského. Bol riaditeľ Ústavu hudobnej vedy SAV a dekan Fakulty múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici.²⁵

Fantázia pre flautu sólo

Obsadenie: flauta

Sólový koncertantný štýl, voľná forma. Fantázia pre flautu je prepisom *Kadencie pre husle sólo* z roku 1997, ktorú autor napísal pre „amerického Slováka“ Charlesa „Karla“ Dobiáša.²⁶

Rok vzniku: 2005

Premiéra: 24. 6. 2005, Hudba Modre, Eureka evanjelický kostol, Modra, SK, flauta Renate Kehr²⁷

Časti: jedna

Durata: 12 min.

Notový materiál: zachovala sa len husľová verzia (ktorá je s drobnými zmenami použiteľná), manuskript je vo vlastníctve autora

Nahrávka: Nenahrané

Cílková Eliška (24. 3. 1987, Praha)

Česká hudobná skladateľka. Študovala u Hanuša Bartoňa na HAMU v Prahe, na „Hochschule für Musik und darstellende Kunst“ vo Viedni u profesora Reinharda

---

²⁵ Hudobné centrum

²⁶ informácie z emailovej korešpondencie s autorom z marca 2015

²⁷ Hudobné centrum

Kargera a na „Columbia University in the city of New York“ u George Lewisa, Georg Friedrich Haaseho, Fred Lerdahla.²⁸

Cumulonimbus „Bouřkový mrak“

Obsadenie: flauta

Fantazijná kompozícia s použitím moderných prvkov flautovej hry ako pizzikáto, slapy, toungramy. Zachycuje prírodný jav búrky a okolnosti s ňou súvisiace.

Rok vzniku: 2011

Premiéra: 17.06.2012, Bratislava, SK, festival OPUS NOVA 2012, flauta Katarína Lepková

Časti: jedna

Durata: 5 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: existuje nahrávka z koncertu v archíve Českého Rozhlasu, flauta Zuzana Bandúrová

Poznámka: "Vždy ma fascinovali prírodné deje, ktoré sa okolo mňa od malička odohrávali. Skladba Cumulonimbus alebo Búrkový mrak tak ilustruje vznik veľkého mraku a procesy v ňom prebiehajúce, ktoré postupne dôjdu až k samotnému daždi a „pokoju“ ktorý býva po prudkých búrkach tak typický." ²⁹

Rozbor: V tejto krátkej skladbe sa skladateľke Eliške Cílkovej podarilo pomocou hudby zachytiť prírodný jav akým je búrka a okolnosti s ňou súvisiace. V úvode skladby sa búrkový mrak vyvíja a to pomocou dlhých držaných tónov (oblaky) s veľmi pomalým hlbokým vibrátom, ktoré musí presne rešpektovať zápis autorky a to jak do šírky a hĺbky, tak i do počtu (znázornené pomocou vlnovky), pretože pomocou vibráta autorka vykresľuje tvar mraku. Nastupujú tóny s prevahou vzduchu, ktoré, ako inak, znázorňujú vietor. Keď sa vietor dostatočne vyvíja, čo skladateľka znázorňuje pomocou frulát, multifonik a trilkov, začnú

²⁸ Cílková

²⁹ slovo autorky z programu koncertu 04. 11. 2013 v rámci festivalu Dny Soudobé hudby, PRAHA

postupne padať kvapky, ktoré predstavujú staccatové skupinky šestnástinových nôt. Tie sa striedajú s vetrom a bleskami v podobe jet whistle a toungramov. Po zdanlivom upokojení nasleduje triolová technická pasáž v rýchlom tempe, silný dážď, ktorý zhustne do šestnástinových nôt. Tie sa ešte zrýchľujú až do neprehľadnej technickej pasáže, ktorá má byť zahraná čo najrýchlejšie. Po vrchole búrky nastane okamžitý pokoj (dlhé noty v strednej polohe s glisandami do pianissima). Skladba končí jemným whistle tónom, ktorý akoby znázorňoval ľahký vánok v korunách stromov.

Cumulonimbus je drobná kompozícia a podľa môjho názoru veľmi podarená, z pera autorky s fantáziou a silnou melodickou invenciou.

Cotteli Honrát (4. 1. 1941 Banská Bystrica – 2. 2. 2014 Baden (CH))

Slovenský hudobný skladateľ a huslista. Od roku 1970 žil vo Švajčiarsku.³⁰

Promenade avec Monet

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 2000³¹

Informácie o hudobnej pozostalosti Honráta Cotteliho zatiaľ nie sú k dispozícii.

Domanský Hanuš (1. 3. 1944 Nový Hrozenkov)

Slovenský hudobný skladateľ. Študoval na VŠMU v Bratislave u Dezidera Kardoša.

Pour le flauto

Obsadenie: flauta

Atonálna skladbička, skomponovaná v duchu európskej hudby 2. polovice 20. storočia. Nepravidelné metrum, časté tempové zmeny. Okrem frulát, použité tradičné techniky hry na flautu.

Rok vzniku: 2010

Premiéra: zatiaľ bez premiéry

Časti: jedna

---

³⁰ Hudobné centrum

³¹ Hudobné centrum, osobný rozhovor s autorom

Durata: 5 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora, dostupné v HC

Nahrávka: nenahrané³²

Döme Alexander (17. 10. 1972 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Konzervatoriálne štúdiá ukončil v obore klavír a cirkevná hudba. Skladbu študoval na VŠMU v Bratislave u Vladimíra Bokesa.

Tri miniatury

Obsadenie: flauta

Neoklasicistický kus. Má 3 časti klasického formového riešenia.

Rok vzniku: 2008

Premiéra: 30. 11. 2007, Festival Orfeus, Štúdio 12, Bratislava, SK, flauta Peter Duchnický

Časti: tri

Durata: 10 min.

Notový materiál: nevydaný, nedohľadateľný

Nahrávka: existuje len nahrávka z premiéry

Poznámka: V prvej vete je kladený dôraz na prácu s témou (variovanie, zdobenie, augmentácia, diminúcia, račí postup apod.). Druhá časť je pomalšia adagiová, je to malé rondo. Autor sa pohráva s farbou v rôznych registroch nástroja. Tretia, posledná časť, je v rýchлом tempe Allegro assai. Ide tu hlavne o pokus spojenia dvoch kompozičných techník sonoristiky a punktualizu a využitie všetkých možností nástroja. ³³

---

³² ibid

³³ Informácie z emajlovej korešpondencie s autorom (apríl 2015)

Duchnický Peter (24. 6. 2011 Kežmarok)

Slovenský hudobný skladateľ, klavirista a flautista. Kompozíciu študoval u Jozefa Podprockého, Jevgenija Iršaia. Štúdium elektronickej a multimedialnej skladby u Michala Košuta, Daniela Mateja a Boška Milakovića.³⁴

Suita g mol

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 2002

Premiéra: 30. 11. 2002, Kežmarok, SK, flauta autor

Časti: I. Preludio, II. Allemande, III. Sarabande, IV. Menuet, V. Air, VI. Gigue³⁵

Durata: 10 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Vox Lumenis

Obsadenie: flauta

Vox Lumenis je skladba o zvukoch, ktoré majú vytvárať hudbu, nie o hudbe, ktorá má vytvárať zvuky....³⁶ Voľná forma, voľný metrický zápis.

Rok vzniku: 2005 (december)

Premiéra: 30. 11. 2005, Košice, SK, flauta autor

Časti: jedna

Durata: 5 min.³⁷

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Dušek Jan (11.4. 1985 v Ústí nad Orlicí)

Český hudobný skladateľ, klavirista a pedagóg. Poslucháč kompozičnej triedy Hanuše Bartoňa (HAMU Praha).³⁸

Scherzo sonáta

---

³⁴ Duchnický

³⁵ Hudobné centrum

³⁶ doslovne citované slova autora z úvodu skladby

³⁷ Hudobné centrum

³⁸ Dušek

Obsadenie: flauta

Skladba skomponovaná v tradičnom duchu, postavená na kontrastoch, charakterových, tempových i dynamických.

Rok vzniku: 2005 (26.1. Liberec)

Premiéra: 2005, Sál Martinů, Lichtensteinský palác, HAMU, Praha, flauta Monika Duarte Štreitová

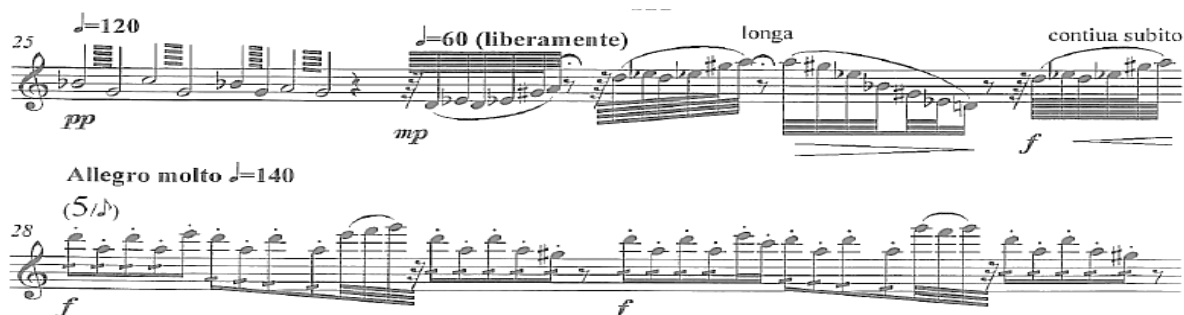
Časti: jedna (Andante, Allegro, Largo)

Durata: 7 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: 2006 na CD *Luminiscence*, Slovart Records, Monika Duarte Štreitová

Dedikácia: Monike Štreitovej

Poznámka: „Scherzo sonáta pre sólovú flautu bola skomponovaná na výzvu flautistky Moniky Štreitovej, ktorej je aj venovaná. Základnou myšlienkou celej skladby je vývoj "z ničoho" cez búrlivé vrcholy späť "nikam". Tohto oblúku je dosiahnuté, ako napovedá názov, v rámci sonátovej formy, ktorá tu dostáva konkrétnu klasickú podobu. Druhá časť názvu je v podstate protikladom sama seba Scherzo, v tomto prípade teda vtip v podobe jednočasťovej sonáty, napriek tomu obsahom bližšie skôr Scherzám Chopinovým. Rovnako aj hudobné dianie v rámci skladby je vystavané na výrazných protikladoch od tónov takmer nepočuteľných, preplnených vzduchom, až po afektované ostré hvizdy v najvyšších polohách nástroja, cez celú škálu možností tohto okúzľujúceho nástroja.

Použitie niektorých dnes už takmer tradičných efektov v tomto prípade rozhodne nebolo myslené ako šlabikár možností flauty, ale ako funkčný prostriedok k dosiahnutiu zodpovedajúceho výrazu a naplnenia formy, ktorá z hľadiska používaných efektov akoby pripomínala naklonenú rovinu sklápajúcu sa smerom vpravo. Skladba tak poskytuje interpretovi nielen dostatok priestoru pre uplatnenie virtuóznej techniky, ale predovšetkým pre vystihnutie extrémnych

výrazových polôh, od šepotu po krik a beznádej, od hravej bezstarostnej plochy a akoby nekonečný tok tónov, ktorý neustále pripomína ubiehajúci čas.”³⁹

Emmert, František Gregor (19.5. 1940 Teplice 17.4.2015 Brno)

Český hudobný skladateľ, pedagóg. Kompozíciu študoval na Pražskom konzervatóriu u Jaroslava Řídkého a na JAMU v Brne u Jana Kapra a v rámci umeleckej ašpiratúry u Miloslava Ištvana.

Pět variací

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 1998⁴⁰

Feld Jindřich (19.2. 1925, Praha – 8.7. 2007 Praha)

Bol český hudobný skladateľ, muzikológ a pedagóg. Skladbu vyštudoval u Emila Hlobila a na Akadémii múzických umení v Prahe u Jaroslava Řídkého. Za svoje skladby získal nie len medzinárodné uznanie, ale i mnoho cien v skladateľských súťažiach.

Fantasia Variazioni su un tema di Leonardo de Lorenzo per flauto solo

(Fantazijné variácie na tému Leonarda de Lorenza pre flautu sólo)

Obsadenie: flauta

Téma k variáciám je výňatkom z *Vlase Páthetique* pre flautu a klavír Op. 2, č. 2 Leonarda de Lorenza, nasledujú štyri vzájomne prepojené variácie a kóda. Tonálna kompozícia, len posledná variácia s prvkami dodekafónie. Používa „moderné“ techniky hry ako rôzne dychové, perkusívne efekty, flažolety...

Rok vzniku: 2002

Časti: jedna

Durata: 5 min.

Notový materiál: vydal Billaudot

Dedikácia: Maitre Gian Luca Petrucci, profesorovi na konzervatóriu Saint Cécile v Ríme

---

³⁹ slovo autora k programu (preklad autorka práce)

⁴⁰ Hudební informační středisko

Introduzione, toccata e fuga

Obsadenie: flauta

Základným stavebným prvkom tejto trojčasťovej virtuóznej kompozície je 12 tónový rad s voľným postupom. Skladba vrcholí polyfónnou najvirtuóznejšou časťou, ktorej téma pochádza z autorovej štvrtej časti *Rapsodickej suity pre sólový klarinet*.

Rok vzniku: 1991

Premiéra: 10.7. 1991 Cortona (Medzinárodné flautové kurzy Chiusi), Taliansko, flauta Roberto Fabbriciani

Časti: I. Introduzione. Adagio, II. Toccata. Allegro, III. Fuge. Moderato con moto

Durata: 8 min.

Notový materiál: vydal A. Leduc, Paris

Nahrávka: CD Vestige, roku 1998, flauta Dennette Derby McDermont

Dedikácia: Robertovi Fabbricianimu⁴¹

Erinnerung an Mozart für Zauberflöte Solo

(Spomienka na Mozarta pre sólo čarovnú flautu)

Obsadenie: flauta

Je to technicky náročný (virtuózný) kus s množstvom „moderných“ zvukových efektov.

Rok vzniku: 2001

Premiéra: 10.12.2002 Marburg, Nemecko, flauta András Adorján

Pražská premiéra: 20.9.2003 Vila Bertramka, Praha, flauta Ilze Urbane

Časti: jedna

Durata: 4 min.

Notový materiál: Zimmerman, Frankfurt am Main

⁴¹ Kollar.2005

Nahrávka: ?

Dedikácia: András Adorján

Poznámka: „Na objednávku maďarského flautistu Adrása Adorjána, ktorý si objednal virtuózný sólový kus na tému slávneho flautového sóla z posledného jednanja Mozartovej čarovnej flauty.“⁴²

Fila Jan (24. 1. 1982 Praha)

Český hudobný skladateľ, vyštudoval u Jiřího Gemrota. Od roku 2011 pokračuje na HAMU v Prahe u Václava Riedlbaucha.

V rokoch 2003 2009 pôsobil v Ústave pre hudobnú vedu filozofickej fakulty Karlovej Univerzity.⁴³

Panova Flétna

Obsadenie: flauta

Fantazijná skladbička, v ktorej sa autor zameral na čo najjemnejšie vykreslenie melodiky.

Rok vzniku: 2014

Premiéra: 10.12.2014, Galerie HAMU, Praha, flauta Zuzana Bandúrová

Časti: jedna

Durata: 7 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: existuje len nahrávka z premiéry dostupná na Youtube⁴⁴

Poznámka: „Po premiére opery Stalo sa Slovo som sa rozhodol, že sa pokúsim o nejakú drobnejšiu formu. Vznikla tak drobná skladba venovaná len jedinému

⁴² ibid.

⁴³ Fila

⁴⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=IQBIex4Oz3o&feature=youtu.be>

nástroju. Pracoval som s niektorými harmonickými útvarmi, ku ktorým som vo svojej predchádzajúcej kompozícií dospel. Zároveň som skúšal pracovať s drobnými motivickými útvarmi, išlo mi o rozdrobenie diania."⁴⁵

Rozbor: *Panova flétna*, nepatrí k interpretačne jednoduchým kompozíciám, hlavne s ohľadom na veľké množstvo „mooderných“ techník hry na flautu (bisbiglianda, slapy, toungramy, flagolety, multifoniky, jatwhistle a whistle). Aj napriek tomu, že autor trval na pomerne veľkom množstve moderných techník, ich výber a použitie vždy konzultoval a pozorne zvážil. Skladba je farebne, zvukovo zaujímavá a pre publikum efektná.

Gašparík Róbert (25. 7. 1961 Hurbanovo)

Slovenský skladateľ vážnej, scénickej a filmovej hudby. Vyštudoval u Stanislava Hochela a Ivana Paríka.⁴⁶

Chrámové fresky

Op. 54

Obsadenie: flauta

Postmodernistická kompozícia. Všetkých šesť častí tejto cyklickej kompozície má voľnú formu. Spoločným prvkom sú časté tempové zmeny, striedanie motívov a nálad.

Rok vzniku: 2003 (15.3. 10. 4.)

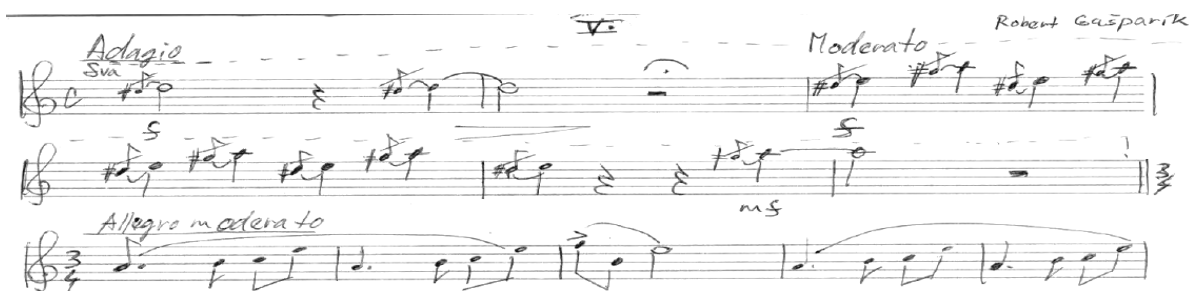
Premiéra: zatiaľ bez premiéry

Časti : 1. Moderato e misterioso 2. Andante 3. Andante 4. Allegro ma non troppo 5. Adagio e moderato 6. Moderato

Durata: 11 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

⁴⁵ Fila

⁴⁶ Hudobné centrum

Iglo Milan (19. 2. 1933 v Jičine)

Český hudobný skladateľ a pedagóg z kompozičnej triedy Emila Hlobila a Pavla Bořkovca. Jeho dielo obsahuje množstvo inštruktážnych skladbičiek, hudbu scénickú, koncertnú, komornú, vokálnu, ale aj symfonickú.⁴⁷

Suita pro flétnu

Obsadenie: flauta

Poetická cyklická skladba skomponovaná v tradičnom duchu.

Rok vzniku: 2000

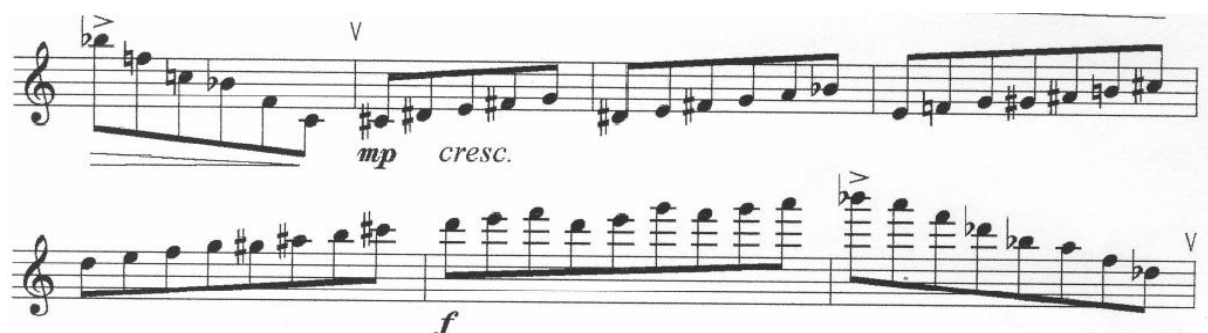
Premiéra: ?

Časti: 1. Allegro, 2. Allegretto, 3. V tempu gavoty, 4. Andantino, 5. Lento

Durata: 10 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Janárečková Viera (23. 9. 1941 Svit)

Slovenská hudobný skladateľka klaviristka, čembalistka. V kompozícií sa vzdelávala sama a na skladateľských kurzoch. V 70 tých tokoch emigrovala do Nemecka. Od roku 1981 žije v Nord Hesse.⁴⁸

Durchströmt

*Prúdenie*⁴⁹

Obsadenie: flauta

Atonálna, fantazijná skladbička. Založená na efektoch vznikajúcich špeciálnym narábaním s tónom, resp. rôznou prácou so vzduchom pri hre na flaute.

⁴⁷ Hudební informacné středisko

⁴⁸ Janárečková

⁴⁹ voľný preklad

Rok vzniku: 2000

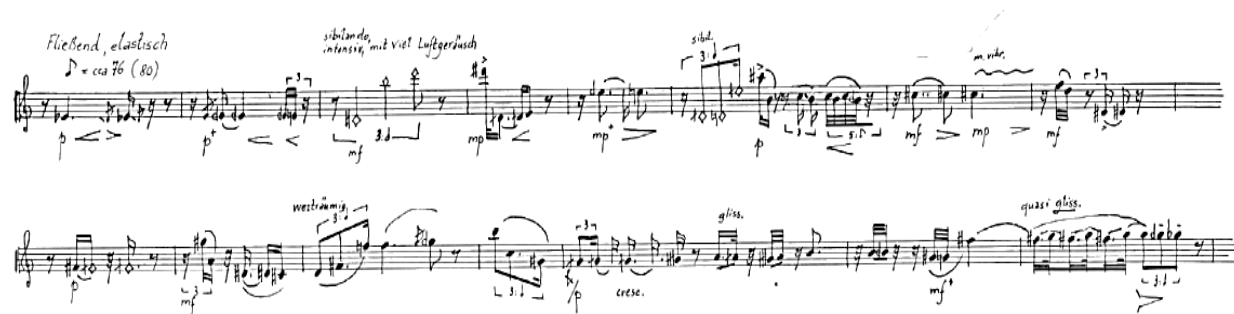
Premiéra: 24. 2. 2001 Anthroposophisches Zentrum, Kassel, flauta Maria Fedotova (UA)

Časti: jedna

Durata: 10 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: existuje len nahrávka z premiéry v archíve autorky

Poznámka: „Priestorový obraz, z teplej príjemnej strednej zvukovej polohy, zaznievajú krátke línie smerom hore, dole, sú to zachytené slučky, ktoré kľžu hore a dole, prípadne sa zastavujú.“⁵⁰

Jirásek Jan (9. 1. 1955 Rychnov nad Kněžnov)

Český hudobný skladateľ. Študoval u Miroslava Raichla a na JAMU v Brne u Zdeneka Zouhara.⁵¹

Alphabeto provvisorio

Obsadenie: flauta

Technicky náročná efektná skladba s klasickým formovým riešením. Skladba končí tónmi A B C D.

Rok vzniku: 1989

Premiéra: ?

Časti: jedna

Durata: 6 min.

Notový materiál: vydal Tempo Praha, 1992

Nahrávka: CD Blackbird, Mnichov

⁵⁰ dostupné z osobnej korešpondencie (marec 2015)

⁵¹ Jirásek

Kadera František (18.10.1990 Malacky)

Slovenský hudobný skladateľ, ktorý študoval u Víťazoslava Kubičku, Lukáša Borzíka a Ivana Buffy.⁵²

Scherzo

Obsadenie: flauta

Krátka, monotematická skladbička napísaná tradičným spôsobom.

Rok vzniku: 2011

Premiéra: 11.5.2012, Koncertná sieň Dvorana, VŠMU Bratislava, SK, flauta
Barbora Gálová

Časti: jedna

Durata: 4 min. 30 s.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Poznámky: Autor v skladbe pracuje s jedným motívom, z ktorého sa snaží vyťažiť maximum prostredníctvom variácií, transpozícií, inverzií a iných metód kompozičnej práce, s použitím rôznych techník a skúmaním zvukových možností flauty. Skladba má 3 vnútorné diely (rýchly – pomalý – rýchly) čo je vlastne princípom klasickej formy A B A', s tým že aj diel B. vychádza z motívu použitého v diele A len augmentovaného a invertovaného. Tretí diel A' je návrat dielu A, nie s presnou reprízou ale prináša i zmeny a vrcholí do prinášajúcej i rytmické zmeny, ale taktiež vychádzajúcej s ťažiskového motívu skladby.⁵³

⁵² Informácie dostupné z osobnej korešpondencie (január 2015)

⁵³ Informácie o skladbe dostupné z osobnej korešpondencie (január 2015)

Kalabis Viktor (27. 2. 1923 v Červeném Kostelci – 28. 9. 2006 v Prahe)

Bol český hudobný skladateľ, hudobný redaktor a muzikológ. Po 2. svetovej vojne študoval skladbu na pražskom konzervatóriu, potom na pražskej AMU, zároveň tiež študoval hudobnú vedu a psychológiu na Filozofickej fakulte Karlovej Univerzity.⁵⁴

Vábnička

Opus 80

Obsadenie: flauta

Fantazijná skladbička, voľná forma. Za použitia tradičných kompozičných techník a tradičných technik flautovej hry, vytvoril autor technicky náročnú skladbu.

Rok vzniku: 1995

Premiéra: 2006, súťaž Pražského Jara

Časti: jedna

Durata: 8 12 min.

Vydavateľ: PANTON (1. vydanie 1995), Schott

Nahrávka: ?

Poznámka: Skladba vznikla na objednávku medzinárodnej súťaže Pražské Jaro ako povinná kompozícia pre ročník 1996⁵⁵

Kmitová Jana (4. 9. 1976 Prešov)

Slovenská hudobná skladateľka momentálne pôsobiaca vo Viedni. Študovala u Jozefa Podprockého, Dušana Martinčeka a Michaela Jarrella.⁵⁶

Flauto sólo

Obsadenie: flauta

---

⁵⁴ Kalabis

⁵⁵ ibid

⁵⁶ Hudobné centrum

Ametrická kompozícia s množstvom moderných, netradičných, techník flautovej hry.

Rok vzniku: 2005

Premiéra: podľa dostupných informácií, skladba nebola uvedená

Časti: jedna

Durata: 6 7 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Poznámka: „Skladba „Flauto Solo (I)“ vznikla počas môjho štúdia kompozície na VŠMU v Bratislave v roku 1995. O rok neskôr som skladbu prepracovala („Flauto Solo II“) počas absolvovania letného kompozičného kurzu v rakúskom Reichenau. Odvtedy existujú tieto dve verzie vedľa seba ako rovnocenne a interpret sa sám môže rozhodnúť, ktorú z nich naštuduje.“⁵⁷

Skladba je založená na kontraste dlhých tónov (sčasti hraných fruláto) vo vysokej polohe a krátkych tónov tzv. slap tongue v nízkej polohe. Tento kontrastný materiál je exponovaný hneď na začiatku skladby a pracuje sa s ním v celej kompozícii. Skladbu možno rozčleniť na tri časti – prvý diel (štvrtová nota = 168 184), druhý diel (štvrtová nota = 46) a tretí diel „quasi repríza“ znova v tempe z úvodu. Celá skladba je notovaná senza misura, prerušovaná notová čiara slúži len k približnej orientácii a členeniu materiálu. Obsahuje veľa druhov špeciálnych techník hry ako spev do nástroja (druhý diel), aeolian sound, slap tongue (označené aj ako pizzicato), multiphonics a podobne.

Flauto sólo II

Obsadenie: flauta

Krátka ametrická kompozícia s množstvom moderných, netradičných, techník flautovej hry.

---

⁵⁷ Doslovné citovanie, z osobnej korešpondencie s autorkou

Rok vzniku: 2006

Premiéra: 30. 11. 1995, Bratislava, SK , flauta Monika Duarte Štreitová⁵⁸

Časti: jedna

Durata: cca 5 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Poznámka: skladba je prepracovanou verziou skladby „*Flauto Solo I*”

Koňakovská Lucia (23. 11. 1975 Bratislava)

Slovenská hudobná skladateľka. Vyštudovala konzervatórium v Bratislave u Petra Martinčeka, VŠMU v Bratislave u Jozefa Sixty a na AkU v Banskej Bystrici u Vladimíra Godára.⁵⁹

Meditácia

Obsadenie: flauta

Postmodernistická kompozícia. Voľná fantazijná forma. V duchu názvu má pomalý hlbavý charakter.

Rok vzniku: 1995⁶⁰

Premiéra: 1995

Časti: jedna

Durata: 4 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

---

⁵⁸ Hudobné centrum

⁵⁹ Hudobné centrum

⁶⁰ ibid.

Konečný Jaroslav (30. 6. 1977 Trnava)

Slovenský hudobný skladateľ. Skladbu študoval na VŠMU u Dušana Martinčeka.

Momentálne pôsobí ako korepetítor v SND.⁶¹

Nostalgia

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 1999

Postmodernistická skladba, ktorej formu určil dopredu daný rytmický model.

Premiéra: 1999 Kostelec nad Černými lesy, interpret Jana Gazdíková

Časti: jedna

Durata: cca 4 min.⁶²

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Poznámka: Skladba vznikla ešte v čase môjho štúdia na vysokej škole, konkrétne na skladateľskom kurze v Kostelci nad Černými lesy. Mal som v podstate určený rytmický model, ktorý zároveň určil formu skladby. Je to zatiaľ u mňa jediná skladba tohto druhu, kde sa nedá forma presne určiť a začleniť.⁶³

⁶¹ Hudobné centrum

⁶² ibid.

⁶³ Martinák. 2010 s.55

Krajči Mirko (26. 2. 1968 Banská Bystrica)

Slovenský hudobný skladateľ, dirigent, zbormajster. Skladbu študoval u Juraja Pospíšila a Jozefa Sixty.⁶⁴

Monológy

Obsadenie: flauta

Jednočasťová skladba skomponovaná v duchu európskej hudby 1. polovice 20. storočia. Vnútorne členená na úvod, 4 diely (Poco rubato, Veloce ma dolce, Calmo, Molto meno e poco rubato) a záver.

Rok vzniku: 2014

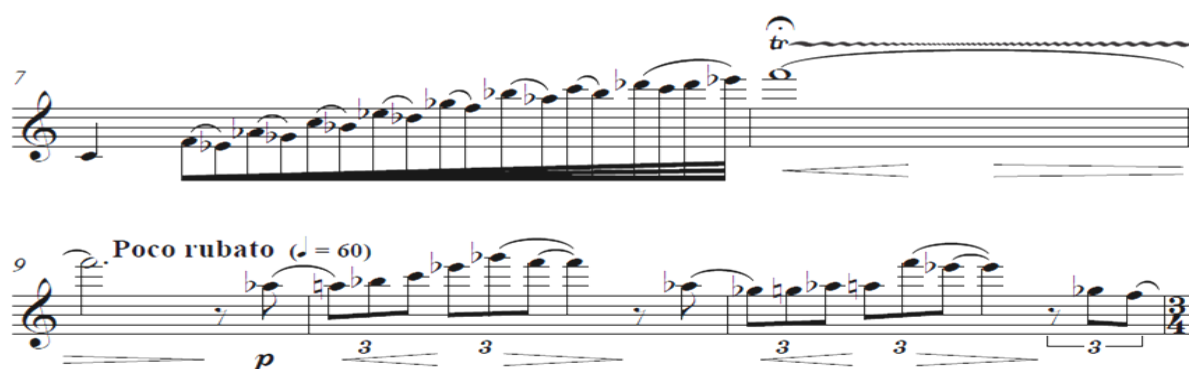
Premiéra: ?⁶⁵

Časti: jedna

Durata: 8 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: ?

Poznámka: K skladbe autora inšpirovala poľská flautistka Marianne Zolnacz, s ktorou Mirko Krejčí spolupracoval ako dirigent na súťaži Flautiada 2013. Tejto flautistke autor venoval notový materiál. O jej premiére a prevedeniach nie sú informácie.⁶⁶

⁶⁴ Hudobné centrum

⁶⁵ autor nemá informácie o premiére skladby

⁶⁶ Informácie dostupné z emailovej korešpondencie s autorom (február 2015)

Kubička Vítazoslav (11. 10. 1953 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Študoval u Juraja Pospíšila a Jána Cikkera.⁶⁷

Rákosie op. 96

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 1990

Dedikácia: Monike Duarte Štreitovej

Po konzultácií so skladateľom a interpretkou, ktorej bola skladba venovaná, si dovoľujem prehlásiť skladbu a ďalšie informácie o skladbe za nedohľadateľné.

Kupkovič Ladislav (17. 3. 1936 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a vysokoškolský pedagóg. Študoval hru na husle u Albína Vrtela a Mikuláša Jelínka. Od roku 1969 pôsobí v Nemecku. Naposledy ako profesor novej hudby, teórie a kompozície na Hochschule für Musik und Theater v Hannoveri, kde žije dodnes.⁶⁸

PRISMA suita pre flautu sólo

Obsadenie: flauta

Skomponovaná v duchu postmodernity. Miešanie rôznych štýlov hudby 20. storočia, chromatické rady, miestami náznaky tonality i dodekafónie.

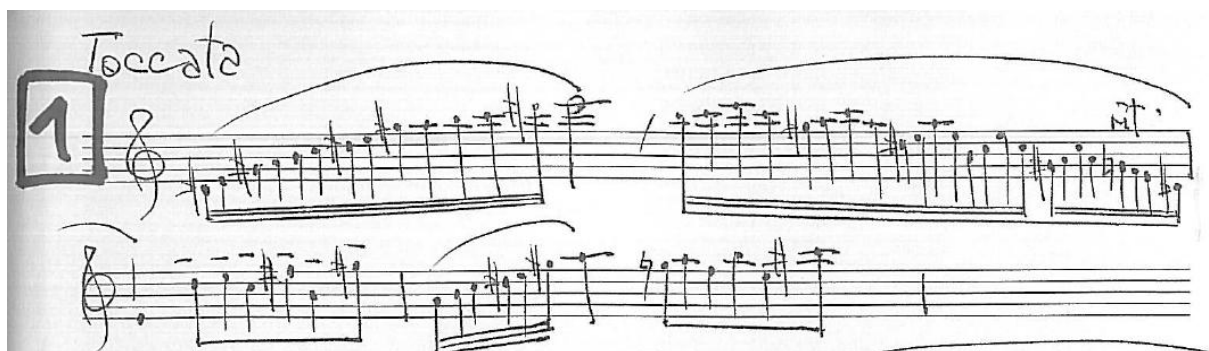
Rok vzniku: 2012

Premiéra: 12. apríla 2012, 18.00, Praha, Jizdárna pražského hradu, Vernisáž

Jana Koblasu, flauta Simona Pingitzer

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: Nenahrané

⁶⁷ Hudobné centrum

⁶⁸ Hudobné centrum

Lejava Marián (14. 9. 1976 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a dirigent. Skladbu študoval u Petra Martinčeka a Vladimíra Bokesa.⁶⁹

Mo(o)nical(I) rituál pre flautu

Obsadenie: flauta

Atonálna kompozícia, založená na netradičných zvukových efektoch a moderných spôsoboch hry na flautu. Interpretačne veľmi náročná, určená len pre skúsených hráčov modernej (súčasnej) hudby.

Rok vzniku: 2001 – 2002, rev. 2003

Premiéra: 10. 11. 2002, Nová slovenská hudba, Mirbachov palác, Bratislava, SK, flauta Monika Duarte Štreitová

Durata: cca 11 min.

Časti: I. Invocation , II. Trance , III. Consternation

Notový materiál: ?

Nahrávka: 2006 na CD Moniky Štreitovej Chant d'Amour, Mediálny inštitút Bratislava⁷⁰

Poznámka: „Nielen 1. výzva flautistky Moniky Štreitovej napísať skladbu 2. jej interpretačné umenie a odvaha objavovať "nové svety" 3. cca rok uvažovania a cca rok písania (s vedomím cca roka revidovania) 4. snaha prekonať flautu nástroj ako taký 5. vedomá ponuka interpretovi prekonať tým taktiež samého seba 6. záujem o nové spôsoby hry (na rôznych nástrojoch) v snahe rozšíriť pole možností pre skladateľa (teda pre seba samého) 7. a taktiež rozšíriť nový "hudobný svet" nástroja, resp. nástrojov (v snahe rozšíriť pole možností pre interpreta) (a konečne aj pre teba, vážený poslucháč) stáli pri zrode mojej skladby Mo(o)nical(i) rituál pre flautu sólo. Je venovaná Monike Štreitovej.“⁷¹

Marek Martin (1956 13.7.2014 Praha)

Český hudobný skladateľ. Vyštudoval hru na violoncello u Pravoslava Sádla a skladbu u Ilji Hurníka na Pražskom konzervatóriu. V skladbe pokračoval na

---

⁶⁹ Lejava

⁷⁰ Hudobné centrum

⁷¹ Bulletin NSH 2002, autor

Hudobnej fakulte AMU v Prahe, ktorú absolvoval u Marka Kopelenta v roku 1998.⁷²

Borin

Obsadenie: flauta

Jedna z najvýraznejších a najvydarenejších skladieb českej a slovenskej literatúry pre sólovú flautu. Je skomponovaná v messieanovskom duchu, inšpirovaná vtáčím spevom. Použité veľké množstvo rozšírených techník hry na flautu ako: perkusívne techniky, štvrtóny, multifoniky, hovorenie a spievanie do nástroja. Vyžaduje skúseného hráča v oblasti interpretácie súčasnej hudby.

Rok vzniku: 2005

Premiéra: 2005, Krakovský festival soudobé hudby

Česká premiéra: 21.11.2005 Praha, Perspektivy – flauta: Monika Štreitová

Durata: 7 min.

Notový materiál: manuskript dostupný v HIS

Nahrávka: 2006 na CD *Luminiscence*, Slovart Records, Monika Duarte Štreitová

Dedikácia: Monika Štreitová

Objednávka: Krakovského festivalu súčasnej hudby

Poznámka: borin je vtáčik prezimovávajúci v Afrike⁷³

Matej Daniel (9. 3. 1963 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a teoretik. Kompozíciu študoval na VŠMU v Bratislave u Ivana Paríka a postgraduálne štúdium u Juraja Beneša.

⁷² Hudební informační středisko

⁷³ Hudební informační středisko

Tiež rok na Conservatoire National Supérieur de la Musique v Paríži u Betsy Jolasa a dva roky na Kráľovskom konzervatóriu v Haagu u Louisa Andriessena.⁷⁴

MIKA (Mi CHA)

Obsadenie: flauta pikola

Rok vzniku: 1996

Durata: cca 8 min.⁷⁵

Nečasová Nardelli, Jindra (5.7.1960 Praha)

Česká skladateľka a klaviristka. Skladbu študovala na Pražskom konzervatóriu u Jindřicha Felda a na HAMU v Prahe u Václava Riedlbaucha. Od roku 1996 spolupracuje s americkým skladateľom Joelem Blahnikom a s Anitou Smisek, riaditeľkou hudobného vydavateľstva Alliance Publications, Inc. ve Wisconsinu.⁷⁶

Fantasie pro flétnu sólo

Obsadenie: flauta

Voľná forma, voľný kompozičný štýl, voľné metrum. Na krátkej ploche sa často striedajú tempá, melódie, nápady s použitím moderných techník flautovej hry.

Rok vzniku: 2006

Premiéra: Americká 8. 11. 2007 Lee Hall, Mississippi St. University Artist Recital, flauta Dr. Lana Johns

Česká premiéra: 6. 11. 2006 Praha, Dny soudobé hudby, flétna: Kateřina Hlaváčová – Macourková

Časti: jedna

Durata: 10 min.

Notový materiál: vydal roku 2011 Alliance Publications, Inc. WI, Sinsinawa

Nahrávka: existuje nahrávka z koncertu v archíve autorky

Dedikácia: Dr. Lana Johnsová (USA)

---

⁷⁴ Hudobné centrum

⁷⁵ Hudobné centrum

⁷⁶ Hudební informační středisko

Poznámka: „*Fantasia for flute solo* bola napísaná na objednávku profesorky flauty Dr. Lany Johns z Mississippi State University, ktorej je tiež venovaná. Má vysoko meditatívny charakter rozvíjajúcich a na seba nadväzujúcich hudobných frázy, ktoré postupne „rozdúchávajú“ nástroj v zmysle melodicko rytmicko ténbrovom až do divokej fantázie. Nechýbajú ani krátke časti využívajúce improvizácie. Inšpiračné zdroje skladby vychádzajú z autorkiných viac či menej zreteľných pocitov a tekania mysli, (ktoré nie je potreba príliš konkretizovať) a je tak ponechané na poslucháčovi, akým spôsobom sa jeho fantázia zapojí či nezapojí.“⁷⁷

Parík Ivan (17. 8. 1936 Bratislava – 2. 3. 2005 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Študoval u Andreja Očenáša a Alexandra Moyzesa. Bol rektorom VŠMU v Bratislave.⁷⁸

Pospevovanie (Arietta)

Obsadenie: flauta

Lyrické pasáže, ktoré svojou melodickosťou hraničia s folklórom, sú striedané rýchlejšími, technicky náročnými, rytmicky nepravidelne formulovanými pasážami, typickými pre hudbu 20. storočia.

Rok vzniku: 1991

Premiéra: 30.11.1993, Bratislava, SK, flauta Miloš Jurkovič

Časti: jedna

Durata: 8 min.

Notový materiál: vydalo Vydavateľstvo Hudobného fondu, roku 1995

⁷⁷ slovo z programu českej premiéry na 6. ročníku festivalu Dny Soudobé Hudby

⁷⁸ Hudobné centrum

Nahrávka: Flauta v komornej tvorbe L. Kupkoviča a I. Paríka, flauta Miloš Jurkovič, organ Ivan Sokol, Vydavateľstvo Rádio Bratislava, Slov. Rozhlas, v roku 2001

Pelikán Jaroslav (1970 Praha)

Český hudobný skladateľ a flautista. Kompozíciu študoval u Jindřicha Felda, Václava Riedlbaucha a Juraja Filasa.⁷⁹

Brazílská preludia

Obsadenie: flauta

Štyri virtuózne prelúdia s brazílskou tematikou.

Rok vzniku: 1993

Premiéra: 1994 Sál Martinů, Praha, flauta autor

Časti: Vstupný spev, Bezdôvodná radosť, Modlitba, Záverečný spev

Durata: 10 min.

Notový materiál: manuskript, momentálne nezvestný⁸⁰

Nahrávka: nenahrané

Dedikácia: Brazílii⁸¹

Piaček Marek (17. 1. 1972 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a flautista. Kompozíciu študoval u Ladislava Burlasa, Ilju Zeljenku, Juraja Ďuriša (elektroakustická hudba) a Vladimíra Bokesa.⁸²

⁷⁹ Hudební informační středisko

⁸⁰ autor jediný exemplár stratil pri sťahovaní

⁸¹ ibid.

Instant Music Drama

Obsadenie: flauta

V tradičnom metre a s použitím tradičných techník flautovej hry, autor vytvoril netradičnú kompozíciu. S pomocou agresívnej rytmiky a artikulácie a s použitím vysokého registru autor docieľuje svoje „hudobné drama“.

Rok vzniku: 1998 (marec)

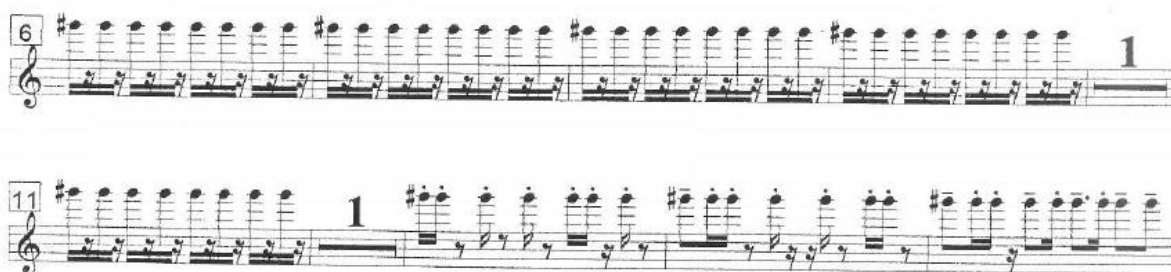
Premiéra: ?

Časti: jedna

Durata: cca 5 min.⁸³

Notový materiál: nevydaný, ostupný v Hudobnom centre⁸⁴

Nahrávka: ?

Strach z výšky

Obsadenie: flauta piccola

Rok vzniku: 2008

Durata: cca 5 min.⁸⁵

Rudolf Róbert (12. 2. 1963 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Kompozíciu študoval u Juraja Hatríka, na bratislavskom konzervatóriu u Juraja Pospíšila, a na VŠMU u Ivana Hrušovského.⁸⁶

Káa

Obsadenie: flauta

---

⁸² Hudobné centrum

⁸³ Hudobné centrum

⁸⁴ (Michalská 10, Bratislava)

⁸⁵ Hudobné centrum

⁸⁶ ibid.

Rok vzniku: 1992

Revízia: 1994⁸⁷

Růžička Rudolf (25. 4. 1941)

Český hudobný skladateľ, pedagóg, teoretik a hudobný publicista. Skladbu študoval na brnenskom konzervatóriu a JAMU u Theodora Schaefera, Miloslava Ištvana a Miloslava Kabeláča.⁸⁸

*Suita X*⁸⁹

Obsadenie: flauta

Skladba vznikla pomocou počítačového programu CCOMP⁹⁰.

Rok vzniku: 1999

Premiéra: 7.12.1999 Brno, flauta Milan Vaněček

Časti: štyri

Durata: 8 min.

Notový materiál: Vo vlastníctve autora a interpretov

Nahrávka: existuje rozhlasový záznam z pražského koncertu DSH 6.11.2000, vo vlastníctve autora

Poznámka: *Suita X* je jednou zo série skladieb, venovaných rôznym sólovým nástrojom. Každá časť skladby rieši iné kompozičné a interpretačné problémy; melodické postupy vznikli na podklade kombinácie veľkého množstva polymodálnych prvkov. Neobvyklá je zložitá rytmická štruktúra bez dôrazu na striedanie ťažkých a ľahkých dôb v takte. Spojením melodických a rytmických prostriedkov s využitím technických i výrazových možností nástroja vznikol jednotný stavebný celok skladby.⁹¹

---

⁸⁷ Hudobné centrum

⁸⁸ Hudební informační středisko

⁸⁹ rímske číslo 10

⁹⁰ Computer COMposition Program program určený na komponovanie inštrumentálnych, vokálnych a elektroakustických skladieb, ich automatickú notáciu a zvukovú realizáciu. (ukážka viz. príloha)

⁹¹ Sprievodný text k skladbe *Suita X*. pre predvedenie na koncerte na *Dnech soudobé hudby* (preklad autorka práce)

Smolka Martin (1959 Praha)

Český hudobný skladateľ. Vyštudoval skladbu na AMU v Prahe a súkromne u Marka Kopelenta. Spoluzaložil súbor špecializovaný na českú avantgardu *Agon*.⁹²

Adelheid

Obsadenie: flauta

Drobná kompozícia v piesňovej forme s jednoduchým melodickým materiálom.

Rok vzniku: 2003 4

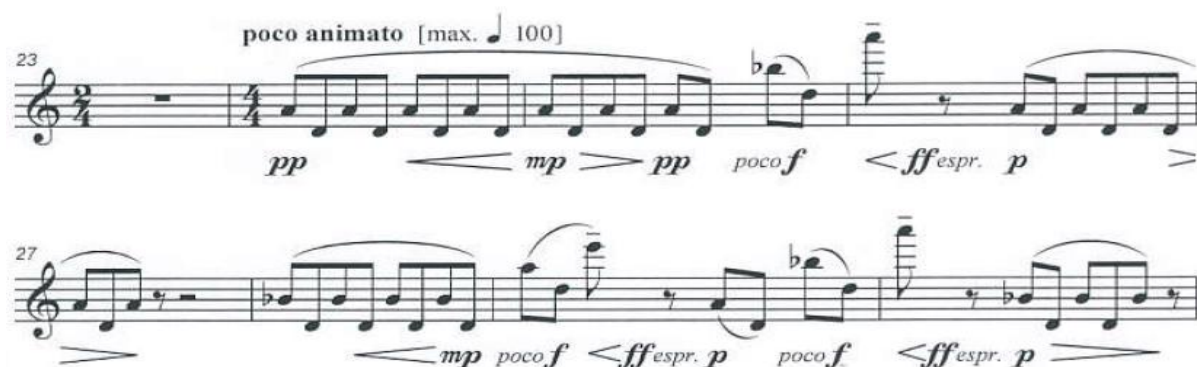
Premiéra: 2004, JAMU, Brno, flauta Monika Štreitová

Časti: jedna

Durata: 4 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: CD Luminiscence, Slovart Music v roku 2006, flauta Monika Duarte Štreitová

Podnet: Monika Štreitová

Námet: film *Adelheid* Fr. Vlášila (1969)

Poznámka: Existuje verzia pre saxofón venovaná Antonínovi Mühlhanslovi.

Poznámka: „Krátka flautová skladba *Adelheid* reflektuje atmosféru filmu *Adelheid* (1969) od českého režiséra Františka Vlášila (1924 – 1999). Psychologická dráma, odohrávajúca sa v pohraničnej dedinke, vykresľuje neľahké osudy ľudí niekoľko rokov po skončení II. Svetovej vojny. Vzťah pohraničníka Viktora a dcéry nemeckého továrnikara Adelheid sa končí tragicky. Smolkov minimalistický jazyk v *Adelheid* prináša v neustálom opakovaní pokoj i vnútorné rozhrešenie, jemná nálada bez evidentných vonkajších kontrastov hlboko rezonuje s neviditeľným chvením. Ako autor sám hovorí: *Podobne ako film, Adelheid je „málovravný“, podobne ako vo filme za zdanlivým pokojom striehnu bolestné tóny. Kompozíciu*

⁹² Hudební informační středisko

určila potreba úspornosti: v podstate je to pesnička (ABA) na dvoch akordoch (tonika subdominanta), ale striedme ingrediencie (ostinato, striedanie oktáv, crescendo, pauza; štvrttón ako bodka) sú navážené a namiešané a veľmi dôkladné a vlastne rozmanité."⁹³

Srnka Miroslav (23.5.1975 v Prahe)

Český skladateľ a hudobný vedec. Skladbu študoval u Milana Slavického a hudobnú vedu u Jarmily Gabrielové. Absolvoval študijné pobyty v Berlíne a v Paríži.⁹⁴

A Prima Mad

„Šialená primabalerína" (voľný preklad)

Obsadenie: flauta

Náročná sólová skladba je kombináciou krajnej emocionality a prísnej stavby sólovej linky.

Premiéra: 27.11.2002 Paríž, FR, v rámci českej sezóny „Bohemia Magica" v českom centre, flauta Šárka Čurdová

Časti: jedna

Durata: 8 10 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka:?

Aggressive, free in tempo

Cooling down

Quiet, resigned, as slow as possible, legatissimo

• = 40 or slower

circular breath

Miroslav Srnka

Poznámka: Existuje i verzia pre altsaxofón

„A Prima Mad" patrí do voľného cyklu kompozícií inšpirovaných poéziou americkej poetky Emily Dickinson. Tá bola v roku 1862 na niekoľko rokov násilne odlúčená od najbližšieho muža svojho života. Počas tohto obdobia napísala päťtinu svojej

---

⁹³ Smolka

⁹⁴ Srnka

básnickej tvorby – denne viac než jednu báseň, raz zdesenú, raz slávnostne optimistickú.

Náročná sólová skladba je kombináciou krajnej emocionality a prísnej stavby sólovej linky na základe pevne rytmizovaného harmonického vývoje. Využíva mikrointerval, a veľa neštandardných i keď v dnešnej dobe stále častejšie sa vyskytujúcich nástrojových artikulácií. Zvláštnym a veľmi neobvyklým je určovanie artikulácie na konci niektorých tónov. Skladateľ od interpreta vyžaduje nielen virtuozitu, ale aj premyslenie všetkých „fyzických“ atribútov hry. Obrovské nároky kladie hlavne na dych a prácu s nim. V notovom zápise je totiž presne zachytený aj rytmus a dynamika nádychov a výdychov. Ved' práve zatajený, alebo naopak hystericky zrýchlený dych je typický pre ľudské prežívanie extrémnych pocitov. Výsledkom nie je len inštrumentálny výkon, ale i nástrojová koncertná obdoba scénického výstupu hrdinky „umierajúcej na javisku“.⁹⁵

Rozbor: Už pri prvom pohľade na notový zápis tejto skladby je každému inštrumentalistovi jasné, že stojí pred náročnou úlohou. Noty sú plné značiek pre moderné techniky ako slap tóny, toungramy, multifoniky, aeolian tóny, mikrointerval, bisbigliandá... Zápis má celkovo 4 línie, okrem obvyklej hlavnej notovej, agogickej a dynamickej linky, ešte linku s artikulačnými hláskami nad notovými hlavičkami. Po dekódovaní notového zápisu, nastávajú problémy s jeho nácvikom. Autor neustále používa hraničný rozsah nástroja, hlavne vo vrchnom registri, napr. E4 (najvyšší a len zriedka používaný tón, ktorý nemá každý flautista v „repertoári“) nájdeme hneď v druhom takte. Každý tón je potreba artikulovať inou hláskou. Osmínové a šestnásťnóvové pauzy, ktoré sa v skladbe zriedka vyskytujú, nie sú určené pre nádychy, autor pri nich vyžaduje absolútnu nehybnosť (nádych zakazuje). Pre nádychy má špeciálne znaky, ktoré sú rozdelené do piatich kategórií podľa dĺžky a intenzity. Na niektoré techniky treba pritočiť flautu, na niektoré odtočiť a to všetko bez možnosti oddychu ani len vo forme štvrtkovej pauzy. Multifoniky sa v rýchlych sledoch striedajú s mikrointervalmi a toungramami...proste jedna náročná technika strieda druhú. A keď vezmem do úvahy, že autor požaduje schopnosť cirkulačného dychu (tiež býva označovaný ako zlatý, alebo večný), existuje len niekoľko flautistov (a myslím na celom svete), ktorý sú schopný túto skladbu interpretovať. Táto skladba kladie neuveriteľne vysoké nároky na interpreta, niečo tak technicky náročné v českej a slovenskej hudbe neexistuje. Na druhej strane sa obávam, že

---

⁹⁵ Srnka

táto kompozícia viac ohúri tú „profesionálnu“ časť publika, ktorá si uvedomuje náročnosť tejto skladby. Bola som prítomna predvedeniu tejto skladby, keby som mala dať na váhy náročnosť tohto kusu a ohlas aký mal u publika, myslím, že miska váh sa prikloní na stranu náročnosti.

Sycha Jiří (11.2.1979 Zlín)

Český hudobný skladateľ a hráč na barokové husle a violu. Vyštudoval cirkevné konzervatórium v Kroměříži, skladbu u Ingrid Silné.⁹⁶

Žalm No.142

Obsadenie: flauta

Skladba hudobne spracováva nálady obsiahnuté v 142. biblickom žalme.

Rok vzniku: 2003

Premiéra: 2003, flauta Lucie Valtrová

Časti: 1. Adagio Appenato e Rubato, 2. Andante Raccontando, 3. Andante Religioso

Durata: 5 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora a interpretky

Nahrávka: existuje len „live“ súkromná nahrávka z koncertu K. Chudobovej na festivale Forest Kroměříž.

Námet: Biblia⁹⁷

Štědroň Miloš (9.2. 1942 Brno)

Český hudobný skladateľ. Študoval na JAMU v Brne u Aloisa Piňosa, Miloslava Ištvana, Ctirada Kohoutka a Jana Kapra. Pokračoval postgraduálnym štúdiom experimentálnej a elektroakustickej hudby na Janáčkovej akadémii múzických umení.⁹⁸

Passacaglia

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 1999

---

⁹⁶ informácie z emailovej korešpondencie s autorom (apríl 2015)

⁹⁷ informácie z emailovej korešpondencie s autorom (apríl 2015)

⁹⁸ Hudební informační středisko

Premiéra: 10.10.2000, Studio PIVOX, Brno, flauta Andreas Kröper

Časti: jedna

Durata: 3 min. 25 sec.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve interpreta premiéry

Nahrávka: CD ECHOES, Supraphon, 2001, flauta Andreas Kröper

Poznámka: existuje verzia s pridanými detskými nástrojmi *Passacaglia pro infantibus*⁹⁹

Tandler Juraj (10. 6. 1934 Tornaľa)

Slovenský hudobný skladateľ a pedagóg. Kompozíciu vyštudoval na JAMU v Brne u Miloslava Ištvana.¹⁰⁰

Suita pre flautu

Obsadenie: flauta

Neoklasicistická cyklická kompozícia. Forma jednotlivých častí voľná.

Rok vzniku: 1994

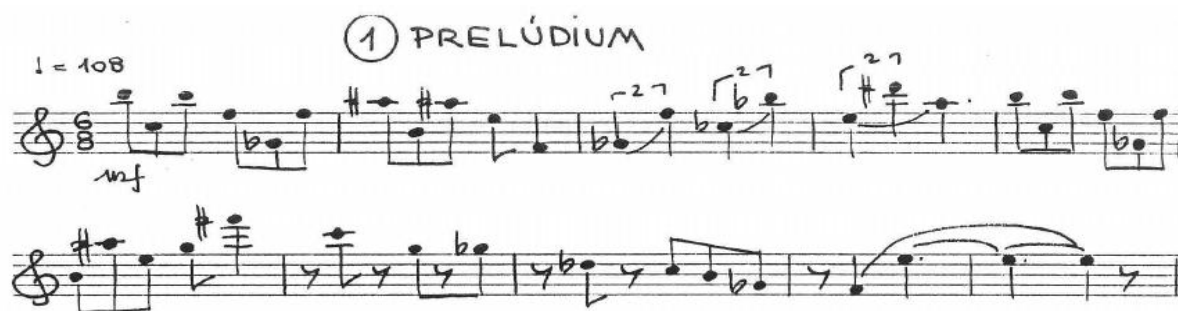
Premiéra: 27. 11. 1996, Nová slovenská hudba, Slovenský rozhlas, Štúdio 2, Bratislava, SK, flauta Karin Hübnerová

Časti: Prelúdium, II. Tanec I., III. Arioso, IV. Tanec II., V. Finále ¹⁰¹

Durata: 9 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora, dostupný tiež v Hudobnom centre

Nahrávka: nenahrané

⁹⁹ Hudební informační středisko

¹⁰⁰ Hudobné centrum

¹⁰¹ Hudobné centrum

Zach Ján (6. 4. 1967 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Vyštudoval flautu na konzervatóriu a kompozíciu na VŠMU v Bratislave u Vladimír Bokesa. Na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave ukončil postgraduálne štúdium v odbore psychoterapia a resocializácia.¹⁰²

Postludio Z

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 2013

Durata: cca 5 min.

Tri meditácie

Obsadenie: flauta

Rok vzniku: 1993¹⁰³

Zavarský Marián (21.7.1986 Bratislava) SK

Slovenský hudobný skladateľ. Absolvoval odbor skladba na Konzervatóriu v Bratislave u Petra Martinčeka a na Vysokej škole múzických umení u Ivana Buffu.¹⁰⁴

Talking to the silver god

Obsadenie: flauta

Rytmicky i melodicky výrazná skladba, plná „moderných“ kompozičných i hráčskych technik, ktorej hudobný materiál vychádza z práce s intervalom malej septimy.

Rok vzniku: 2009

Premiéra: 18.11.2009 koncertná sieň Dvorana VŠMU, Bratislava, SK, flauta Gabriela Pekárová

Durata: cca 7 min.

Časti: jedna

Notový materiál: vo vlastníctve autora

---

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ ibid.

¹⁰⁴ informácie dostupné z osobnej korešpondencie (november 2014)

Nahrávka: nahrávka je súčasťou CD, ako live nahrávka doktorandského koncertu Zuzany Bandúrovej, flauta Zuzana Bandúrová

Flute

♩ = 110

mf *f* *p* *f*

flag *flag*

accel. *bisbig.* *bisbig.*

p *f*

Poznámka: „Talking to the silver god je skladba, ktorú som napísal v prvom ročníku počas môjho štúdia kompozície na Vysokej škole múzických umení. Skladba pre mňa predstavovala určitú výzvu, keďže som predtým pre sólo flautu nepísal. Hudobný materiál skladby je vytvorený z intervalu malej septimy, s ktorým sa v priebehu skladby pracuje – interval sa obracia, zahusťuje, rôzne obohacuje a podobne. Ďalšími významnými elementmi skladby sú rytmická zložka a špeciálne moderné techniky ako flažolety, bisbigliando, slapy, čo bolo pre mňa vlastne prvé stretnutie so špeciálnymi technikami pre flautu. Formovo je skladba rozčlenená do troch dielov, kde prvý diel prináša expozíciu materiálu, druhý ho rozvádza, výrazne rytmizuje a prináša vrchol celej kompozície a tretí diel nadväzuje na predošlé dianie a prirodzene uzatvára celú skladbu.“¹⁰⁵

Rozbor: Ako napovedá programový názov *Hovoriť k striebornému bohu*¹⁰⁶, autor v skladbe stvárňuje dialóg flautistu so strieborným bohom, ktorým je pre neho flauta. Skladbu vnímam ako intímnu spoveď interpreta. Úvod začína veľmi nespomelo septimovými zdvihmi k dlhým notám s korunami. Vďaka početným flažoletom pôsobí takmer meditatívne, ale vo mne tiež evokuje slovenský prvok fujaru. Už v prvej tretine skladby prichádza gradácia ktorú autor dosahuje postupným zahusťovaním faktúry, ale i použitím stále vyšších tónov. Táto gradácia vyústí v dlhé e3 s korunou, ktoré pôsobí katarzne a skladba ďalej pokračuje v duchu úvodu, ale za použitia melodicky pestrejšieho materiálu. Autor síce vyžaduje pomalšie tempo, ale interpret musí dať pozor, aby úsek nebol príliš pomalý a nezastavil kontinuitu skladby. Pokojný úsek skončí korunou a subito nastupuje technicky náročnejší. Tento prinesie vrchol celej skladby quasi

¹⁰⁵ Slovo autora a informácie o skladbe získané z osobnej korešpondencie zo dňa 21.6. 2014.

¹⁰⁶ voľný preklad autorka práce

freejazzovú pasáž, ktorú autor odporúča hrať v čo najrýchlejšom tempe a v čo najsilnejšej dynamike. Skladba končí pokojným tichým záverom.

I keď je skladba autorovou prvotinou, preukazuje dobrú znalosť nástroja a jeho možností. Okrem už bežných flažoletov a frulát, sú použité aerotóny, bisbigliandá a vo veľkej hojnosti slapy. Skladba však nie je náročná len pre toto časté používanie moderných techník (a to vo všetkých dynamikách), ale aj pre tzv. klasicky napísané úseky. Základným intervalom a nositeľom myšlienky je tu malá septima. Tá je používaná hojne aj v technických pasážach, čo spôsobuje interpretovi problémy pri nácviku. Náročnosťou už spomenutej freejazzovej pasáže sa skladateľ pohybuje na hranici hrateľnosti. Skladba je výzvou pre interpreta a rozhodne patrí medzi skladby, ktoré bývajú označované ako vdáčné, pretože majú veľmi dobrý ohlas u publika.

2. SKLADBY PRE FLAUTU SÓLO A ELEKTRONIKU

V druhej kapitole som sa zamrela na skladby pre sólovú flautu so sprievodom elektroniky a skladby pre flautu a elektroniku (v niektorých z nižšie uvedených skladieb sú hlasy, čo sa týka dôležitosti, vyrovnané, niekedy má elektronika dokonca hlas vedúci). Tieto kompozície boli veľmi obľúbené hlavne v druhej polovici 20. storočia. Tradícia elektroakustickej hudby je v Čechách oveľa silnejšia, čo je možné vidieť na vzorke skladieb, ktoré sa mi podarilo vypátrať. Zo sedemnástich skladieb pre flautu a elektroniku po roku 1989 sú len tri napísané slovenskými skladateľmi. Čo sa týka základnej žánrovej charakteristiky u týchto skladieb ju neuvádzam, pretože všetky by sa dali zahrnúť pod označenie „súčasná experimentálna hudba“.

Petra Oliveira Bachratá (16.3. 1975 Krupina)

Slovenská skladateľka a lekárka. Skladbu študovala u Ladislava Burlasa a Vladimíra Bokesa. Doktorandský cyklus vyštudovala na Univerzite Aveiro v Portugalsku, tam momentálne pôsobí.¹⁰⁷

Luminiscencia

elektroakustická verzia

Obsadenie: flauta, elektronika

Rovnako ako Luminiscencia pre flautu sólo, aj táto verzia je atonálna s voľnou notáciou i metrickou štruktúrou. Len časový priebeh je ovplyvnený elektronickou zložkou, ktorá je tvorená výhradne zvukmi flauty. Flauta sólo a elektronika sú dva vyvážené hlasy (elektronika nemá funkciu hudobného základu, či sprievodu)

Obsadenie: flauta, elektronika

Rok vzniku: 2006

Premiéra: 13. 9. 2006, Bratislava, SK, Interpret Soozvuk

Časti: jednočasťová kompozícia¹⁰⁸

Durata: 7 min.

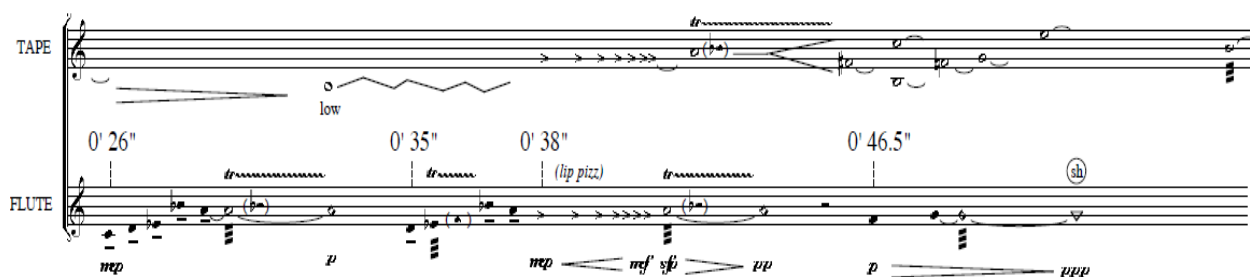
Notový materiál a elektronický základ: vo vlastníctve autorky kompozície

Nahrávka: v archíve autorky kompozície

---

¹⁰⁷ Hudobné centrum

¹⁰⁸ Hudobné centrum

Poznámka: elektroakustická verzia *Luminiscencie* je kompozícia, ktorá k svojmu prevedeniu nepotrebuje flautu „live“, tá je napísaná ad libitum

Dvořáková Markéta (28.4. 1977 Opava)

Česká skladateľka a klaviristka. Kompozíciu študovala u Jana Grosmanna, Edvarda Schifauera, neskôr na JAMU v Brně u Leoša Faltusa (magisterský cyklus) a Iva Medka (doktorandský cyklus).¹⁰⁹

Picture I

Obsadenie: flauta, elektronický základ

Forma skladby vychádza z mimohudobného inšpiračného zdroja, ktorým bol obraz. Elektronický základ je vytvorený zo zvukov flauty, ktoré nahrála brnenská flautistka Petra Klementová. Tieto zvuky sú ďalej spracované na synetizéry.¹¹⁰

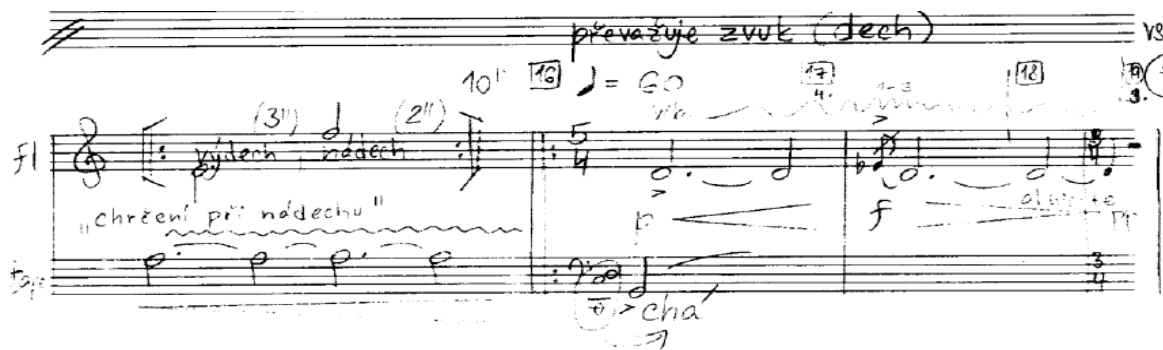
Rok vzniku: 2003

Premiéra: 14.6.2003, Heidelberg, 16. ročník festivalu Gegenwelten, flauta Carin Levine (USA).¹¹¹

Časti: jedna

Durata: 8 10 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Poznámka: Inšpiračným zdrojom bol obraz Jiřího Nečase¹¹².

¹⁰⁹ Hudební informační středisko

¹¹⁰ z emailovej korešpondencie s autorkou

¹¹¹ ibid.

Gavlasová Petra (3.5.1976 Ostrava)

Česká hudobná skladateľka a režisérka. Kompozíciu študovala u Milana Báchorka a Edvarda Schifauera, pokračovala na AMU v Prahe u Milana Slavického a na School of arts , Media and Technology v Hilversumu (Holandsko).¹¹³

Survivor

(*Ten ktorý prežil*)¹¹⁴

Obsadenie: flauta, pás/ nahrávka

Jednočasťová kompozícia, ktorá by sa dala rozčleniť na 5 dielov, kde posledný je tvorený hudbou prvého. Elektronická zložka je tvorená s použitím rôznych netónových zvukov flauty (výdychy, nádychy a rôzne syčania), ktoré nahrala Šárka Trompé Čurdová.

Rok vzniku: 2003

Premiéra: 2003, Utrecht, Nikolai Kerk, Holandsko, flauta Šárka Čurdová

Časti: jedna

Durata: 6 min.

Notový materiál a elektronický podklad: vo vlastníctve autorky

Nahrávka: vo vlastníctve autorky

Poznámka: „*Survivor* je extraktom väčšej kompozície *Survivors (Tí, ktorí prežili)* pre flautu, trombón, elektrickú gitaru, tape a live electronic. Skladba bola písaná nielen pre konkrétnych hráčov, ale tiež pre špecifický priestor Nikolai Kerku v holandskom Utrechte, kde bola aj následne v roku 2003 uvedená. V tom istom roku taktiež získala ocenenie v českej skladateľskej súťaži elektroakustickej hudby *Musica Nova*.

¹¹² český výtvarník a pedagóg, žijúci v Nemecku, obraz vid'. príloha

¹¹³ Gavlasová

¹¹⁴ voľný preklad autorka práce

Koncepcia pôvodnej kompozície spočíva v reťazovitom prepojení sólových partov pomocou elektroniky vo veľkom priestore. Keďže tu hráči hrajú prevažnú časť skladby sólo, možnosť prepísania partu sólovej flauty do samostatnej kompozície bola pre mňa viac než lákavá. A k tomu som chcela napísať Šárke niečo „na telo“.¹¹⁵

Poznámka: „A prečo práve tento tajomný názov? Skúste si predstaviť, že sa raz zobudíte a zistíte, že ste zostali sami na celom svete. Chceli by ste s niekým hovoriť? Potom vám teda nezostáva nič iné, než sa započúvať... a možno objavíte svoj vnútorný hlas...“¹¹⁶

Kalavská Faltusová Eva (7. 4. 1976 Liptovský Mikuláš)

Česká hudobná skladateľka slovenského pôvodu. Skladbu študovala u Markéty Procházkové a na konzervatóriu v Prahe u Otomara Kvěcha. Rok strávila na postgraduálnej stáži v Holandskom Hilversume na HKU Faculty of Art, Media and Technology, obor „Composition in Context“, kde sa začala zaoberať elektroakustickou hudbou.¹¹⁷

Atmosphere

improvizácia pre flautu a elektronický základ (na CD)

Obsadenie: flauta, elektronický základ

Melodická kompozícia, dvoj hlas meditatívneho charakteru. Elektronický základ funguje aj samostatne. Je vytvorený pomocou samplovania¹¹⁸ zvukov klavíru a harfy, ale aj elektronickými zvukmi.

Rok vzniku: 2004

Premiéra: 2004, Sukova sieň Rudolfína, Praha, flauta Oto Reiprich

Časti: jedna

Durata: 4 min.¹¹⁹

Notový materiál a elektronický základ: vo vlastníctve autora

---

¹¹⁵ slovo autorky napísané do programu koncertu poskytla v emailovej korešpondencii (preklad autorka práce)

¹¹⁶ slovo k programu, dostupné z emailovej korešpondencie s autorom (preklad autorka práce)

¹¹⁷ informácie z emailovej korešpondencie z autorkou (april 2015)

¹¹⁸ práca s hudobnými vzorkami (samplami) ich nahranie a ich opätovné použitie

¹¹⁹ informácie dostupné z HIS, Molinger

Electronic

Obsadenie: flauta, elektronický základ

Elektronický základ má perkusívny charakter, objavujú sa tu rôzne elektronické zvuky, hlavne paddy¹²⁰, ktoré napomáhajú pojeniu flautového zvuku so zvukom elektronického základu. Part flauty napísaný tradične, bez použitia tzv. moderných techník hry.

Rok vzniku: 2001

Premiéra: 2001 Pálffyho palác, Praha (koncert katedry skladby, Pražského konzervatória), flauta Vít Pospíšil¹²¹

Časti: jedna

Durata: 6 min.

Notový materiál a elektronika: vo vlastníctve autora

Kozderková Lenka (1. 3. 1967 Šumperk)

Česká flautistka a pedagogička. Flautu študovala u Marcely Šindelovej a Arnošta Bourka. Špecializuje sa predovšetkým na interpretáciu súčasnej hudby. Od roku 1995 pôsobí ako flautistka a autorka s huslistkou Lenkou Župkovou v hudobno scénickom duu Goelan, ktoré kombinuje prvky klasické hudby, jazzu a rocku.¹²²

Larus

(Čajka)

Obsadenie: flauta, pás

Elektronický základ (pás) je vytvorený zo zvukov ľudského hlasu a flauty. S pásom hrá sólová flauta, s použitím mikroportu zosilnená, aby bolo dobre počuť jemné zvuky ako whistly, overtony, pizzicata, tongue ramy a zvuky hlasu.

Rok vzniku: 2002 2004

Premiéra: 2004, festival Forfest, Kroměříž, flauta Lenka Kozderková (autorka)

Časti: jedna

Durata: 3 min.

Notový materiál a elektronický podklad: vo vlastníctve autorky

Nahrávka: dostupná na webových stránkach autorky¹²³ a na Youtube.¹²⁴

---

¹²⁰ elektroakustický zvuk, ktorý sa používa na dlhých tónoch

¹²¹ Molinger2014

¹²² Kozderkova

¹²³ www.lenkakozderkova.com

Poznámka : Názov *Čajka* symbolizuje túžbu po slobode.

„Sprievodnú muziku k skladbe *Larus som* nahrála v treťom mesiaci tehotenstva, kedy som cítila obrovskú potrebu vyjadriť hudobné pocity, ktoré sa vo mne odohrávali. Sólový part som dorobila až o dva roky neskôr.“¹²⁵

Loudová Ivana (8. 3. 1941 Chlumeck nad Cidlinou)

Česka hudobná skladateľka. Študovala na Pražskom konzervatóriu u Miloslava Kabeláča a na HAMU u Emila Hlobila a M. Kabeláče. V Paríži sa venovala štúdiu kompozície pod vedením Oliviera Messiaena a André Joliveta.¹²⁶

Planeta ptáků III

meditace pro flétu a elektroakustickou stopu

Kompozícia ma meditatívny charakter. Elektronický podklad vytvorený rôznych zvukov bicích, rovnako ako pri husľovej verzii (viz. nižšie).

Obsadenie: Flauta, elektronika

Rok vzniku: 2009

Premiéra: 2009 Paríž, flauta Lenka Kozderková

Česká premiéra: 2013, Olomouc, flauta Lenka Kozderková

Časti: jedna

Durata: 17 min.

Notový materiál a elektronická nahrávka: vo vlastníctve autorky

Nahrávka: existuje nahrávka z českej premiéry, vydavateľ HIS

Dedikácia: Pamiatke Oliviera Messiaena

¹²⁴ www.youtube.com

¹²⁵ informácie o skladbe dostupné z emailovej korešpondencie s autorkou (10. 14.4. 2015) a

Xantypa

¹²⁶ HIS

Poznámka: Svetová premiéra tejto verzie kompozície sa uskutočnila na veľkej elektroakustickej „performance“ Michala Rataja v Paríži. Pôvodná elektroakustická kompozícia *Planeta ptáků I*¹²⁷ vznikla v roku 1998 na pamiatku Oliviera Messiaena, u ktorého autorka v Paríži študovala.– zvuk huslí (nahral Ivan Ženatý) a rôznych bicích nástrojov (vodných slávikov, píšťaliiek, gongov, zvončekov...) do kontemplatívnej šírky. Aparát znie ako široko pojatý orchester. „Snáď niekde vo vesmíre planéta vtákov existuje, je tam s nimi Svätý František z Assisi a možno aj olivier Messiaen...” Táto autorkina myšlienka by sa dala chápať ako hlavné motto *Planety ptáků*.¹²⁸

Piaček Marek (17. 1. 1972 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a flautista. Kompozíciu študoval u Ladislava Burlasa, Ilju Zeljenku, Juraja Ďuriša (elektroakustická hudba) a Vladimíra Bokesa.¹²⁹

Flauto dolce '91

Obsadenie: flauta, tape (páska)

Rok vzniku: 1991

Premiéra: 18.10. 1991

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Poznámka: Kompozícia *Flauto dolce '91* vznikla v Experimentálnom štúdiu Slovenského rozhlasu v Bratislave v spolupráci s J. Ďurišom. Skladba existuje v

¹²⁷ Druhá verzia skladby – *Planeta ptáků II* – z roku 1999, je určená pre koncertné predvedenie. Je meditatívnym monológom huslí nad elektroakustickým základom.

¹²⁸ *Planeta ptáků*, Molinger2014

¹²⁹ Hudobné centrum

dvoch verziách, koncertnej i štúdiovej, pričom obe verzie majú aj stereofónnu aj kvadrofónnu podobu. Ako východiskový materiál poslúžili výlučne zvuky flauty. Výsledná nahrávka je realizovaná formou samplingu reálnych zvukov flauty, ich spracovania a frekvenčného radenia.¹³⁰

Pařízek Petr (18. 11. 1980 Brno)

Český hudobný skladateľ a flautista. Kompozíciu študoval na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne u Ivo Medka, kde v roku 2014 dokončil doktorandský cyklus.

Neuropheon

Obsadenie: flauta, elektronika

Kompozícia je vlastne sextetom pre flautu sólo a elektroniku, ktorá obsahuje zvyšných 5 nahraných flaut. Tieto boli nahrané pomocou viacstopého miešania. Zmena farby tónu bola docielená zrýchľovaním alebo spomaľovaním niektorých stôp. Autorom tejto kompozície je flautista, dobrá znalosť nástroja sa odráža vo veľkom množstve užitých moderných (netradičných) techník hry.¹³¹

Rok vzniku: 2007

Premiéra: 2007, JAMU, Brno, flauta autor

Časti: jedna

Durata: 15 min.

Notový materiál a elektronická stopa: vo vlastníctve autora

The Entire Something

(Niečo celé)

Obsadenie: flauta, elektronika

Skladba vytvorená totožným spôsobom ako skladba *Neuropheon* s drobnými úpravami. V elektronickom základe je zvuk flautového viachlasu upravovaný zvláštnymi efektmi¹³².

Rok vzniku: 2010

Premiéra: máj 2010, JAMU, Brno, flauta autor

Časti: jedna

---

¹³⁰ Hudobné centrum

¹³¹ Molinger2014

¹³² skreslený, hustý dlhý dozvuk, frekvenčne závislé oneskorenie...

Durata: 7 min.¹³³

Notový materiál a elektronická stopa: vo vlastníctve autora

Polášková Ilona (31. 7. 1973)

Česká skladateľka a klaviristka. Študovala skladbu na Janáčkovom konzervatóriu v Ostrave u Edvarda Schifffauera, po roku a pol však štúdiá zanechala.

Makom II

(*Pieseň*)¹³⁴

Opus: 2

Obsadenie: flauta, magnetofónový pás

Štvorčasťová kompozícia, ktorej prvá, druhá a tretia časť sú napísané pre sólovú flautu. K štvrtej časti si interpret musí vytvoriť druhý hlas sám (ideálne štúdiová nahrávka). Neobjavujú sa tu žiadne zvláštne interpretační techniky.

Rok vzniku: 1999

Premiéra: 1999 Janáčkovo konzervatórium, Ostrava, flauta Martin Klimánek

Časti: štyri

Durata: 10 min.

Notový materiál a elektronická stopa: vo vlastníctve autorky

¹³³ Molinger2014

¹³⁴ slovo pochádza z ázerbajdžáštiny

Rataj Michal (26. 1. 1975 Písek)

Český hudobný skladateľ, muzikológ a pedagóg. Skladbu študoval na HAMU u Ivana Kurza a Milana Slavického. Študijné pobyty v Londýne, Berlíne a Berkeley (USA).¹³⁵

Silence talking

(Hovoriace ticho)

Obsadenie: flauta a live electronic

Kompozícia vytvorená v programe MAX. K interpretácii je potreba počítač. Zvuk flauty (živý) je snímaný mikrofónom a rôzne modifikovaný v počítači, napr. oneskorený, rôzne deformovaný atd. Upravený zvuk a sprievodné efekty sa potom spúšťajú (cez počítač) podľa partitúry a to ideálne pomocou druhého človeka, alebo pomocou pedálu. Takýmto spôsobom autor docieľuje zdanie, že flauta je sprevádzaná akýmsi elektronickým komorným orchestrom. Autor používa veľké množstvo moderných techník flautovej hry.

Rok vzniku: 2007

Premiéra: 2008 Kalifornská univerzita v Berkeley (USA), flauta Heather Frash

Česká premiéra: 2008 NoD, Praha, flauta Lenka Kozderková

Časti: jedna

Durata: 10 min.

Notový materiál: dostupný na stránkach autora¹³⁶

Nahrávka: je súčasť autorského CD Michala Rataja „*Spectral Shapes*“, Audiotong 2012

Fl. solo

Rubato

20

mf

a tempo

3

B

D#

C

B

Rubato

20

8/4

Osc.

sim.

cue 7

Synth + Granular Front

Div.

PITCH Tracking: 8 oscillators, 2nd through 9th partial, envelope follower

¹³⁵ HIS

¹³⁶ michalrataj.com

Poznámka: čestné uznanie v súťaži Musica Nova 2008 kategória B (kombinácia akustickej a elektroakustickej hudby)

Poznámka 2: „Keď som pracoval na tejto skladbe, nemal som na mysli ono cageovské „ticho“, v ktorom je minimálne počuť zvuk nášho krvného obehu a nervovej sústavy. Priťahoval ma v prvej rade ticho, ktoré hovorí len vtedy, ak sme sami v tichu, zamíkli, koncentrovaní. V takých chvíľach počujem prehovárať ticho, ktoré razu začne byť tak hlučné, že mu nie je možné rozumieť. Silence Talking je skladbou, ktorá vychádza zo životného paradoxu posledných mesiacov, či snáď rokov (...) ako započuť takého Ticho, ktoré je prehlušené nánosmi mnohých vrstiev (akustického) hluku? (...)“¹³⁷

Rudolf Róbert (12. 2. 1963 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Kompozíciu študoval u Juraja Hatrika, na bratislavskom konzervatóriu u Juraja Pospíšila, a na VŠMU u Ivana Hrušovského.¹³⁸

...d'une lettre à S. F.

Obsadenie: flauta a live electronics

Rok vzniku: 2008

Premiéra: 14. 11. 2008, Nová slovenská hudba, Malé koncertné štúdio Slovenského rozhlasu, Bratislava, flauta Monika Duarte Štreitová

Časti: jedna

Durata:

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Poznámka: K napísaniu skladby *...d'une lettre à S. F.* (...z listu pre S. F.) ma inšpiroval list z Freudovej korešpondencie, ktorý viedenský lekár publikoval v rámci svojej úvahy o náboženskom zážitku. Zaujala ma na ňom ostrosť jeho videnia, presnosť formulácií a zároveň skromnosť, pokora, či skôr rešpekt pred vecami viery, ktoré z tohto textu vyžarujú. Viacero pripomienok k osobe pisateľa listu mi vnuklo myšlienku pripojiť k sólovému nástroju ďalšieho aktéra – elektroniku. Nejde tu o snahu pretlmočiť obsah Freudovho textu do hudby cez

---

¹³⁷ slovo k programu a informácie o skladbe, dostupné z osobnej korešpondencie s autorom (marec 2015)

¹³⁸ ibid.

prizmu môjho hudobného videnia a ani o ponor do psychoanalýzy. Obsah článku mi poslúžil ako podklad na formalizovanie hudobného materiálu.

(autor, in: Bulletin Nová slovenská hudba 2008, s. 65)¹³⁹

Smejkalová Sylvia (15. 4. 1974 v Ostrava)

Česká hudobná skladateľka a klavíristka. Skladbu študovala na Janáčkovom konzervatóriu v Ostrave u Milana Báchorka, a na HAMU v Prahe u Marka Kopelenta. Na univerzite vo Viedni vyštudovala elektroakustickú kompozíciu u Dietra Kaufmanna.

Küche

(Kuchyňa)

Obsadenie: basová flauta, zvuková stopa

Zvuková stopa je vytvorená z reálnych zvukov z kuchyne, vrátane hlasov ľudí a domácich zvierat, ktoré autorka elektronicky upravila do formy koláže, do tých vstupuje flauta, ktorej vstupy majú gradačný charakter.

Rok vzniku: 2004

Premiéra: 7. 4. 2004 Fanny Hensel Mendelssohn Saal, Universität für Musik und darstellende Kunst, Viedeň, flauta Monika Štreitová

Durata: 7 min.

Notový materiál a elektronická zložka: vo vlastníctve autora

Poznámka: Obsadenie je možné prispôbiť podľa dostupnosti nástrojov. Možné hrať na pikolu, altovú flautu, ale aj C flautu).

Prosvítání

Obsadenie: flauta, elektronika

Je to štvor kanálová kompozícia, voľná forma. Zachycuje hudobný vývoj od temného k jasnému, od hlbokého k vysokému.

Rok vzniku:

Premiéra: niekedy v akademickom roku 1998 1999 Sál Martinů (koncert katedry skladby), HAMU, Praha, flauta Veronika Kopelentová

Časti: jedna

Durata: 5 min.

Notový materiál a elektronická zložka: vo vlastníctve autorky

Poznámka: Existuje tiež verzia pre husle a elektroniku pod názvom *DAWN*, ktorá zaznela na Festivale Alternativa 2005 v Moskve, husle Michal Trnka

Vítková Lucie (1985 Boskovice)

Česká hudobná skladateľka, improvizátorka a hráčka na akordeón a harmoniku.

Skladbu študovala na konzervatóriu v Brne u Pavla Zemka Nováka (jeden rok) a na JAMU v Brne u Martina Smolky a Petra Grahama, u ktorého je momentálne v doktorandskom cykle.¹⁴⁰

Flute and Tape

Obsadenie: flauta, páska (tape)

Flauta a elektronika (páska) majú v tejto kompozícii vyrovnané postavenie (tape nemá základovú funkciu), sú na sebe nezávislé a v určitých miestach sa stretávajú v rámci rovnakých tónových rozsahov alebo na rovnakých tónových

výškach. Rok vzniku: 2014 Premiéra: 6. 5. 2014 festival Echofluxx, Praha, flauta

Lenka Kozderková

Časti: jedna

Durata: 5 min. 45 sec.

Notový materiál: vo vlastníctve autorky

Nahrávka pásu: k dispozícii na adrese autorky: Lusita.Vitkova@gmail.com

Nahrávka: dostupná na Youtube¹⁴¹

Poznámka: kompozícia vznikla na objednávku flautistky Lenky Kozderkovej¹⁴²

Piccolo and Tape

Obsadenie: piccola, páska (tape)

Skladateľka požaduje aby hráč používal stopky, kvôli súhre s pásom. Hráč na vyznačených miestach „performuje“ piccolu pomocou bublinkovej fólie.

Rok vzniku: 2015 (Berlín)

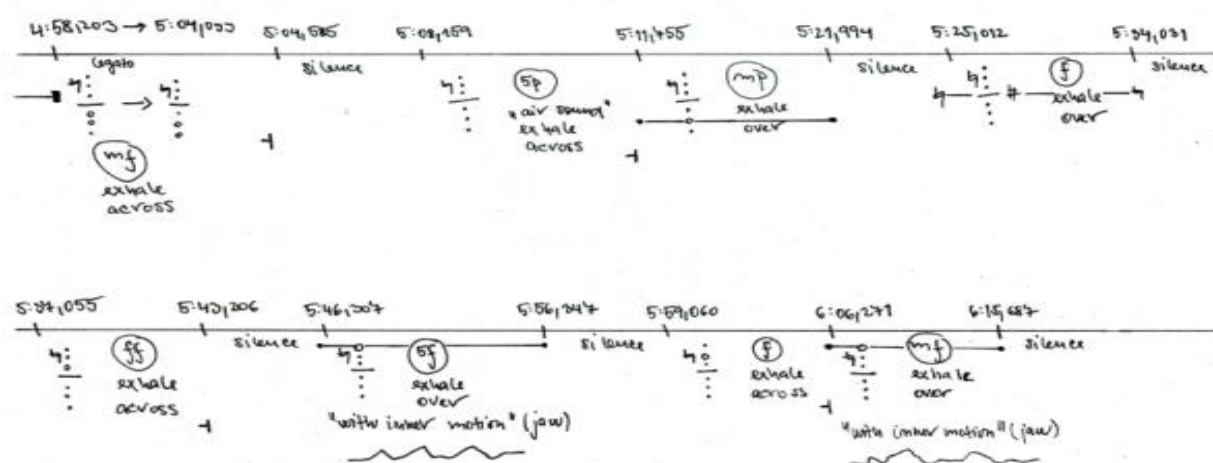
Premiéra: zatiaľ bez premiéry

Časti: jedna

Durata: 7 min. 8 sec.

Notový materiál: vo vlastníctve autorky

Nahrávka pásu: k dispozícii na adrese autorky: Lusita.Vitkova@gmail.com

Poznámka: napísané v spolupráci s Rebeccou Lane, flautistkou pôsobiacou v Berlíne¹⁴³

¹⁴¹ https://www.youtube.com/watch?v=o4xqp_jVNcM

¹⁴² informácie o skladbe dostupné z emailovej korešpondencie s autorkou (10. 29.4. 2015)

¹⁴³ informácie o skladbe dostupné z emailovej korešpondencie s autorkou (10. 29.4. 2015)

3. SKLADBY PRE FLAUTU A KLAVÍR

Aj keď skladby pre flautu so sprievodom klavíru patria do oblasti komornej hudby, žiaden sólista sa bez nich na svojich koncertoch neobíde. Je pre flautu (a nielen tú), najčastejšie používaný hudobný „sprievod“ na recitáloch a „sólových“ koncertoch. A preto tiež skladateľmi najčastejšie využívaná kombinácia v duete s flautou. Preto považujem za dôležité venovať tejto nástrojovej kombinácii celú nasledujúcu kapitolu.

Bokes Vladimír (11. 1. 1946 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ, pedagóg a organizátor hudobného života.

Kompozíciu študoval u Juraja Pospíšila na Konzervatóriu v Bratislave a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave u Alexandra Moyzesa a Dezidera Kardoša. Od roku 1982 je pedagógom kompozície na VŠMU v Bratislave.¹⁴⁴

Capricio pour flute et clavecin

Op. 64

Obsadenie: flauta, čembalo/klavír

Rytmicky výrazná postmodernistická skladbička. Forma skladby je fantazijná, s náznakmi symetrie.

Rok vzniku: 1995

Premiéra: 1998 Mirbachov Palác, Bratislava, SK, flauta – Monika Duarte Štreitová, klavír Tomáš Nemec

Časti: jedna

Durata: 7 min.

Notový materiál: vydal Hudobný fond

Nahrávka: 2008 CD DUAL, Phonedition, flauta Monika Štreitová, klavír Sofia Lourenco (verzia s klavírom)

¹⁴⁴ ibid.

Poznámka: Skladba je napísaná pre flautu a čembalo, je možné hrať aj so sprievodom klavíru.¹⁴⁵

Poznámka2.: „Capriccio spája absurditu a hravosť. Dominantným motívom mojich skladieb je práve absurdita, ktorá sa prejavuje stereotypom v rytme. Na jednej strane pozorujeme úsilie ten stereotypný rytmus obohatiť a rozvinúť a na druhej strane snahu z absurdného urobiť ešte absurdnejšie. A tak sa z motívu ktorý je na začiatku, vyvíja metricky, rytmicky i výrazovo uvoľnená línia a na druhej strane druhá línia, ktorú predstavuje prvok pochodový.“¹⁴⁶

Rozbor: Autor sa navracia k metrickej notácii¹⁴⁷. Forma je fantazijná, s náznakmi symetrie, ktoré spôsobuje záver, opakujúci hudobné myšlienky z úvodu skladby. Úvod tvorí výrazne rytmicky formulovaná myšlienka flauty zaznievajúca súčasne v klastroch s čembalom. V tejto skladbe autor s obľubou využíva rytmickú skupinku (príznačnú pre hudbu 21 storočia), ktorá pomocou postupne sa zužujúcich trámčekov znázorňuje spomaľovanie, do veľkej miery ponechané na vkusu interpreta. Tento model je jak v čembalovom, tak vo flautovom parte použitý súčasne. Rytmická voľnosť, ktorú dáva obom interpretom, im ponecháva možnosť do veľkej miery zasiahnuť do celkového charakteru skladby, do jej trvania. Pretože obaja hráči sa musia stretnúť na prvej dobe nasledujúceho taktu, fungujú na ukázanie. Nasledujúca časť prináša pomalú melódiu, ktorá však nemá mať pokojný kantabilný charakter, ale pomocou početných akcentov a vysokou polohou v silnej dynamike (forte), dostáva charakter sirény. Sprievodom sú triolové clustre v čembale (klavíry), ktoré dávajú skladbe v tomto momente veľmi dramatický až brutálny charakter. Po tomto diely prichádza katarzia v podobe spoločnej kadencie pozostávajúcej len zo 16 tinových nôt, tá sa hrá v posune (takmer kánonicky). Systém spočíva v tom, že flauta prináša vždy ako prvá krátky melodický motív, ktorý v neurčenú dobu preberie čembalo, keď čembalo dohrá, prinesie flauta motívček nový. Veľmi nápaditá skladateľská technika, ktorá zaručuje, že úsek nebude znieť nikdy rovnako. Nastupuje skrátený návrat melódie vyskytujúcej sa pred kadenciou, ktorý vyústi v diel, ktorý je jedinou časťou skladby napísanou klasicky, tonálne, kde čembalo sprevádza hudobne prostý part flauty terciovými rozkladmi v tónine Fis Dur. Tento diel je interpretačne náročným, hlavne z hľadiska súhry. V závere skladby pracuje autor s pochodovým motívom prvého dielu.

---

¹⁴⁵ Hudobné centrum

¹⁴⁶ informácie z osobného rozhovoru s autorom

¹⁴⁷ V predchádzajúcich skladbách, ktoré venoval flaute nepoužíva takty a taktové čiary

Bartošík Zdeněk (22.5. 1974 Hustopeče)

Český hudobný skladateľ. Kompozíciu študoval u Ladislava Kajsturana, Pavla Procházky a na Hudobnej fakulte AMU v Prahe u Ivany Loudovej, kde študoval i doktorandský cyklus u Hanuša Bartoňa.¹⁴⁸

Ekloga

Opus 12

Obsadenie: flauta, klavír

Atonálna, experimentálna kompozícia. Je hudobnou reakciou na skladateľove prežitky z výletov do prírody („20 km lesem, poľnými cestami, tu a tam vesnička... Po niekoľkých ďalších výletoch zisťujú, že naše země není zahrádka, ale les.“)¹⁴⁹.

Premiéra: zatiaľ bez premiéry

Časti: jedna

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Poznámka: klavirista používa elektroinstalačné trubice („husie krky“), plastové kelímky na nápoje a určenú drevenú lištu, aby mohol hrať všetkých 88 klavírných kláves, prípadne len čierne alebo biele.¹⁵⁰

Boroš Tomáš (1971 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Kompozíciu študoval u Tadeáša Salvu (súkromne) a na VŠMU v Bratislave u Vladimíra Bokesa.¹⁵¹

¹⁴⁸ Bartošík

¹⁴⁹ Zdeněk Bartošík, citácia z notového materiálu

¹⁵⁰ informácie z osobnej korešpondencie s autorom

¹⁵¹ Hudobné centrum

Sonatína

Obsadenie: flauta, klavír

Skladbička z časov autorových štúdií je v neoklasicistickom duchu a cituje Mozartovu uspávanku¹⁵².

Rok vzniku: 1995

Premiéra: 1995 VŠMU, Bratislava, SK

Časti: jedna

Durata: 5 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: v Slovenskom rozhlase, flauta Cyril Šikula, klavír autor¹⁵³

Borzík Lukáš (3. 8. 1979 Poprad)

Slovenský hudobný skladateľ. Na konzervatóriu v Žiline vyštudoval gitaru, popri tom bral hodiny kompozície u Pavla Kršky. Pokračoval na VŠMU u Vladimíra Bokesa.

V tichu kameňa vánok

Obsadenie: flauta, klavír

„Skladba je inšpirovaná metafyzickým tajomne sa prestupujúcich odrazov neba a zeme, tráv a stromov, oblakov a hôr na nádherných čiernobielych fotografiách poľského umelca Stanisława Wośa. Skladba vyrastá z pravidelnej pulzácie prísneho rytmického kánonu permutujúceho medzi tromi hlasmi. Týmto spôsobom akoby vznikala ilúzia pomaly sa strácajúceho zvuku, chvejúceho sa v neustávajúcich ozvenách lomene stúpajúcich tónov molovej diatoniky, ktorá je zároveň témou tejto tichej hudobnej kontemplácie. V tomto pevnom priestore „kamenného“ zvučania klavíra sa vynára hlas flauty. Hlas vánku.“¹⁵⁴

Rok vzniku: 2009

Premiéra: 2009, Koncertná sála Žilinského konzervatória, SK, flauta Dana Homolová, klavír Jozef Chabroň

Časti: jedna

---

¹⁵² že je Mozart autorom nie je potvrdené, podľa najnovších odhadov pravdepodobne nie (poznámka skladateľa)

¹⁵³ Informácie z emailovej korešpondencie s autorom (február 2015)

¹⁵⁴ dostupné z emailovej korešpondencie s autorom (25.4.2015)

Durata: 5 min.¹⁵⁵

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Prelude to The Mercy

(Prelúdium k Milosrdenstvu)

Obsadenie: flauta, klavír

„*Prelude to The Mercy* je jednou z mnohých variácií komponovaných pre rozličné nástrojové obsadenia. Téma variácií pochádza z autorovej skladby *Clarissima* pre veľký orchester, je podrobená nepretržitému sledu harmonických modulácií spôsobujúcich malé intervalové transformácie základného motívu na pozadí jemne sa meniaceho metra. Hudba sa tak stáva akoby neuchopiteľnou. Plyní bez prerušenia. Je takmer stále tá istá, no vždy iná...”¹⁵⁶

Rok vzniku: 2014

Premiéra: naplánovaná na 16.6. 2015, Praha, CZ, flauta Zuzana Bandúrová, klavír Eva HutYROVÁ

Časti: jedna

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

¹⁵⁵ ibid.

¹⁵⁶ dostupné z emailovej korešpondencie s autorom (25.4.2015)

Cotteli Honráť ((4. 1. 1941 Banská Bystrica – 2. 2. 2014 Baden (CH))

Slovenský hudobný skladateľ a huslista. Od roku 1970 žil vo Švajčiarsku.¹⁵⁷

Episody, pre flautu a klavír

Rok vzniku: 1996

Informácie o hudobnej pozostalosti Honráta Cotteliho zatiaľ nie sú k dispozícii.

Didi Vojtěch (4.12.1940 Trenčín)

Slovenský hudobný skladateľ a pedagóg. Kompozíciu študoval na konzervatóriu v Brne a na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne.

Musica per flauto e pianoforte

Obsadenie: flauta, klavír

Forma kompozície je tradičná (sonáta), kompozične vychádzajúca z trendov európskej hudby 2. polovice 20. storočia (postmoderna).

Rok vzniku: 1998

Premiéra: 1998

Časti: I. Moderato , II. Adagio, III. Vivace¹⁵⁸

Durata: 18 min.

Notový materiál: nevydaný, dostupný v Hudobnom Centre

Nahrávka: dostupná na stránkach autora¹⁵⁹

¹⁵⁷ Hudobné centrum

¹⁵⁸ ibid.

¹⁵⁹ <http://www.vojtechdidi.sk/mp3/Inspirazione/Musica%20per%20flauto%20e%20pianofo.mp3>

Douša Eduard (31.8.1951 Praha)

Český hudobný skladateľ, vedec a publicista. Študoval hudobnú vedu na Filozofickej fakulte UK a skladbu na HAMU v Prahe u Václava Dobiáša a Jiřího Dvořáčka.¹⁶⁰

Čardáš „V Rytířské....“

Obsadenie: flauta, klavír

Drobná skladbička vo forme virtuózných flautových variácií melódie, ktorá vychádza z podstaty maďarského čardáša.

Rok vzniku: 2010

Premiéra: 2010, Maďarské kultúrne stredisko, Praha, CZ, interpret Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová)

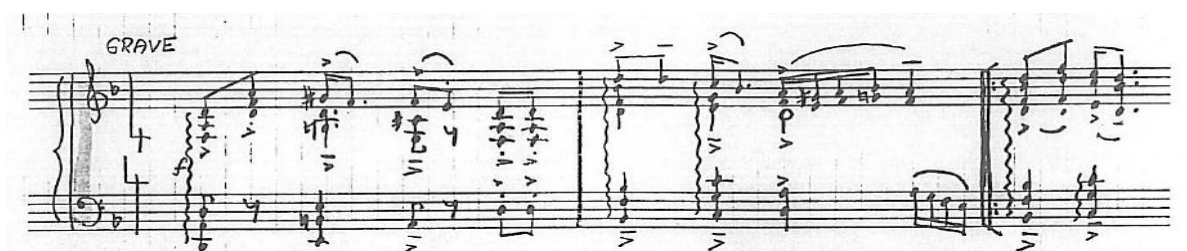
Časti: jedna

Durata: 5 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: CD "TRETI POLOCAS CZECH CONTEMPORARY MUSIC", živá nahrávka z koncertu združenia pre súčasnú hudbu „Přítomnost“ v Maďarskom kultúrnom stredisku, interpret Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová)

Dedikácia: „Váženým dámám Janě Neubauerové a Evě Benešové“

Poznámka: Hudobný prídavkový žart. Zámer napísať toto dielko vyšiel zo skutočnosti, že skladba mala zaznieť v maďarskom kult. stredisku, ktoré sídli v Rytířské ulici v Prahe.¹⁶¹

Janave's Rag

Obsadenie: flauta, klavír

¹⁶⁰ Hudební informační středisko

¹⁶¹ Informácie o skladbe dostupné z osobnej korešpondencie s autorom skladby (júl 2014)

Skladba by sa dala označiť anglickým termínom "Third Stream Music" "Tretí prúd." Sú tu použité jazzové rytmy a harmonické postupy na pozadí klasického formového riešenia.

Rok vzniku: 2006

Premiéra: 2006, Praha, CZ, Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová), prídavkový kus, preto nie je možné zistiť na ktorom koncerte bol kus hraný prvý krát

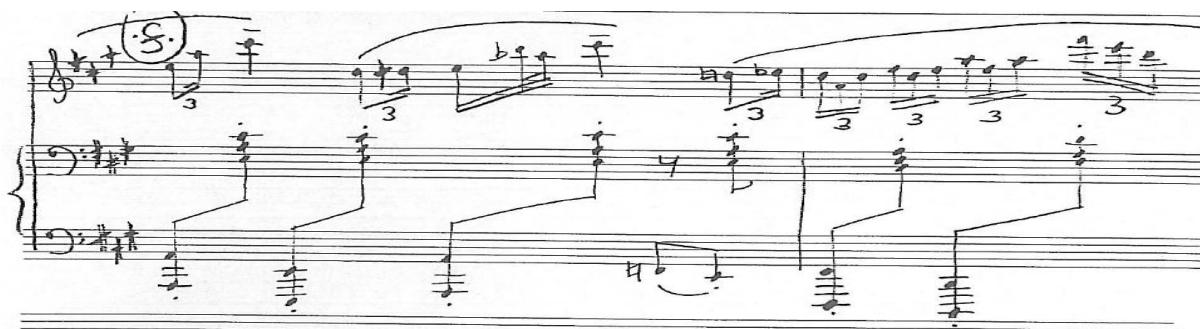
Časti: jedna

Durata: 3 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Dedikace: „Váženým dámám Janě Neubauerové a Evě Benešové“¹⁶²

Koncertní miniatura

Obsadenie: flauta, klavír

Skladba by sa dala označiť anglickým termínom "high popular" teda "vyšší populár". Stavia predovšetkým na melodike, jasnej forme a tonálnej harmónii.

Rok vzniku: 2007

Premiéra: 2007, Praha, CZ, Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová), prídavkový kus, preto nie je možné zistiť na ktorom koncerte bol kus hraný prvý krát

Časti: jedna

Durata: 6 min.

Vydanie: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Dedikácia: „Váženým dámám Janě Neubauerové a Evě Benešové“¹⁶³

¹⁶² Informácie o skladbe dostupné z osobnej korešpondencie s autorom skladby (júl 2014)

¹⁶³ Informácie o skladbe dostupné z osobnej korešpondencie s autorom skladby (júl 2014)

PF 09

Koncertní kus pro flétnu a klavír

Obsadenie: flauta, klavír

Skladba by sa dala označiť anglickým termínom "high popular" teda "vyšší populár". Stavia predovšetkým na melodike, jasnej forme a tonálnej harmónií.

Rok vzniku: 2008

Premiéra: 2010, Maďarské kultúrne stredisko, Praha, CZ, interpret Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová)

Časti: jedna

Durata: 4 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora a interpretiek

Nahrávka: CD "TRETÍ POLOCAS CZECH CONTEMPORARY MUSIC", živá nahrávka z koncertu združenia pre súčasnú hudbu „Přítomnost“ v Maďarskom kultúrnom stredisku, interpret Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová).

Romanza per flauto e pianoforte

Obsadenie: flauta, klavír

Skladba by sa dala označiť anglickým termínom "high popular" teda "vyšší populár". Stavia predovšetkým na melodike, jasnej forme a tonálnej harmónií.

Rok vzniku: 2002 (1.9.)

Premiéra: 2002, Praha, CZ, Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová), prídavkový kus, preto nie je možné zistiť na ktorom koncerte bol kus hraný prvý krát

Časti: jedna

Durata: 5 min.

Vydanie: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: nenahrané

Dedikácia: „Váženým dámám Janě Neubauerové a Evě Benešové“¹⁶⁴

Sonatina Giocosa

Obsadenie: flauta, klavír

Neoklasický kus klasického formálneho riešenia, vhodný hlavne pre konzervatória.

Rok vzniku: 1989

Premiéra: 1989 Concertino Praga¹⁶⁵, CZ

Časti: I. Vivo, II. Molto quieto, III. Vivo

Durata: 10 min.

Notový materiál: vydal AP Publishing, Sinsinawa, USA, roku 1989

Nahrávka: CD Collegium 2001, Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová) a tiež v archíve Českého rozhlasu, víťazka súťaže: flauta Lucie Tarabová a klavír Soňa Šrámková)

Poznámka: skladba vznikla ako povinná skladba pre rozhlasovú súťaž Concertino Praga

¹⁶⁴ Informácie o skladbe dostupné z osobnej korešpondencie s autorom skladby (júl 2014)

¹⁶⁵ Medzinárodná rozhlasová súťaž mladých hudobníkov Concertino Praga, ktorú organizuje Český rozhlas, je určená začínajúcim mladým interpretom do 18 let.

Feld Jindřich (19.2. 1925 Praha – 8.7. 2007 Praha)

Bol český hudobný skladateľ, muzikológ a pedagóg. Skladbu vyštudoval u Emila Hlobila a na Akadémií múzických umení v Prahe u Jaroslava Řídkého. Za svoje skladby získal nie len medzinárodné uznanie, ale i mnoho cien v skladateľských súťažiach.

Americká Sonatina

Obsadenie: flauta, klavír

Virtuózna kompozícia s hravým charakterom. Základným stavebným prvkom je chromatika a dodekafónia.

Rok vzniku: 1995

Premiéra: 1996, Carnegie Hall, New York, USA, flauta Lana Johns (autorka katalógu Feldových skladieb), klavír Jackie Edwards Henry

Časti: I. Allegro Giocoso, II. Andante Tranquillo, III. Scherzino, IV. Allegro Giusto

Durata: 14 min.

Notový materiál: vydal A. Leduc, Paris

Nahrávka: 2010 Centaur (CRC2841), „20th Century Czech Music for Flute and Piano“, flauta: Lana Johns, klavír: Jackie Edwards Henry

Dedikácia: Duo Johns Harrison¹⁶⁶

Sonatina for piccolo and piano

Obsadenie: flauta piccola, klavír

Dodekafonická kompozícia. Technicky náročná. Asi jediná z Feldových neskorších kompozícií, ktorá nevyužíva moderné (rozšírené) techniky hry na nástroj.

Rok vzniku: 2005

Časti: I. Allegro, II. Tranquillo assai ma sempre con moto, III. Allegro vivo

Durata: 11 min.

Notový materiál: vydal Alphonse Leduc, roku 2007¹⁶⁷

Nahrávka: dostupná na Youtube

---

¹⁶⁶ Kollár. 2005

¹⁶⁷ ibid.

Gašparík Róbert (25. 7. 1961 Hurbanovo)

Slovenský skladateľ vážnej, scénickej a filmovej hudby. Vyštudoval u Stanislava Hochela a Ivana Paríka.¹⁶⁸

Barová stolička, modrý tieň

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 1996

Premiéra: 1997 kaštieľ, Dolná Krupá, SK, interpreti SOCIETA RIGATA

Časti: jedna

Durata: 4 min.¹⁶⁹

Notový materiál: nedohľadateľný

Nahrávka: nenahrané

Zblúdená stolička

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 1996

Premiéra: 1997, interpreti SOCIETA RIGATA

Durata: 5 min.¹⁷⁰

Notový materiál: nedohľadateľný

Nahrávka: nenahrané

¹⁶⁸ Hudobné centrum

¹⁶⁹ Hudobné centrum

¹⁷⁰ ibid.

Gemrot Jiří (15.4.1957 Praha)

Český hudobný skladateľ, rozhlasový režisér, producent a pedagóg. Kompozíciu študoval na Pražskom konzervatóriu u Jana Zdeňka Bartoše a na HAMU v Prahe u Jiřího Pauera.¹⁷¹

Sonatina pro flétnu a cembalo

Obsadenie: flauta, čembalo

Neoklasicistická kompozícia.

Rok vzniku: 2007¹⁷²

Premiéra: 2007 niekde v Taliansku, čembalo Diadorim Saviola

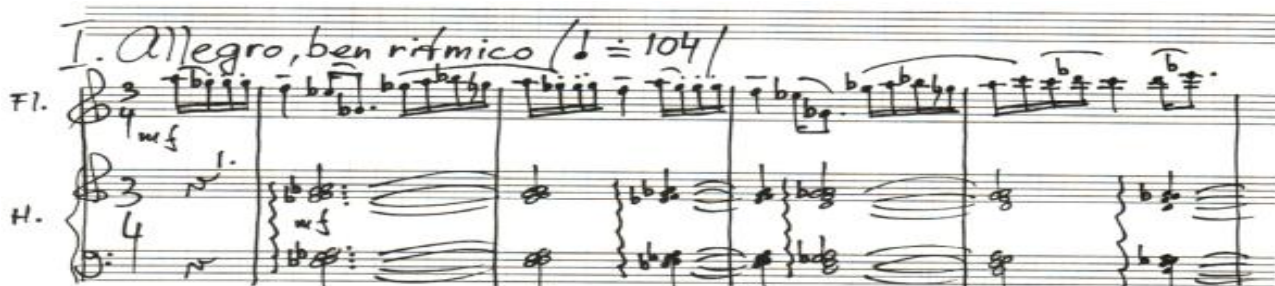
Časti: I. Allegro, ben ritmico, II. Quasi menuetto, III. Rondo. Presto

Durata: 14 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: neexistuje

Dedikácia: to Diadorim Saviola

Iglo Milan (19. 2. 1933 Jičín)

Český skladateľ a pedagóg z kompozičnej triedy Emila Hlobila a Pavla Bořkovca.¹⁷³

Sonáta pro flétnu a klavír

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2011

Premiéra: 19. 11. 2012, Dny soudobé hudby, Praha, flauta Anna Jakubcová, klavír Marie Wiesnerová

Durata: 7 min. 30 sec.

¹⁷¹ Gemrot.

¹⁷² Hudební informační středisko

¹⁷³ Hudební informacné středisko

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: ?¹⁷⁴

Jíra Milan (7. 4. 1935 Praha)

Český hudobný skladateľ, klavirista, dirigent a pedagóg. Skladbu vyštudoval u Pavla Bořkovca.

Sonáta pro flétnu a klavír

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2006

Premiéra: Karlsruhe Badisches Konservato, Flauta Semerádová Jana, klavír Matošková Eva¹⁷⁵

Časti: I., II., III.

Jurišová Zlatica (1968)

Slovenská hudobná skladateľka.

Slovenská suita

Opus 18

Obsadenie: flauta, klavír

Tonálna kompozícia, v duchu hudby romanticko klasickej epochy.

Rok vzniku: 2002 (16.7.)

Premiéra: Praha 2002, Duo Bene (flauta Jana Neubauerová (Bošková), klavír Eva Benešová)

Časti: I. Vianoce na horách, II. Po valašsky od zeme, III. Hmly nad Váhom, IV. Na sútoku Váhu a Belej

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve Jany Boškové¹⁷⁶

Nahrávka: 2003 ČRo¹⁷⁷

Dedikácia: „Jance Neubauerové a Evě Benešové pro radost“

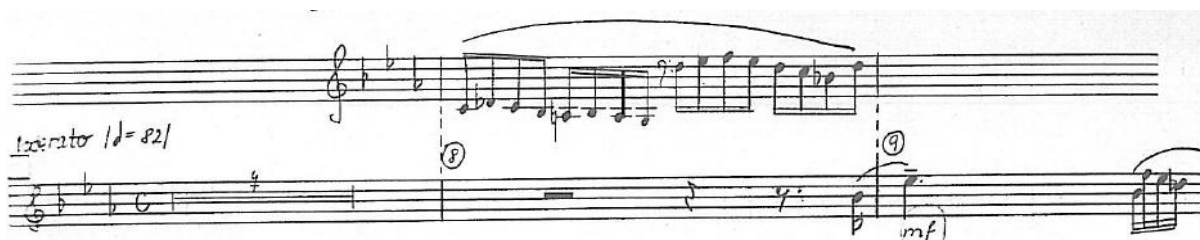
---

¹⁷⁴ Hudební informačný středisko

¹⁷⁵ Hudební informační středisko

¹⁷⁶ za slobodna Neubauerová

¹⁷⁷ Hudobné centrum

Kalavská Faltusová Eva (7. 4. 1976 Liptovský Mikuláš)

Česká hudobná skladateľka slovenského pôvodu. Skladbu študovala u Markéty Procházkové a na konzervatóriu v Prahe u Otomara Kvěcha.

Exultatio

Obsadenie: flauta, klavír

Sonáta v postmodernistickom duchu.

Premiéra: 2003 Sál Martinů, Lichtenšteinský palác, Praha, CZ

Notový materiál: vo vlastníctve autorky

Nahrávka:?

Poznámka: v roku 2003 obdržala Čestné uznanie na skladateľskej súťaži Generace.

Kmit'ová Jana (4. 9. 1976 Prešov)

Slovenská hudobná skladateľka momentálne pôsobiaca vo Viedni. Študovala u Jozefa Podprockého, Dušana Martinčeka a Michaela Jarrella.¹⁷⁸

Dva príbehy z prázdneho domu

Obsadenie: flauta, klavír

Skladba pozostáva z dvoch kontrastných častí. Kompozičný štýl osciluje niekde medzi európskou hudbou 1 polovice 20 storočia a neskorým romantizmom. Prvá časť hlbavá, dramatická, s výraznou melódiou, ktorá sa stále opakuje a rozvíja, dramaticky narastá. Klavírny sprievod je veľmi striedmy, často flauta zostáva sama. Druhá veta veselá, rýchla, rytmicky výrazná.

Rok vzniku: 2009

---

¹⁷⁸ Hudobné centrum

Premiéra: 3. 6. 2010, Koncertná sála Konzervatória Žilina, flauta Debora Betinová, klavír Jozef Chabroň

Časti: 1. Objavenie prázdneho domu, 2. Tanec nočných izieb

Durata: 9 min. (6 + 3)

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: dostupná v Hudobnom centre

Poznámka: skladba vznikla na objednávku Rajeckej hudobnej jari¹⁷⁹

Krák Egon (25. 3. 1958 Bratislava)

Slovenský skladateľ a pedagóg. Kompozíciu študoval súkromne u Juraja Pospíšila, Dušana Martinčeka a Ilji Zeljenku.¹⁸⁰

Milenci v mesačnom svite

na pamiatku Marca Chagalla

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2009

Premiéra: 8.12.2010, flauta Daniela Blesáková, klavír Mária Blesáková

Časti: jedna

Durata: 7 min.

Notový materiál: vydal Hudobný Fond

Nahrávka: CD *Egon Krák – Mémoires II*, vydal Hudobný fond roku 2013, flauta Daniela Blesáková, klavír Mária Blesáková

---

¹⁷⁹ ibid.

¹⁸⁰ ibid.

Kupkovič Ladislav (17. 3. 1936 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a vysokoškolský pedagóg. Študoval hru na husle u Albína Vrtela a Mikuláša Jelínka. Od roku 1969 pôsobí v Nemecku. Naposledy ako profesor novej hudby, teórie a kompozície na Hochschule für Musik und Theater v Hannoveri, kde žije dodnes.¹⁸¹

Sonáta G Dur

Obsadenie: flauta, klavír

Kompozícia napísaná v tradičnom duchu, tradičná forma. Skomponovaná v období autorovho návratu k melodike a kompozičnému štýlu klasicko romantickej epochy.

Rok vzniku: 1997

Premiéra: 1997 Bratislava, Palais Mirbach, Miloš Jurkovic a Helena Gafforová

Časti: I. Allegro non troppo, II. Andante, III. Allegro, IV. Vivace

Durata: 24 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: Flauta v komornej tvorbe L. Kupkoviča a I. Paríka, flauta Miloš Jurkovič, klavír Helena Gáfforová, 2001 Vydavateľstvo Rádio Bratislava, Slovenský Rozhlas¹⁸²

Variácia na tému J.S. Bacha „Výskajte, plesajte...”

Obsadenie: flauta, klavír

Téma a 12 variácií, ktoré sú vonkajšie, radené od technicky najjednoduchšej po najnáročnejšiu. Skomponovaná v období autorovho návratu k melodike a kompozičnému štýlu klasicko romantickej epochy.

---

¹⁸¹ Hudobné centrum

¹⁸² ibid.

Rok vzniku: 2002

Premiéra: predvedenie bolo v pri súkromnej slávnosti, neoficiálne(rok 2002), verejné prvé predvedenie ešte nebolo

Časti: Téma + 12 Variácií

Durata: 12 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Poznámka: „Skladba bola skomponovaná pri príležitosti odchodu do dôchodku vedúceho chrámového zboru vo Wuntsorfe R. Plateho, ktorý si u mňa objednal skladbu už predtým, pre sóla, 2 miešané zbory a malý orchester. Predvedenie bolo pri súkromnej slávnosti a teda neoficiálne, verejné prvé predvedenie ešte nebolo.“¹⁸³

Lukeš Jiří (1985)

Český hudobný skladateľ a akordeonista. Skladbu študoval na Pražskom konzervatóriu u Eduarda Douši a na HAMU u Ivany Loudovej.

Sonáta Elégie pro flétnu a klavír

Kompozícia o jednej časti. Aj napriek kludnému charakteru, do popredia vystupuje predovšetkým rytmická zložka.

Premiéra: Praha 2007, Pálfyho palác, Duo BeNe flauta: Jana Bošková, klavír: Eva Benešová

Časti: I. Grave, funebre; Allegro; Andante sognando; Presto, rabbioso

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: CD "TRETÍ POLOCAS CZECH CONTEMPORARY MUSIC", živá nahrávka z koncertu združenia pre súčasnú hudbu „Přítomnost“ v Maďarskom

---

¹⁸³ Slova autora z osobnej korešpondencie zo dňa 25. 1. 2011

kultúrnom stredisku, interpret Duo BeNe (flauta Jana Bošková

(Neubauerová), klavír Eva Benešová).

Dedikácia: Duo BeNe

Poznámka: „Na pamiatku Luboša Fišera“

Martinček Peter van Grob (13. 11. 1962 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ, dirigent a pedagóg. Skladbu študoval na konzervatóriu v Bratislave u J. Pospíšila a na VŠMU v triede Dezidera Kardoša.

Phantasien

Obsadenie: flauta a klavír

Jednočasťová kompozícia, voľná forma, ktorú ale možno vnútorne rozčleniť na 4 diely (Lamento, Adagio cantabile et mesto, Misterioso, Cadenza a Epilogo). Každý diel prináša novú hudbu. V Epilogu použitá v parte flauty slovenská ľudová pieseň „Hlboký jarčok, bystrá vodička“.

Rok vzniku: 1995

Premiéra: ?

Časti: jedna

Durata: 10–12 min.¹⁸⁴

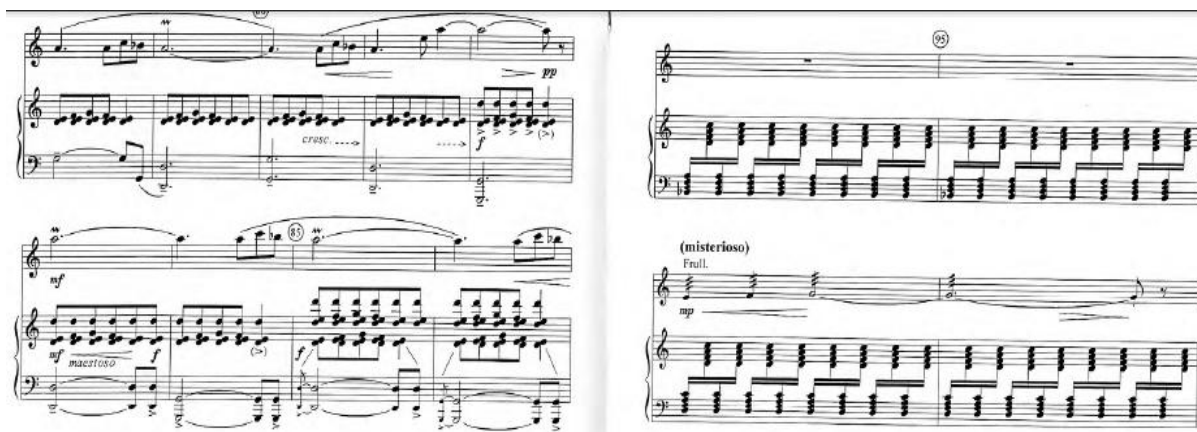
Notový materiál: vydal Hudobný Fond, Bratislava, v roku 2002

Nahrávka: ?

Dedikácia: srdečne venované môjmu priateľovi Carlovi Jansovi

---

¹⁸⁴ ibid.

Tatridy

Obsadenie: flauta a preparovaný klavír

Experimentálna kompozícia. Aleatórné a improvizované úseky s voľným metrom striedajú pomerne klasické úseky, ktoré sú v rýchлом tempe výrazné hlavne po rytmickej stránke.

Rok vzniku: 2008 2009

Premiéra: 3. 6. 2013, Konzervatórium v Bratislave, Koncertná sieň Eugena Suchoňa, Bratislava, SK, flauta Dominika Križalkovičová, klavír Dušan Šujan

Durata: 13 min.

Notový materiál: vydal Hudobný Fond, Bratislava, v roku 2009

Nahrávka:?

This image shows a specific section of the musical score, starting at measure 151. The flute (Fl.) part begins with a whole rest, followed by an improvisation section marked *improviz. (in F)*. The piano (Pno.) part features a complex, dense texture with many beamed notes and dynamic markings including *f*. The score is written for flute and piano.

Matej Daniel (9. 3. 1963 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a hráč na klávesové a elektrické nástroje.

(*'Nikabrik' or 'Trumpkin'?*)

Obsadenie: flauta a klavír

Rok vzniku: 1991 (rev. 1992)

Premiéra: 19. 6. 1992, Klarisky, Bratislava, SK, VENI ensemble

Durata: 17 min.

Nahrávka: CD „Daniel Matej Schneller, weiter, höher“, Hudobný Fond 2006,
flauta Anne La Berge, klavír Nora Škuta

Poznámka: „Skladba ('Nikabrik' or 'Trumpkin'?) vznikla ako moja prvá zahraničná objednávka v roku 1991 pre flautistku Myriam Jaurenu a klaviristu Anandu Sukarlana a bola po prvýkrát uvedená na Mei Festivale v Haagu v roku 1992. Základný materiál bol odvodený z torza jednej staršej skladby, na ktorej som pracoval v elektroakustickom štúdiu Kráľovského konzervatória v Haagu, kde som sa pár mesiacov predtým snažil naučiť pracovať s tamojšou verziou midi systému. Moje pokusy však neprestajne zlyhávali, a tak sa stalo, že z pôvodne zamýšľanej skladby ostali iba žalostné zvyšky. Keď som si uvedomil, čo sa stalo, pochytilo ma hrozné zúfalstvo a takmer som sa rozplakal nad svojou neschopnosťou. Vzápätí som si však vypočul výsledok a zrazu som si uvedomil, že fragment, ktorý ostal po tom, ako sa väčšina mojej pôvodnej skladby stratila kdesi v útrobach počítača, znie oveľa lepšie ako to, čo bolo na začiatku. Náhlivo som vytlačil notový záznam v obave, aby som neprišiel aj o tento zvyšok a nechal som prácu s midi systémom napospas iným, šikovnejším spolužiakom. V ďalšom procese som torzo rozpracoval tradičným spôsobom (na notovom papieri, ceruzkou), pridal ďalšie úseky, ktoré z toho akosi (takmer) samé vyplynuli a po konzultáciách s mojimi vtedajšími pedagógmi najprv s Louisom Andriessenom, potom s Ivanom Paríkom – skladbu dokončil. Po premiére (ktorá v dôsledku pomerne hroznej interpretácie skončila takmer fiaskom) sa ďalších interpretácií ujala fantastická flautistka Ann La Berge a skladba začala žiť svojím vlastným životom (v ďalekom zahraničí). Keďže kľúčový materiál v parte flauty je postavený na viaczvukoch (tzv. multiphonics), jej štúdium si vyžaduje erudíciu v oblasti tzv. rozšírených techník (extended techniques). Táto oblasť flautovej hry bola v tom čase na Slovensku ešte tabu, a tak bolo jasné, že ju buď odložím stranou a počkám si, kým sa u nás nájde interpret, ktorý bude zbehlý aj v tejto

oblasti, alebo ju nejako (opäť) prepíšem. Napokon som sa rozhodol na podnet môjho priateľa a spolubojovníka za práva novej hudby na Slovensku Ronalda Šebestu, že sa ju pokúsim prepracovať pre klarinet a klavír. Keďže však klarinet nie je schopný hrať tento typ viaczvukov, vyriešil som to tým, že som ich na patričných miestach zmenil na rozklady (arpeggiá). Napokon ešte asi treba dodať (kvôli tým, ktorí od poznámok ku skladbám v programovom bulletine očakávajú niečo viac, ako iba takéto otravné a popisné historky a klebety – napr. o zlých interpretoch, alebo neschopných skladateľoch, resp. kvôli tým, ktorí v hudbe samotnej hľadajú akýsi vyšší zmysel), že názov skladby (a možno, že aj skladba samotná) zodpovedá menám (či príbehu?) dvoch vymyslených postáv z jednej rozprávky, ktorú som v tom čase čítal.“ (autor)¹⁸⁵

Papanetzová Lucia (1. 8. 1978 Lučenec)

Slovenská hudobná skladateľka. Vyštudovala Konzervatórium J. L. Bellu v Banskej Bystrici, odbor cirkevná hudba. Kompozíciu študovala u Vladimíra Bokesa na VŠMU v Bratislave.

Čajka

Obsadenie: flauta, klavír

Drobná modálna skladbička.

Rok vzniku: 1998

Premiéra: 1998, ročníkový koncert VŠMU, Bratislava

Časti: jedna

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autorky

Nahrávka: z premiéry v osobnom archíve autorky

Poznámka: skladba vznikla v prvom ročníku skladateľkinho štúdia kompozície na VŠMU

The Shadows

(*Tiene*)

Obsadenie: flauta, klavír

---

¹⁸⁵ Hudobné centrum

Kompozícia je vnútorne rozčlenená na 3 diely A, B, A'. Základným stavebným prvkom je „krehká“ melódia, ktorá sa stále opakuje.

Rok vzniku: 2014

Premiéra: 26.4.2014 Praha, ČR, Sál Bohuslava Martinů, Lichtensteinský palác, flauta Zuzana Bandúrová, klavír Eva Hutyrová

Durata: 12 min.

Časti: jedna

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: Nahrávka je súčasťou CD, ako live nahrávka doktorandského koncertu Zuzany Bandúrovej, obsadenie vid'. premiéra

Podnet: podnetom pre vznik skladby bol doktorandský koncert Zuzany Bandúrovej

Rozbor: Skladba *Tiene* je Jednočasťová kompozícia, ktorá je vnútorne rozčlenená na 3 diely A, B, A'. Základným stavebným prvkom je „krehká“ melódia, ktorá sa stále opakuje. Túto melódiu uvádza flauta v pomalom tempe (štvrtová nota= 75). Je tvorená dlhými tónmi, ktoré pomocou ligatúr prepájajú takty. Týmto spôsobom sa vytrácajú ťažké doby čím vzniká dlhá osemnásť taktová statická fráza, ktorá je napísaná v spodnom registri nástroja vo veľmi slabej dynamike (pp). Následne sa pridáva klavír s veľmi jednoduchým sprievodom, tvorený dvoma tónmi v oktávach. Po jedenástich taktoch začína sprievodný hlas hustnúť a rytmické hodnoty vo flautovom parte sa skracovať. Postupne flautový part vygraduje do pravidelného osminového rytmu, ktorý je rozbíjaný nepravidelnými akcentmi. Tato časť vyústi v dlhé, repetované, akcentované f3 flauty, pripomínajúce sirénu, ktoré je sprevádzané zahustenými clustrovými akordmi v klavíri. Z melodického materiálu posledných taktov dielu A vychádza jedenásť taktové sólo pre ľavú ruku klaviristu a toto uvádza diel B. Je založené na opakovaných tónoch a na rozdiel od sóla flauty, na začiatku skladby, ktoré bolo výrazné po melodickej stránke, toto sólo je vo veľmi rýchlych rytmických hodnotách, v tempe štvrtová nota= 85 a klavír stavia do úlohy rytmického

bicieho nástroja. V tejto časti sa vedúca úloha flautového partu presúva do klavírneho. Sprievod k šestnástinovým triolám a kvartolám, tvoria zo začiatku občasné, časom hustnúce trilky flauty. Tento diel vrcholí podobne ako prvý opakovanými, akcentovanými clustrami v silnej dynamike a tým dominuje repetovaný tón f3 vo flaute. V závere hrá flauta melodický materiál z úvodu skladby, tento krát však spolu s klavírom, ktorý opakuje rovnaké notové výšky ako flauta vždy v jemnom časovom posune, čím vzniká dosť pôsobivá kontrastná plocha, ktorá však rozhodne nepôsobí staticky. Na tomto sa nachádza vysvetlenie názvu skladby, vzhľadom k efektu, ktorý by sa dal prirovnať k technike tieňovania (klavirista akoby svojou hrou vytváral tieň hre flautistu).

Pelikán Jaroslav (1970 Praha)

Český hudobný skladateľ a flautista. Kompozíciu študoval u Jindřicha Felda, Václava Riedlbaucha a Juraja Filasa.

Sonatina Brasileira

obsadenie: flauta, klavír

Kompozícia s latinoamerickými motívmi a s prvkami klasickej sonátovej formy.

Rok vzniku: 2013

Premiéra: 22.3.2014 Příbram, ČR, flauta J. Pelikán, klavír V. Mácha (premiéra mohla byť skôr)

Durata: 7 min.

Časti: jedna

Vydal: Český Rozhlas 2013

Nahrávka: dostupná na <http://www.youtube.com/watch?v=IvYj9em1sgM> [dňa 16.4.2014], flauta Jaroslav Pelikán, klavír V. Mácha

Poznámka: „Autor mal v rokoch 1991 – 1993 angažmán v Brazílii, ktorá sa potom

pre neho stala dôležitým inšpiračným zdrojom pri jeho komponovaní. Brazílska inšpirácia, čo je zjavné už z názvu, *Sonatina Brasileira*, sa tiež uplatňuje v jeho Sonatíne pre flautu a klavír. Juhoamerický temperament sa prejavuje hlavne v rýchlych partiách, pomalšie miesta zase evokujú svet opery. Pelikán si tu flautu predstavuje ako operného speváka, ktorý predvádza pomerne exaltovanú áriu, v strednej časti dokonca doplnenú recitátívom. Divoký Brazílsky tanec, ktorý sa potom vráti, jednočasťovú skladbu uzatvára.“¹⁸⁶

Rozbor: Sonatína Jaroslava Pelikána ukazuje na skladateľa, ktorý tomuto nástroju veľmi dobre rozumie. Pochopiteľne, je totiž zároveň flautista. Veľmi rýchle behy vedúce k trilkom sú len ojedinele zjednodušené chromatickými postupmi. I technicky náročné pasáže a exponovaný rozsah flauty od najhlbšieho malého h, až po c4 radia túto skladbu medzi skladby určené pre vyspelého inštrumentalistu. I napriek tomu, že skladba vznikla v roku 2013, autor sa úplne vyhýba moderným (novým) technikám a v dnešnej dobe obľúbeným zvukovým efektom, drží sa tzv. klasického spôsobu hry i zápisu. Tento spôsob komponovania, je pre Jaroslava Pelikána typický.

Skladba je výrazná najmä metricko rytmickou stránkou, dvojštvrtový takt je striedaný s päťosminovým vo veľmi rýchlom tempe. Divoký brazílsky rytmus umocňujú ostré, krátke akordy v klavírnom parte, ale tiež prírazy pred prvou dobou v parte flautovom. Problémy môžu spôsobovať predovšetkým osminové pomlky, ktoré sa vyskytujú vo flautovom parte v päťosminových taktach. Flautista môže mať tendenciu skracovať tieto takty. Ak však tento rytmus nie je dokonale zahráný, skladba úplne stráca efekt. Divoké rytmicky výrazne pasáže sa striedajú s pasážami spevnými, kantilénovými. Tie nie sú zbytočne rozvláčne a ukazujú na autora s bohatou melodickou invenciou. Brazílska sonatína je skladba efektná s pozitívnym ohlasom u poslucháčov. Kladie však vysoké technické nároky na oboch interpretov, flautistu i klaviristu.

Piaček Marek (17. 1. 1972 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ a flautista. Kompozíciu študoval u Ladislava Burlasa, Ilju Zeljenku, Juraja Ďuriša (elektroakustická hudba) a Vladimíra Bokesa.¹⁸⁷

---

¹⁸⁶ Slovo o skladbe dostupné z notového materiálu Pelik. 2013, preklad autorka

¹⁸⁷ Hudobné centrum

Citizen

Pôvodný názov: *Melodies and Rythms for Shoko and Hidemi*

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 1991

Premiéra: premiéru mala len *Melodies and Rythms for Shoko and Hidemi* (verzia pre klarinet) 1993 na Melos Etos, klarinet K.Seidman

Časti: dve (Melodies a Rythms)

Durata: 40 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: CD, 2007, flauta Marek Piaček, klavír Miki Skuta

Poznámka: pôvodne pre klarinet a klavír

Speranza angelica

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 1993

Durata: cca 20 min.¹⁸⁸

Notový materiál: Vo vlastníctve autora

Cabaret Eslovaquia

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2015

Premiéra: naplánovaná na máj 2015

Durata: ?

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: neexistuje

Řehoř Bohuslav (17.1.1938)

Český hudobný skladateľ a pedagóg. Skladbu a postgraduálny kurz experimentálnej hudby vyštudoval na brnenskej JAMU u Heodora Schaefera.¹⁸⁹

Air pro flétnu a klavír

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2001

---

¹⁸⁸ Hudobné centrum

¹⁸⁹ Hudební informační středisko

Premiéra: 2001 Praha, kaple sv.Vavřínce Ateliér 90, flauta: Jan Riedlbauch, klavír: Daniel Wiesner

Poznámka: premiéra bola možno skôr¹⁹⁰

Slimáček Milan (20. 9. 1936 Brno)

Český skladateľ. Vyštudoval na brnenskom konzervatóriu hru na organ a skladbu u Františka Suchého. V štúdiu kompozície pokračoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave u Alexandra Moyzesa.¹⁹¹

Akvarely pro flétnu a klavír

Obsadenie: flauta, klavír

Postmodernistická kompozícia. Do popredia vystupuje predovšetkým melodická zložka.

Rok vzniku: 2005

Premiéra: 2006 Brno, Klub moravských skladateľov, flauta Peter Pomkla, klavír Inna Aslamas

Časti: 1. Andante con moto, 2. Adagietto 3. Allegretto¹⁹²

Durata: 10 min.

Notový materiál: nevydaný, dostupný u interpretov

Nahrávka:?

Sluka Luboš (13.9. 1928 Opočno, východné Čechy)

Český hudobný skladateľ. Na konzervatóriu v Prahe získal tri absolútorá v oboroch dirigovanie, bicie nástroje a skladba u Františka Píchy a Miroslava Krejčího. Akademiu múzických umení absolvoval v obore skladba u Jaroslava Řídkého a Pavla Bořkovca a filmovú a scénickú hudbu u prof. Václava Trojana.¹⁹³

Conzonanza con Mozart

Obsadenie: flauta, klavír

---

¹⁹⁰ Hudební informační středisko

¹⁹¹ ibid.

¹⁹² ibid.

¹⁹³ Sluka

Krátka kompozícia v duchu klasicizmu. Autor dotvoril husľový part ku klavírnej skladbičke, ktorá bola skomponovaná W. A. Mozartom (klavírny part zostal bez autorovho zásahu).

Rok vzniku: 2005

Premiéra: 2006 Muzeum A. Dvořáka, Praha, flauta Jan Machat , klavír Alena Tesařová Grillová

Časti: jedna

Durata: 6 min.

Notový materiál: vydal Musica Humana

Nahrávka:?

Dedikácia: W. A. Mozart¹⁹⁴

Poznámka: skladbu tiež možné hrať na husle (ossia)

Teml Jiří (24.6. 1935, Vimperk)

Český hudobný skladateľ a rozhlasový producent. Vyštudoval obchodnú akadémiu, kompozíciu študoval súkromne u Bohumila Duška a Jiřího Jarocho.¹⁹⁵

Chvála tercie

Obsadenie: flauta a klavír

Atonálna kompozícia s použitím moderných techník flautovej hry, klasického formálneho riešenia (vnútorné charakteristické variácie).

Rok vzniku: 2009

Premiéra: 2009 Praha, Sál Maďarského kultúrneho strediska, Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová)

Časti: Téma a 3 variácie

¹⁹⁴ Hudební informační středisko

¹⁹⁵ Hudební informační středisko

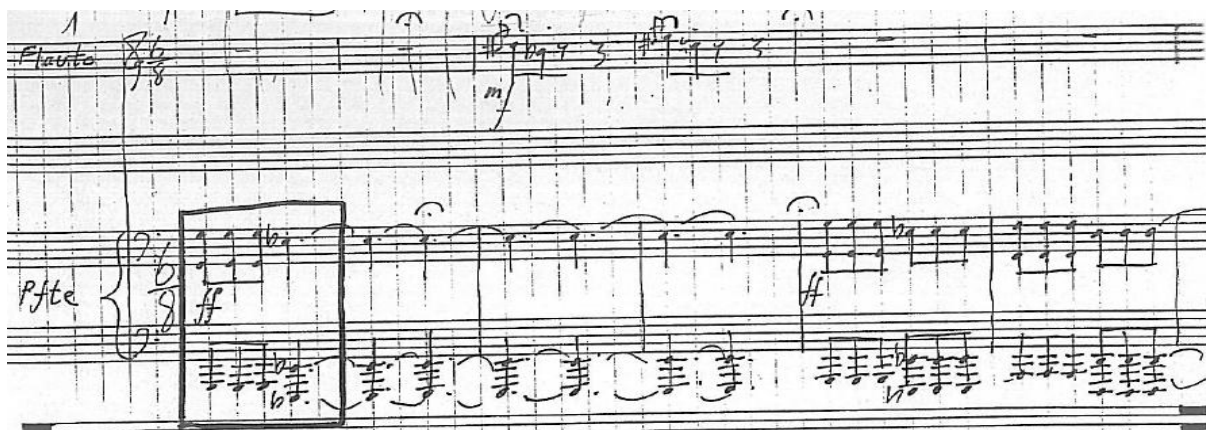
Durata: cca 5 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora, príp. interpretky premiéry

Nahrávka: CD "TRETÍ POLOCAS CZECH CONTEMPORARY MUSIC", živá

nahrávka z koncertu združenia pre súčasnú hudbu „Přítomnost“ v Maďarskom kultúrnom stredisku, interpret Duo BeNe (flauta Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová).

Dedikácia: Duo BeNe

Karlovarské obrázky

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2002

Cyklická skladba, ktorej štyri časti prepojuje mimohudobný obsah, námety jednotlivých častí tvoria výjavy z prostredia Karlových Varov.

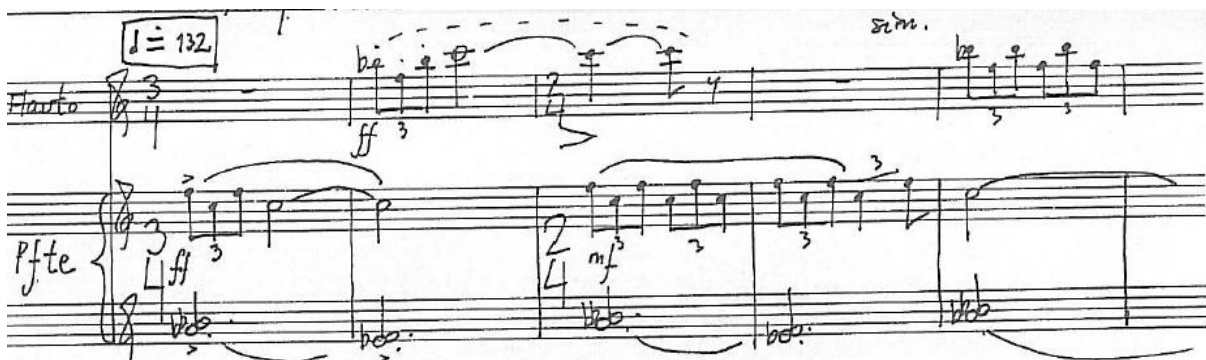
Premiéra: Duo BeNe (flétna Jana Bošková (Neubauerová), klavír Eva Benešová)

Časti: I. Fanfáry u vřídla, II. Kolonádní valčík, III. Pohledy z Diany, IV. Variete Orfeum

Durata: 8 min.

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora, příp. interpretky premiéry

Nahrávka: ?

Krumlovské maškary, suita pre flautu a cembalo

Rok vzniku: 2006

Komorní suita inšpirovaná výzdobou maškarného sálu zámku v Českom Krumlove.

Premiéra: 8.11.2009 v Prahe (kostol sv. Vavřince), flauta Clara Nováková, cembalo Monika Knoblochová

Časti: Pochod maškar, Maškary se představují, Menuet(Vivat Giovanni), Tajemný muž (sleduje šlechtický pár), Maškarní rej

Notový materiál: manuskript vo vlastníctve autora

Nahrávka: Radioservis CD 2009

Poznámka: Inšpirovane malbami J. Lederera z maškarného sálu zámku v Českém Krumlove¹⁹⁶

Vajó Juraj (20. 12. 1970 Košice)

Slovenský hudobný skladateľ. Študoval na VŠMU v Bratislave u Ivana Paríka a doktorandské štúdium u Vladimíra Bokesa.¹⁹⁷

Meditácia

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2006

Experimentálna kompozícia, z veľkej časti improvizácia. Popri tradičnom zápise využíva kresbu, maľbu, slovné a znakové pokyny.

Premiéra: 10. 2. 2008, Mirbachov palác, Bratislava, SK, flauta Andrea Bošková, klavír Ivan Buffa

Durata: 4 13 min.

Notový materiál: pôvodne existovala ako grafická partitúra, neskôr autor na podnet interpretky Moniky Štreitovej „skonvencionalizoval“, obe vo vlastníctve autora

Nahrávka: Compro 2011, príloha časopisu *Vlna*, kompiláciu zostavil Julio Fujak

Poznámka: „Meditáciu pre flautu a klavír venujem pamiatke môjho učiteľa Ivana Paríka. Keďže ide o experimentálnu kompozíciu, dovoľm si uviesť princípy výstavby, rovnako možnosti interpretačného prevedenia.

---

¹⁹⁶ Hudební informační středisko

¹⁹⁷ Hudobné centrum

Kompozícia patrí do série skladieb (Music for tape and various instruments, Mantra, Proposal for piece (peace?) ...pre štvorročný klavír...), stavebne založených na syntéze kompozičných a improvizačných princípov. Jednotiacim prvkom je spoločný redukujúci činiteľ, obmedzená plocha kompozičného záznamu, resp. je potrebné, aby zápis skladby vošiel na obojstranný hárok A3. Kvôli ekonomickému využitiu plochy využívam popri tradičnom zápise tiež kresbu, maľbu, slovné a znakové pokyny. Túto koncepciu som nazval, hudba na limitovanej ploche.

Predpokladám, že moje hudobno vyjadrovacie prostriedky sú jazykom bežného stredoeurópskeho skladateľa, reflektujúceho rôzne časové a štýlové vrstvy tradície i rozmanitosti hudobného univerza. Vo svojich posledných kompozíciách sa snažím o zavedenie flexibilnej intencionality makroformy, v zmysle zapojenia interpretov, prípadne iných entít do výstavby. Ide o javy, myšlienkové konštrukcie, využívajúce porovnanie predstavy celku, nakomponovaného tradičným spôsobom s predstavou výsledku dosiahnutého použitím určitej konceptuálnej metódy. Tieto vytváram s cieľom zapojenia „dionýzskych“ prvkov do „apolónskej“ konštrukčne tradičnej schémy komponovania. Pod dionýzskym vnímaním skutočnosť, že zdanlivo nesúvisiace prvky živly, narúšajú tradičný model komponovania.

Možnosti postupov, ktoré uvádzam sú nasledovné: použitie rôznych druhov improvizátorských idiómov, schizoidná kompozícia (písanie jednej skladby v istej fáze rôznymi autormi bez vzájomnej spätnej väzby), hudobno kompozičná transformácia a purifikácia vlastného lyrického textu, postavenie dirigenta na pódiu do roly skladateľa, možnosti súvisiace s novými médiami, meditačný, či zmyselno extatický hedonizmus. V budúcnosti je mojím cieľom dopracovať sa k čistej kompozícii.

Pri písaní skladby pre môjho profesora som premýšľal, meditujúc o jeho smrti, čím by som mu urobil radosť. Chvíľami som sa obklopoval jeho obľúbeným svetom hôr, Weberna, dobrého bieleho vína, židovských vtipov a kultúry. Pri pozorovaní prepisu 10 tich božích mien (Ehieh, Iah, Iehovah, El, Eloha, Elohim, IHVH, Šadai, Elohim Sabaoth, Adonai) ma upútali kombinácie opakujúcich sa písmen. Rozhodol som sa k jednotlivým písmenám nakomponovať samostatný hudobný úsek. Tieto úseky spájam do jednotlivých slov božích mien. Výber, poradie a počet mien pri prevedení neriešia štandardným dohovorom interpreti,

resp. interpreti so skladateľom, ale hráči sa pokúšajú o telepatickú komunikáciu vzájomne, alebo s ....?

Verím, že táto náhoda s potencialitou poriadku alebo poriadok s potencialitou náhody, sa ako princíp Ivanovi Paríkovi páči. Úprimne dúfam, že som týmto činom nezneuctil druhé božie prikázanie." (autor)¹⁹⁸

Zeljenka Ilja (21. 12. 1932 Bratislava – 13. 7. 2007 Bratislava)

Slovenský hudobný skladateľ. Vzdelával sa v harmónií a kontrapunkte Jána Zimmera. Skladbu vyštudoval na VŠMU v Bratislave u Jána Cikkera.¹⁹⁹

Sonatina

Obsadenie: flauta, klavír

Rok vzniku: 2001

Postmodernistický kus tradičného formálneho riešenia (sonátová forma).

Premiéra: 21.4.2012, Palffyho palác, Bratislava, SK, flauta Debora Betinová, klavír Jozef Chabroň

Časti: I. Allegro moderato, II. Largo, III. Vivace

Durata: 14 min.

Notový materiál: vydal Hudobný fond Bratislava 2001²⁰⁰

Nahrávka: nenahrané

Dedikácia: Daniela Blesáková

Allegro moderato (♩. cca 106 - 116)   Il.   ①   cant.   Ilja Zeljenka

Fl.   mf

Klav.   mf   mp

¹⁹⁸ Hudobné centrum

¹⁹⁹ ibid.

²⁰⁰ ibid.

4. SKLADBY PRE FLAUTU A SLÁČIKOVÉ KVARTETO

Len veľmi málo českých a slovenských skladateľov, po roku 1989 napísalo skladbu pre toto komorné zoskupenie. Mne sa podarilo vypátrať len dve diela.

Feld Jindřich (19.2. 1925, Praha – 8.7. 2007 Praha)

Bol český hudobný skladateľ, muzikológ a pedagóg. Skladbu vyštudoval u Emila Hlobila a na Akadémii múzických umení v Prahe u Jaroslava Řídkého. Za svoje skladby získal nie len medzinárodné uznanie, ale i mnoho cien v skladateľských súťažiach.²⁰¹

Flautarchia, hudba pre flautu a sláčikové kvarteto

Obsadenie: flauta, sláčikové kvarteto

V tejto jednočastovej kompozícii je flauta sólujúcim nástrojom, ale sláčikové nástroje majú tiež veľmi náročný, miestami až virtuózný sprievod. Autor používa množstvo „moderných“ techník hry ako perkusívne efekty, štvrtóny, flagolety, rôzne aerotóny..., ale aj napriek experimentálnosti kompozície, aleatornym plochám, zložitým rytmickým útvarom je kompozícia výrazná hlavne po melodickej stránke.

Rok vzniku: 2000

Premiéra: 12. 8. 2000, Asiago, Taliansko, flauta Roberto Fabriciani, sláčikový kvartet Martinů Quartet

Časti: jedna

Durata: 12 min.

Dedikácia: Robert Fabriciani a Martinů Quartet

Poznámka: Flautarchia názov odvodený od nástrojového obsadenia („flauto ed archi“).²⁰²

---

²⁰¹ Hudební informační středisko

²⁰² Kollar.2005

Kohoutek Ctirad (18. 3. 1929 Zábřeh na Moravě – 19. 9. 2011 Brno)

Český hudobný skladateľ a pedagóg. Kompozíciu študoval na Brnenskom konzervatóriu a na JAMU u Jaroslava Kvapila. Získal doktorát filozofie na Univerzite Palackého v Olomouci.

Drobné radosti

Flétnové věty se smyčcovým kvartetem.

Rok vzniku: 2005

Dielko efektné, písané s cieľom uspieť jak u publika, tak u poroty. Hudba technicky a výrazovo odľahčeného typu. Lyrické pasáže sú striedané pasážami dramatickými.

Premiéra 2006 na 20. festivale komornej hudby, Český Krumlov, CZ, flauta Václav Kunt, sláčikový kvartet Apollon

Časti: I. Průzkumné sondy, II. Milá souznívání, III. Zábavné výmysly

Notový materiál:?

Nahrávka: existuje nahrávka z premiéry v archíve Českého rozhlasu

Poznámka: skladba skomponovaná na objednávku Festivalu Komornej hudby v Českom Krumlove (stala sa jednou zo štyroch víťazných skladieb zo súťaže k 20. výročiu tohto festivalu).²⁰³

5. SKLADBY PRE FLAUTU A ORCHESTER

Posledná kapitola mapuje skladby pre sólovú flautu a orchester po roku 1989. Pomerne veľké množstvo a kvalita skladieb pravdepodobne súvisí s kvalitou interpretov pre ktorých skladby vznikajú.

Bartošík Zdeněk (22.5. 1974 Hustopeče)

Český hudobný skladateľ. Kompozíciu študoval u Ladislava Kajsturana, Pavla Procházky a na Hudobnej fakulte AMU v Prahe u Ivany Loudovej, kde študoval i doktorandský cyklus u Hanuša Bartoňa.²⁰⁴

Koncert pro flétnu a orchestr

Opus 10

Obsadenie: flauta, symfonický orchester (2,2,2,2 2,2,2,0 zvonkohra, činel, tom tomy /1 hráč/ sláčky)

Je skôr spontánnym dielom, ktorého význam pre autorovu tvorbu spočíva v snahe o „ďalší krok“ k zjednodušovaniu a hľadaniu pokoja vo vnútri zvukovej štruktúry.

Rok vzniku: 2010

Premiéra: 21. 6. 2010 Praha, Rudolfinum, Dvořákova síň, flauta Alena Fryščíková, Moravská filharmonie Olomouc, dirigent Marko Ivanovič, Orchestrální koncert z děl studentů skladby (HAMU)²⁰⁵

Časti: jedna (bez názvu)

Durata: 16 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora

Nahrávka: z premiéry v archíve autora²⁰⁶

Feld Jindřich (19.2. 1925, Praha – 8.7. 2007 Praha)

Bol český hudobný skladateľ, muzikológ a pedagóg. Skladbu vyštudoval u Emila Hlobila a na Akadémii múzických umení v Prahe u Jaroslava Řídkého. Za svoje

---

²⁰⁴ Bartošík

²⁰⁵ Bartošík Zdeněk

²⁰⁶ z emailovej korešpondencie s autorom

skladby získal nie len medzinárodné uznanie, ale i mnoho cien v skladateľských súťažiach.

Concertino pro flétnu, klavír a orchestr

Rok vzniku: 1991

Obsadenie: flauta, klavír a orchestr (2(piccola), 2(bas.kl.), 2,0 4,3,3,1 – tymph., perk., harfa, sláčiky)

Dvojkoncert má tradičnú formu (prvá časť sonátová forma, druhá trojdielna piesňová a tretia rondo). Zvláštnosťou je druhá veta, v ktorej klavír a flautu sprevádzajú len dychové nástroje a bicie (sláčiky majú tacet). Ako už je zvykom u Feldových skladieb pre flautu, aj koncert kladie obrovské nároky na technickú vybavenosť hráča (hlavne tretia veta je virtuózna).

Premiéra: 27. 30. 9. 1994 Zurich, Švajčiarsko, flauta James Galway, klavír Phillip Moll, dir. Michael Stern, Tonhalle Orchestra

Durata: cca 27 min.

Časti: I. Allegro giocoso, II. Lento ma non troppo, III. Allegro con brio

Notový materiál: vydal A. Leduc, Paris

Nahrávka: Pavanne Records „Jindřich Feld: Kompletní skladby pro flétnu a orchestr“, flauta Carlo Jens, klavír Daniel Blumenthal, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, dirigent Vladimír Válek

Dedikácia: Jamesovi Galwayovi a Philipovi Mollovi

Poznámka: Skladba nezaprie inšpiráciu hudbou Igora Stravinského a Bohuslava Martinů, aj keď s použitím modernej skladateľskej reči. Zvláštnosťou je druhá časť so sprievodom dychových a bicích nástrojov, bez sláčikov.²⁰⁷

Gemrot Jiří (15.4.1957 Praha)

Český hudobný skladateľ, rozhlasový režisér, producent a pedagóg. Študoval na Pražskom konzervatóriu u Jana Zdeňka Bartoše a na HAMU v Prahe u Jiřího Pauera.²⁰⁸

Koncert pro flétnu a orchestr

---

²⁰⁷ Kollár.2005

²⁰⁸ Gemrot

Obsadenie: flauta (C flauta/ piccola/ altová flauta), orchester (2,2,2 druhý strieda basklarinet, 2 4,3,3,tuba tympany + 2 perc., harfa, sláčiky)

Hudobný štýl koncertu vychádza z neoklasicizmu. Téma, ktorá sa objavuje v úvode v tutti sa nesie všetkými štyrmi časťami koncertu, ktoré prebiehajú attacca. Sólista, v technicky náročnom parte, strieda 3 flauty, pričom, lyrické pasáže hrá altová flauta a tie veselé rýchle piccola, okrajové náležia C flaute.

Rok vzniku: 1992

Premiéra: 1993 (pravdepodobne) Dvořáková sieň Rudolfina, flauta Daniel Lampert, dirigent Douglas Bostock (vtedajší šéf Karlovarského symfonického orchestru), Karlovarský symfonický orchester

Časti: I. Poco allegro, II. Tranquillo e sognando, III. Allegro sarcastico , IV.

Tempo I., Allegro molto

Notový materiál:

Nahrávka: nenahrané

Dedikácia: Daniel Lampert a Douglas Bostock

Poznámka: Daniel Lampert, pre ktorého je skladba napísaná, mal konkrétnu predstavu, ako by mal koncert vypadáť. Na jeho prianie je koncert napísaný s veľkým orchestrom a sólista strieda flautu in C s altovou flautou a pikolou.

Koncepcia koncertu je štvorčasťová, všetko prebieha attacca a trvá približne 20 minút. Tutti prvej časti prinesie téma, ktorá prechádza celým koncertom, na tu nadväzuje vstup sólistu. V druhej časti, ktorá zastupuje časť pomalú, sólista hrá na flautu altovú. Tretia časť, v ktorej hrá sólista na pikolu sa dá označiť za Scherzo. V štvrtej časti sa opäť sólista vráti k flaute in C. Medzi treťou a štvrtou časťou je výrazné pripomenutie základnej témy v dychových nástrojoch s triolovým pohybom sláčikov.²⁰⁹

Haluška Milan (1. 4. 1960 Liptovský Mikuláš)

Slovenský hudobný skladateľ. Študoval u Miroslava Bázlik a na VŠMU v Bratislave u Jozefa Sixty.

²⁰⁹ Informácie o diele z osobnej korešpondencie s autorom zo dňa 1.7.2014

Koncert pre flautu a orchester

Obsadenie: flauta, orchester (3,3,3,2 – 2,2,2,0 8 hráčov na bicie, harfa, sláčiky 12,12,12,8,8)

Jedna časť, vnútorne členená na viaceré úseky s tempovými zmenami. Použité sú veľmi pomalé tempá, postupne zahusťované použitím drobných hodnôt. Autor využíva dvanásťtónový rad, dodekafóniu, v zmysle horizontálnom, ale aj vertikálnom (kompletný 12 zvuk rozložený v delených sláčikoch).

Rok vzniku: 1998

Premiéra: ?

Časti: jedna

Durata: 30 min.

Notový materiál: vydal Hudobný Fond r 1998²¹⁰

Nahrávka: ?

The image shows a musical score for a concert. The top staff is for the Flute (Fl.) and is marked 'solo' and 'a sim'. The tempo is marked 'J=ca 25'. The time signature changes from 4/4 to 6/4. The score includes staves for Fl. I, Fl. II, III, I, Ob. II, III, and I. Dynamics include pp, p, mp, and mf. The score is written in a single system with multiple staves.

Hejnar Robert (1969) CZ

Český hudobný skladateľ. Študoval na HAMU v Prahe u Ivana Kurza.

Je profesorom na Konzervatóriu Evangelickej akadémie v Olomouci.²¹¹

Sen úzkosti

Obsadenie: flauta a symfonický orchester

Rok vzniku: 1994

Premiéra: Olomouc, Moravská filharmónia, dirigent Jaromír Nohejl

²¹⁰ Hudobné centrum

²¹¹ Hudební informační středisko

Časti: jedna

Durata: 13 min.

Notový materiál:

Nahrávka: Zvukové studio HAMU, flauta Jana Neubauerová, Zapadočeský symfonický orchestr Mariánské Lázně, dirigent Martin Doubravský²¹²

Variace pro flétnu a komorní smyčcový orchestr

Rok vzniku: 2008

Premiéra: flauta Jana Neubauerová, Pražský studentský orchestr, dirigent St. Pavlík

Poznámka: časť vysielal ČRo 3 Vltava 17.11.2008²¹³

Kukal Ondřej (1964) CZ

Český hudobný skladateľ, dirigent a huslista. Kompozíciu študoval u Jindřicha Felda. e dirigentom inštrumentalistom typu Heinz Holligera alebo Heindricha Schiffa. Väčšinu skladateľskej produkcie O. Kukala nahral Český rozhlas, rada jeho skladieb je dostupná na CD.²¹⁴

Flautianna

koncert pre flautu a sláčikový orchestr

Opus: 23

Obsadenie: flauta, sláčikový orchestr

²¹² Hudební informační středisko

²¹³ ibid.

²¹⁴ Hudební informační středisko

Virtuózný jednočasťový koncert s výraznou rytmikou a nákazlivou melodikou. Vnútorne členený na tri diely, stredný je pomalý, oddelený od posledného (tvorený hudbou dielu prvého) kadenciou.

Rok vzniku: 2007

Dedikácia: Robert Stellman (USA)

Premiéra: 10.12. 2009, Hradec Králové, ČR, flauta Robert Stellman, dirigent autor, Filharmonie Hradec Králové

Durata: 22 min.

Časti: jedna

Hudobninu vydal: A Tempo Verlag

Nahrávka: 2011 Clarimania (live), flauta Jan Krzeszowiec, Wratislavia Chamber Orchestra, dirigent Stanislav Vavřínek; 2013 flauta Robert Heger, Symfonický orchester Českého Rozhlasu, dirigent Ondřej Kukal

Rozbor: Kukalov rukopis je v tejto skladbe veľmi ľahko rozpoznateľný. Poslucháč, ktorý vypočul koncert pre fagot, hoboj a klarinet tohto autora, rozhodne nebude váhať komu pripísať autorstvo diela. Výrazný „kukalovský“ sedem osminový rytmus, „nákazlivá“ melódika a extrémna technická náročnosť sólového partu, sú faktory, ktoré radia *Flautiannu* medzi najzaujímavejšie diela flautovej literatúry 21. storočia.

Aj keď rozsahom a hlavne dĺžkou zodpovedá bežnému inštrumentálnemu koncertu, tvorí túto kompozíciu len jedna časť, ktorá pripomína voľnú rondovú plochu. *Flautianna* má tri diely. Diel A v zmysle ronda tvoria dve témy, ktoré sa striedajú. Tie sú tiež hlavným myšlienkovým materiálom celého koncertu. Diel druhý, B, je pomalý kontrastný a návrat hudby dielu A, ktorý zakončuje skladbu, môže byť označený ako A'. Obe témy dielov A sa objavujú buď v orchestrálnom sprievode, alebo v sólovom parte flauty, ale nedá sa povedať, že by tvorili kontrast. Obe sú rytmicky i melodicky výrazne, charakterom veľmi príbuzné, t.j. divoké a dramatické. Autor ale s myšlienkami a ich tónovými výbermi ďalej pracuje mierne ich zrýchľuje, alebo spomaľuje a rytmicky obmieňa. Pomalú časť

koncertu, nahrádza diel obsahujúci nový hudobný materiál, ktorý sa objavuje približne v polovici diela. Strednú kontrastnú časť klasického koncertu pripomína pomalým tempom a clivým charakterom. Je zakončená sólovou kadenciou, ktorá prináša nové myšlienky, ale zároveň pripomína aj použité, vrcholí návratom hudby z prvého dielu. V závere skladby autor neprichádza s novým hudobným materiálom, ale za pomoci už použitého materiálu vyvrcholí koncert v silnej dynamike a rýchlom tempe do efektného záveru.

Aj napriek tomu, že sa môže zdať koncert melodicky chudobnejší, neustálym rozvíjaním už použitého materiálu, virtuóznymi pasážami vo flautovom, ale aj v mnohých orchestrálnych partoch (predovšetkým kontrabasový part je veľmi náročný) a častým striedaním temp, udržuje autor v napätí interpreta aj poslucháča po celú dobu trvania skladby. Na mnohých miestach má flautista značnú agogickú voľnosť, čo mu umožňuje v tomto koncerte nielen ukázať technické schopnosti, ale aj umeleckú zrelosť a hudobnú vyspelosť rovnako ako cit pre práci s časom. Sprievodný part orchestru je napísaný pomerne citlivo a autor používa hlavne tretí najvyšší a najznejší register flauty, čím docieľuje, že na väčšine miest koncertu má sólový nástroj naozaj vedúcu úlohu a je schopný sa zvukovo presadiť. Vyskytujú sa tu však aj miesta, ktoré sú na flaute veľmi ťažko hrateľné. Napríklad takty 49 59, 77 83, alebo 605 611 tvorené dlhými technickými pasážami bez možnosti nádychu, ktoré vyžadujú zásahy do partu v podobe škrtania nôt. Z rozhovoru s dirigentom Jakubom Bokunom, ktorý má skúsenosti s klarinetovým partom *Clarinetto*²¹⁵, ale má prehľad i o ďalších koncertných kusoch Ondreja Kukala vyskytuje sa problém s nádychemi aj v ostatných skladbách. Sám autor je však veľmi benevolentný k menším úpravám, či vynechaním niekoľkých tónov za účelom „rýchleho pridýchnutia“. Úpravy sú potrebné aj v artikulácii, tú autor napísal len základnú. Pričom autor nepožaduje, aby sa celý koncert zahral nasadzovane (v staccatu), ale ponecháva interpretovi možnosť, aby si frázovanie urobil tak, ako mu to vyhovuje. Prvú tretinu skladby (takty 49 83) považujem za najproblematickejšiu čo sa týka zvuku. Mám na mysli zvukové vyváženie medzi orchestrom a sólistom, ktoré je dobre možné asi len na nahrávke. Tento úsek pripomína vypísanú improvizáciu, ktorá sa odohráva na pozadí jednej z dvoch hlavných tém, ktorá znie v orchestri. Spôsob akým túto plochu skladateľ napísal a predovšetkým použitý stredný register, ktorý nie je príliš prierazný,

---

²¹⁵ *koncertino pro klarinet a smyčce* op. 11 (1994), povinná súťažná skladba klarinetové súťaži Pražského jara (2008)

pripomínajú, že autor koncertu je bývalý huslista. Pre flautistu a dirigenta je plocha interpretačným orieškom. Do nepríjemných situácií je však možné sa dostať aj kvôli pomerne častým zmenám temp. Oba diely A sú totiž tvorené neustálym striedaním rýchleho Allegra a z neho vychádzajúceho Presta, ktoré vždy nastupuje náhle v nepravidelnom sedem osminovom takte. Skladateľ v notovom texte uvádza, že triolová osminová nota v Allegre by sa mala rovnať osminovej note v Preste, pričom číselný údaj k Allegru je autorom doporučených 168 na štvrtú notu. Sám Kukal, ktorý si dirigoval premiéru skladby, však takto odvážne tempá nevyžaduje a tiež netrvá na doporučení brať tempo Presta z Allegrovej trioly (túto informáciu som získala v osobnom rozhovore s autorom). Ale aj napriek tomu zostávajú pri interpretovaní skladby tieto zmeny temp častým kameňom úrazu.

Lukáš David (1981 Vysoké Mýto)

Český dirigent a skladateľ. Vyštudoval konzervatórium v Pardubiciach a v Prahe. Skladbu študoval súkromne.²¹⁶

Posedlost, koncert pre flautu a orchester

Rok vzniku: 2007

Poznámka: existuje tiež verzia s klavírom²¹⁷

Mazourová Markéta (1974)

Česká hudobná skladateľka a hráčka na bicie nástroje. Vyštudovala skladbu populárnej hudby na Pražskom konzervatóriu a hru na bicie na HAMU v Prahe.

Inspiration

Rok vzniku: 2014

Premiéra 26.4. 2014 Praha, ČR, Sál Bohuslava Martinů, Lichtensteinský palác, flauta Zuzana Bandúrová, dirigent Peter Vrábel, Orchester Berg

Durata: cca 13 min.

Časti: I.(Lento, Moderato), II.(Adagio), III. (Moderato, Allegro)

---

²¹⁶ Lukáš

²¹⁷ Hudební informační středisko

Obsadenie orchestru: hoboľ, klarinet in B, fagot, lesný roh, klavír, bicie nástroje, sláčiky (4, 4, 3, 2, 1)

Podnet: podnetom pre vznik skladby bol doktorandský koncert Zuzany Bandúrovej

Nahrávka: Nahrávka je súčasťou CD, ako live nahrávka doktorandského koncertu Zuzany Bandúrovej, obsadenie vid'. premiéra

Rozbor: V skladbe *Inspiration* Markéta Mazourová vystupuje v pozícii aranžérky (sama napísala v partitúre pod svoje meno arranger). To znamená, že autorka pracuje s melodickým materiálom iných autorov a to nielen skladateľov vážnej hudby (napr. Air zo Suity D Dur číslo 3 od Johana Sebastiana Bacha), ale aj populárnej (napr. Simpsonovci od Dannhoy Elfmana), za pomoci tohto materiálu „poskladala“ trojčasťové koncertantné dielo pre sólovú flautu. Slovo *poskladala* som dala do úvodzoviek preto, lebo si uvedomujem, že práca skladateľky nie je zanedbateľná ani pri tomto spôsobe komponovania a v žiadnom prípade ju nechcem podceňovať. Veľmi exponovaným partom v orchestri (okrem toho flautového) je part bicích nástrojov. Príčinou tohto faktu bude asi to, že autorka diela je vyštudovaná a praktikujúca bicistka. Používa veľké množstvo rôznych druhov nielen rytmických, ale aj melodických bicích nástrojov. Part je napísaný pre jedného hráča, ale po premiére skladby som presvedčená, že vhodnejšie a i účelnejšie by bolo, aby obsluhovali nástroje hráči dvaja. V prvej verzii skladby (jej prvej vety) bol orchester v obsadení hoboľ, saxofónový kvartet, lesný roh, trubka, klavír, bicie nástroje a sláčikový orchester. Z podnetu interpretky premiéry (teda môjho) autorka zmenila toto obsadenie pre potreby koncertu.

I. Časť (durata cca 6 min.)

Príklad 30

Má skôr pomalší charakter, je napísaná primárne v tempe Lento. Formálne pripomína hudobný druh fantázie, hlavne voľnou myšlienkovou tektonickou stavbou. V parte flauty sa vyskytuje pomerne veľa dvaatridsatinových technických pasáží, ktoré pôsobia veľmi efektne. Na druhej strane veľmi dobre

padnú do ruky. Veľa práce s ich nácvikom nie je preto, že sú napísané v tónine C Dur a vo veľmi pohodlnom registri nástroja (od g3), k tomu všetkému, autorka trvá skôr na rýchlosti ako na presnosti. Po tejto trochu exhibičnej pasáži prichádza moderato, pasáž hrajúca na city poslucháčov pomalou clivou melódiou. Túto melódiu ako milostný duet, uvádza hobojs s flautou, postupne sa pridajú zvony a sláčikové nástroje. Po vyčerpaní tohto melodického materiálu nastupuje zase efektnejšia a pohyblivejšia pasáž v sólovom nástroji, tento krát ešte podporená rytmicky výrazným sprievodom sláčikových nástrojov. Všetko končí na dlhom tóne flauty, ktorý zostane visieť za celou časťou. V tomto momente sa ponúkajú dve možnosti ako pokračovať ďalej. Rozhodnutie je na sólistovi, môže pokračovať attacca druhou časťou, alebo medzi tieto dve časti ešte vloží svoju vlastnú kadenciu (kadencia ad libitum). Ja osobne považujem za optimálnu druhú možnosť. Pomocou krátkej kadencie pripraviť tempo i charakter druhej časti.

II. Časť (durata cca 3 min.)

The musical score for Example 31 shows two staves. The top staff is for Clarinet (Cb.) in bass clef, and the bottom staff is for Flute (Fl.) in treble clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The flute part begins with a melodic line marked 'dolce' and 'mf', featuring triplets. The clarinet part has some notes in the first measure and then rests.

Príklad 31

Túto melodicky i kompozične jednoduchú časť tvorí veľká piesňová forma A B A. Po krátkom úvode prichádza clivá melódia uvedená vo flaute so sprievodom sláčikových nástrojov, k flaute ako sólovému nástroju sa pridá vibrafón, ktorý vytvára druhý hlas a ešte umocní romantickú atmosféru celej vety. Autorka si je vedomá toho, že táto hudba je zložená v duchu hudby romantických filmov. Po počiatočnom váhaní sa však časť rozhodla nechať v tejto podobe, pretože podľa jej slov, sa takto veľmi dobre hodí k prvej a tretej časti.

III. Časť (durata cca 4. min.)

The musical score for Example 32 shows a single staff in treble clef. The key signature has two sharps (F-sharp and C-sharp), and the time signature is 3/4. The score is highly rhythmic and melodic, starting with a 'f' dynamic marking. It features many sixteenth and thirty-second notes.

Príklad 32

Skladateľka sa znovu navracia k fantazijnej, melodicky i tektonicky voľnej forme prvej vety. Začiatok tejto časti sa nesie v duchu Afrického folklóru. Začína

rytmicky výrazným sólom tamtamov, pripomínajúcim hru afrických kmeňových bubeníkov. Sólo je síce zapísané v notách, ale autorka ponecháva hráčovi voľnosť a netrvá na presnom dodržaní zápisu. Následne preberá sólo flautista, to pozostáva s opakovaných tónov E2 a E3 v šestnástinových hodnotách, tie však majú byť improvizácie obohatené zvukovými efektmi ako napr. fruláto, toungram, slap tóny, pizzikáto, multifonika alebo aeolian tóny. Interpret si môže vybrať sám aké efekty použije a na akých miestach ich použije. V tom spočíva improvizatívny charakter tohto úseku. Po tejto časti nasleduje technicky najnáročnejšia pasáž celého diela, jej nevýhoda je, že nie je dostatočne prispôsobená technickým možnostiam dychového nástroja (nie je sa kde nadýchnuť). Problémy nastávajú vtedy keď sa k behom začnú pridávať ostatné nástroje, začínajúc klavírom v rytmickom a často i melodickom unisone. Celá táto pasáž vygraduje v ústrednú melódiu Bachovho Air v sóle pre flautu a marimbu, tú vystrieda ďalšia melódia, tiež skôr pokojného charakteru. Záver časti tvorí hudba z úvodu, ktorá tento krát vygraduje do úvodnej melódie seriálu Simpsonovci a touto melódiou v unisone na tóne D (tonika) celý orchester spoločne so sólistom končí.

Toto dielo pre sólovú flautu asi nie je ničím revolučné. Priorita autorky je melodická stránka diela. Miešaním melódii populárnej a vážnej hudby

skladateľka zasahuje do žánru nazývaného crossover²¹⁸. To môže byť hlavný argument kritikov tejto skladby. Aj napriek tomu, je poslucháčsky veľmi dobre prijímaná, pretože je pestrá, nápaditá a chytľavá. Ľudia poznávajú témy, s ktorými sa môžu stotožniť.

Novák Milan (12. 8. 1927 Trakovice)

Slovenský hudobný skladateľ a dirigent. Študoval klavír u Frica Kafendu, dirigovanie u Kornela Schimpla a kompozíciu u Alexandra Moyzesa.

A od Prešova

Malé variácie pre flautu a sláčiky

Obsadenie: flauta, sláčikový orchester

Rok vzniku: 2009

---

²¹⁸ crossover tzn. prienik rôznych žánrov napr. pop music a vážnej hudby (pozn. autorka textu)

„Ide o vtipné, rozsahom nevelké, dielko variačnou technikou spracovávané známú pieseň využitú aj v názve skladby. Na pôdoryse 8 variácií vytvoril skladateľ melodicko náladové plochy, akoby mapujúce historické epochy hudby: 2. variácia je menuet, 3. variácia predstavuje expresívnu romantickú melódiu vyspieranú vo violončelách, 4. variácia pripomína tarantelu, 5. variácia vyjadruje melodické prednosti flauty na podstate romantického hudobného cítenia, 6. variácia je svojim polyfonickým stvárnením výletom do obdobia baroka, 7. variácia prináša pochodové metrum a posledná variácia je návratom do džezových vplyvov 20. storočia vyjadrených v typickej metrorytmickej podobe medium. Celá skladba končí malou kodou. Po stavebnej stránke zaujme štvortaktový úvod skladby tematicky vychádzajúci zo základného hudobného materiálu, ktorý v ďalšom priebehu preberá na seba funkciu deliacich prvkov, akýchsi intermez, či medzihier oddeľujúc od seba jednotlivé variácie. Zaujímavý je tonálny priebeh skladby, keď prvé štyri variácie vychádzajú z C dur tóniny a ostatné sú komponované v A dur tónine s niekoľkými vybočeniami do príbuznených tónin.“²¹⁹

Premiéra: 13.4.2010 v rámci 5. jarného koncertu Cameraty academica a jej hostí a súčasne otváracieho koncertu 7. akademických komorných koncertov, Centrálna študovňa Univerzitetnej knižnice Prešovskej univerzity, flauta Jana Berčíková, Camerata Academica, dirigent Karol Medňanský

Časti: téma + 8 variácií

Dedikácia: Prešovčanom

The image shows a musical score for a piece with six staves. The staves are labeled: Flute, Violin I, Violin II, Violin III, Violoncello, and Contrabass. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score includes tempo markings: 'Mestoso' above the Flute staff, 'tr.' (trill) above the Flute staff, and 'Dolce' above the Flute staff. Dynamic markings include 'f' (forte) and 'mf' (mezzo-forte). The Flute part starts with a trill and then plays a melody. The Violin I, II, and III parts play a rhythmic pattern. The Violoncello and Contrabass parts play a bass line. The score is for the first part of the piece, which includes the theme and the first four variations.

²¹⁹ Z príspevku. Doc. Mgr. art. Karla Medňanského, PhD. „Tvorba Milana Nováka v repertoári umeleckých súborov Prešovskej univerzity (Príspevok je súčasťou riešenia projektu MŠ SR VEGA 1/0092/10 Výrazové prostriedky hudby 17. – 18. storočia a ich vplyv na ďalší vývoj hudby)

Five o'clock

Obsadenie: flauta, sláčikový orchester

Rok vzniku: niekedy okolo roku 2005

Premiéra: 12. 9. 2013, Dom umenia Fatra, Žilina, SK, flauta Miloš Jurkovič, Štátny komorný orchester Žilina, dirigent Oliver Dohnányi

Časti: I. Grazioso, II. Moderato dolce, III. Allegretto²²⁰

Poznámka: inštrumentácia, staršieho diela *Sonatína pre flautu a klavír* z roku 1985.

Pri Prešporku na Dunaji,

Obsadenie: flauta, sláčikový orchester

Rok vzniku: 2004

Časti:

Premiéra:

Durata: cca 6 min.

Pelikán Jaroslav (1970 Praha)

Český hudobný skladateľ a flautista. Kompozíciu študoval u Jindřicha Felda, Václava Riedlbaucha a Juraja Filasa.²²¹

Chorinhos

Koncert pre flautu a orchester

Obsadenie: flauta a symfonický orchester, akustická gitara

Je to veľkolepá programová skladba, ktorá sa svojim rozsahom i obsahom blíži skôr k romantickej symfónii.

Rok vzniku: 1998 1999

Premiéra: 9.9.1999, Dvořákova síň Rudolfiny, Praha flauta autor, Pražská komorní filharmonie, dirigent: Zbyněk Müller²²²

Časti: 5

Durata: 40 min.

Notový materiál: nevydaný, vo vlastníctve autora

Nahrávka: v archíve českého rozhlasu

---

²²⁰ Hudobné centrum

²²¹ Hudební informační středisko

²²² Hudební informační středisko

Koncert a moll

Obsadenie: flauta, sláčikový orchester, klavír, akustická gitara (ossia)

Rok vzniku: 2010

Premiéra: 2010 Kevelaer, Nemecko, flauta autor kompozície

Časti: 3

Durata: 12 min.

Notový materiál: vo vlastníctve autora, tiež v jednaní s francúzskym vydavateľstvom Alfonse

Nahrávka:?

Sommer Lukáš (11. 1. 1984 České Budějovice)

Český hudobný skladateľ a gitarista. Skladbu študoval na konzervatóriu v Českých Budějoviciach u Jiřího Churáčka, jeden rok na pražskom konzervatóriu u Věroslava Neumanna a na HAMU v Prahe u Ivana Kurze.²²³

„Dopisy otcí“

Koncert pro flétnu a orchestr

Obsadenie: flauta (strieda pikolu), orchester (2(piccola,2,2(bascl.),2 – 2,2,1,0 – tympany, bateria, čelesta, harfa, sláčiky)

Interpretačne náročné dielo mladého autora. Melodicky invenčná trojčastová kompozícia s tradičným názvom, ale v netradičnej forme. Časti: rýchla, pomalá, pomalá.

Rok vzniku: 2009 2011

Premiéra: 28. 5. 2011, Rudolfinum, Medzinárodný hudobný festival Pražské jaro, Sólista Roman Novotný, dirigent Marko Ivanovič, Pardubická filharmónia.

Časti: I. Allegro con spirito, II. Fantasia, III. Nenia

Durata: 22 min.

Dedikácia: Roman Novotný²²⁴

Rozbor: Koncert je Sommerovým tretím dielom venovaným flaute (po *Sonatine giocosa* pre flautu a klavír z roku 2005 a *Jitřní fantasii* pre flautu a harfu z roku

---

²²³ Sommer.L.

²²⁴ Sommer.L., emailová korešpondencia

2007). Vznikol na objednávku festivalu Pražské jaro a jeho napísanie inicioval hráč Českej filharmónie Roman Novotný.

Autor v rozhovore pre Českú televíziu v programe „Echo Pražského jara“ uvádza, že skladaním koncertu strávil čistého času dva roky, čo je zatiaľ najdlhšia doba, akú venoval jednému dielu. Počas celého obdobia autor hľadal názov, až našiel skicár, ktorý obsahoval motívy z obdobia puberty ktorý mu „nejakým spôsobom“ pripomínal otca, preto názov „List otcovi“.

Možno trochu sentimentálny, ale rozhodne originálny názov pre inštrumentálny koncert. Určitú originalitu možno badať aj v inštrumentácii a to hlavne sólového partu, kde flautista strieda i vedľajší nástroj pikolu. Striedanie vedľajších nástrojov nie je neobvyklým v orchestrálnej, alebo komornej hre, ale v sólovej hre to zo strany interpretov z pochopiteľných dôvodov nie je zvlášť obľúbené. Existujú koncerty pre pikolu, alebo altovú flautu, no väčšina z nich už nevyžaduje návrat k C flaute. Autor sa chtiac, či nechtiac pridáva k trendu, ktorý vznikol v Amerike²²⁵. Je výsledkom tlaku obrovského množstva kvalitných flautistových virtuózov, ktorý sa museli „uspokojiť“ s druhou stoličkou, teda s miestom druhého a často aj tretieho hráča v orchestri. S týmto súvisí aj povinnosť hrať vedľajší nástroj, ktorým je pikola. Jedným z takýchto hráčov je už spomínaný flautista a pikolista Českej Filharmónie Roman Novotný. Preto sa Lukáš Sommer nebál použiť v tretej vete pikolu najmenšiu a najvyššiu zo skupiny flaut. Nástroj sa však v interpretovej ruke objaví približne na minútu (12 taktov). Môžbyť, že zámerom autora je zmena nálady, no faktom je, že je to tiež príležitosť pre sólistu (flautistu/pikolistu) ukázať svoju výnimočnosť.

Roman Novotný nielen inicioval napísanie tohto „concertu brillante“, ale celú dobu vzniku bol autorovi k dispozícii a vlastne dielo vznikalo pod stálym dozorom tohto flautistu. Možno práve preto je sólový part technicky veľmi náročný a virtuózne pasáže sú za hranicami možností bežného flautistu. Po tejto stránke, teda stránke prstovej techniky si dovoľím tvrdiť, že autor prekonal, alebo sa aspoň vyrovnal náročnosti koncertu Ibertovho²²⁶, ktorý býva považovaný za najvirtuóznejší flautový koncert.

Sommerov koncert pre flautu trvá približne 22 minút a na tomto mieste by som chcela podotknúť, že interpret hrá skoro celú dobu a nemá veľa príležitostí k oddychu, aj pre fyzickú kondíciu je teda extrémne náročný. K flaute tvorí

---

²²⁵ napr. Koncert pre flautu/pikolu Gunthera Schullera z roku 1998 a Martina Amlina z roku 2012

²²⁶ Jacques Ibert Koncert pro flétnu a orchester z roku 1934

protiváhu orchester v plnom obsadení a to i s harfou, čelestou a vibrafónom. Zaujímavé, až netradičné je hlavne plné obsadenie dychovej skupiny, t.j. všetky nástroje po dvoch a to i flauty. I keď je tu snaha zachovať tradičnú formu koncertu, veľa z nej nezostalo. Po vzore klasického koncertu má i tento tri časti: Prvá *Allegro con spirito*, druhá *Fantasia* a tretia *Nenia*²²⁷. Kontrastnosť jednotlivých častí v tradičnom duchu t.j. rýchla, pomalá, rýchla sa však vytráca. Aj keď sa nálada jednotlivých častí v ich trvaní neustále mení uvádzaním nových myšlienok, dá sa v globále povedať že je Prvá časť v nálade veľkolepá, teda aspoň v hlavnej, alebo tri krát sa opakujúcej myšlienke, rovnako ako tomu býva u veľkej časti koncertov. Druhá prináša kontrast v podobe pokojnej nostalgické nálady. A tretia veta neprináša kontrast ani tempom a už podľa názvu (*Nenia* žalospev) je jasné, že charakterom, alebo náladou, zostáva v ponurej atmosfére Fantázie (druhej časti). Ako už som naznačila v predošlom texte, táto skladba je bohatá na stále nové myšlienky a melódie, avšak už z predošlej tvorby je zrejmé, že Lukáš Sommer je melodicky vysoko invenčný skladateľ. Rozmanitosť jednotlivých tém a ich nesúrodosť, ich odvážne, niekedy až komické uvedenie zaujme hneď po prvom vypočutí. K nie úplne tradičnej motivickej práci sa vyjadruje sám autor v rozhovore pre internetový časopis: „Už som mal koncert skoro hotový, keď som našiel svoj starý skicár, kde som mal motívy ešte z puberty. Boli strašne neohrabané, také podivne nalomené. Niečo ako keď písmo v liste ide stále z kopca. Žiadny motív nemal koniec, všetko išlo dostratena. Pripadalo mi, že to pre mňa bolo nejako typické. Začal som z toho lepíť akýsi kaleidoskop, kde bude všetko otvorené, bez konca. Žiadne „čo sme si, to sme si“²²⁸.

Tento koncert je rozhodne dielom 21. storočia, ale zároveň skladbou autora, ktorý sa nesnaží za každú cenu sledovať nejaký moderný skladateľský prúd, používať nové princípy a skladobné techniky, i moderné techniky flautovej hry využíva veľmi striedmo.

I. časť *Allegro con spirito* (durata cca. 7 min)

²²⁷ taliansky žalospev, elégia, pohrebná pieseň

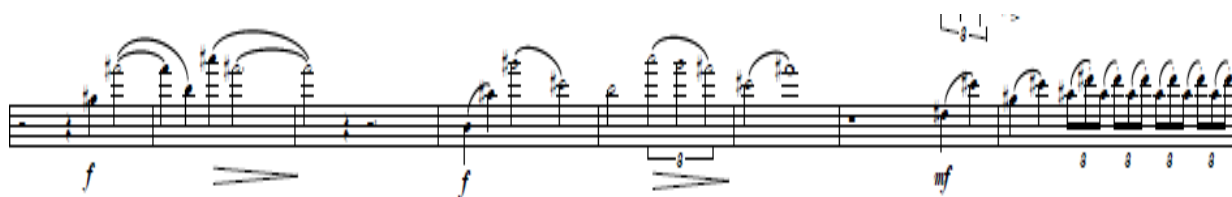
²²⁸ Sommer (preklad autorka)

Tempové označenie odkazuje na rýchle tempo, autorom predpísaný metronomický údaj štvrtová nota 132, s dodatkom „con spirito“ čo znamená veselo, alebo s veselým duchom. V časti sa striedajú rôzne metrické celky, základom je 5 dobý takt. Súhrou metra a rytmu a pomocou bohatej agogiky, dosahuje autor dynamickú energiu, ktorá sa línie celým koncertom.

Po prvých taktov je zrejmé, že nemáme do činenia s dielom diatonickým, ale s hudbou, ktorá voľne používa dvanásťtónový stupnicový rad. Orchester nastupuje s krátkou predhrou, v päť štvrtovom takte uvádza tému, ktorá pozostáva z atonálnych tutti akordov, farebných zvukových „strapcov“ ktoré sú polyrytmicky sprevádzané šesťnástinovými behmi v celeste a klarinetoch a triolovými osminami v harfovom parte. Po tomto zvukovo mohutnom úvode, orchester náhle stíchne a s nástupom prichádza sólová flauta, s témou staccatovou veselou, hravou, v rýchlom tempe šesťnástinové noty dopĺňujú rýchlejšie legátové sledy. Téma je písaná v päť osminovom takte, takže do popredia vystupuje hlavne rytmická stránka zvýraznená akcentmi, sforzátami a fortepiánami. Flauta je napísaná, ako sa hovorí na telo, dáva vyniknúť výhodám nástroja, ktorými sú extrémne rýchle staccato, akého nie je schopný iný dychový nástroj a rýchla prstová technika. Skladateľ pri jej písaní bral do úvahy potrebu nádychov a tak sú technické, rýchle pasáže rozdeľované drobnými cezúrkami určenými k nádychu. V tejto časti autor neschádza pod f1, zatiaľ čo hore sa zastavuje až na cis4, takže sa veľmi rozumne vyhýba neznelému spodnému registru, zatiaľ čo vo vrchnom využíva tóny v ktorých sa bežne flautista pohybuje. Po dôkladnom prepracovaní, rozvinutí a zopakovaní niektorých úsekov, prichádza nová myšlienka, uvedená ostinátnym rytmom malého bubienku, ktorý inšpiruje flautový part a stupňuje jeho rytmickosť. Táto stredná pasáž vyústi do troch taktov, ktoré odkazujú na úvod a na ich základe je vystavená kvázi kadencia, ktorá zaznieva za sprievodu držaných akordov sláčikových nástrojov. Jej zakončením je motív z prvého tejto časti, za ktorým nastupuje až prekvapivo Gershwinovsko americká téma v orchestri, akoby z úplne iného sveta. Keďže neexistuje náuka o melódii, tak ako napr. harmónii a kontrapunkte, musí sa skúmanie melódie obmedziť len na akési porovnávanie s už počutým a jeho výsledok je vždy veľmi subjektívny. Podľa môjho názoru je prvá časť skĺbením akejsi Iberovskej rytmiky a Gershwinovskej lyriky do síce nesúrodého, ale veľmi zaujímavého celku, ktorého koniec zostáva otvorený, melodický sled nie je ukončený, len prerušený a forma tak zostáva bez

ohraničenia. Preto sa zdá veľmi vhodné, takmer „prilepiť“ druhú časť k časti prvej.

II. veta *Fantasia* (durata cca. 8 min.)

Už podľa názvu je zrejmé, že v tejto časti povoľuje skladateľ uzdu svojej fantázie a tým uvoľňuje myšlienkovú tektonickú stavbu ešte väčšmi než tomu bolo v časti predošlej. Fantázia ako samostatný hudobný druh inštrumentálnej kompozície je blízka romantickej lyrickej skladbe, s improvizačným charakterom. V tomto duchu je druhá veta Sommerovo koncertu skomponovaná. Ponúka priestor a príležitosť vyzdvihnúť interpretovu fantáziu, muzikalitu a virtuositu. S tým súvisí aj pomerne rozsiahla vypísaná kadencia, ktorá sa ako taká vyskytuje len v tejto časti koncertu. Objavuje sa v nej myšlienkový materiál úplne nový, ale aj materiál, ktorý už zaznel. Teda väčší počet hudobných myšlienok, čo je pre fantáziu typické. Niektoré z nich sú navzájom kontrastné tempom i náladou. Hneď úvodná melódia je voľná akoby naznačovala tematický a tempový kontrast, avšak pomocou technických sledov tónov sa faktúra zahusťuje až vyvrcholí v staccatovú pasáž „Quasi toccata“, ktorá vyústi do už spomínanej kadencie, ktorá by mala byť vrcholom celej časti a možno aj kompozície. Po jej dohratí však virtuosita sólového partu narastá a celá veta končí bravúrnou technickou staccatovou pasážou so zvukovo farebným sprievodom orchestru, ktorého faktúra mi na tomto mieste pripadá až príliš mohutná.

III. veta *Nenia* (durata cca 7 min)

Ako som už spomínala v úvode, tretia veta neprináša kontrast k druhej vete v podobe tempa, alebo charakteru, ako tomu bývalo v klasickej koncertnej forme. Autor sa však pridrža zásady, že by mala byť technicky najvirtuóznejšia z celého koncertu. V duchu názvu vety Nenia (žalospev, elégia) prinášajú sláčky v úvode tiahle, clivé akordy, nad ktorými sa vznáša sólová flauta v šestnástinových behoch za občasnej podpory dychových nástrojov v orchestri. Nedá mi na tomto mieste nepochváliť vhodnú inštrumentáciu. Tento citlivo

napísaný sprievod dáva vynikajúco vyniknúť krehkej pohyblivosti nástroja. V duchu, clivosti, ktorý pripomína dušu odchádzajúcu do neba, sa tretia veta nesie až do nečakaného vyvrcholenia v spoločnom tremole v sláčikových a frulátoch dychových nástrojov. Po tomto dramatickom momente, nastáva zlom, orchester stíchne a nastupuje do jemného tremola sláčikov pikola, ktorá prináša pastorálnu melódiu. Tento malý nástroj používa autor v jeho príjemnom strednom, píšťalkovom registri. Tento stredný diel vyvrcholí dosť absurdne, do hudobného humoru, akordov v orchestri, ktoré až nápadne pripomínajú chronicky známu hudbu k americkému filmu „Sedem statočných“. Následne prichádza návrat myšlienok z úvodu časti, vrcholiacich v sólovej kvázi kadencii. Potom ešte príde pár nových myšlienok, trochu násilne použitých. Autor však takto dosahuje gradáciu, ktorá pôsobí trochu násilne, ale účel splňuje veľmi uspokojivo.

Sommerová Marie (1980 Orlové ve Slezku)

Česká hudobná skladateľka. Kompozíciu študovala na Pražskom konzervatóriu a konzervatóriu Jaroslava Ježka. Pokračovala na HAMU v Prahe v triede Václava Riedelbaucha.

Koncert pro flétnu a komorní orchestr

Obsadenie: flauta, orchester (1,1,1,0 – 1,1,1,0 – timpány, batteria, I., II., III., IV, harfa, sláčiky)

Interpretačne náročná dvojčastová kompozícia. Časti k sebe predstavujú protipóly. V orchestri sa často vyskytuje aleatorika.

Rok vzniku: 2006

Premiéra: Praha, sál Martinů, Lichtenštejnský palác, flauta Hana Brožová Knauerová, Plzeňská filharmónia, dirigent Marko Ivanović

Durata: 17 min.

Časti: I., II. (bez názvov)

Obsadenie orchestru: flauta, hoboje, klarinet in B, lesný roh in F, trubka in B, trombón, timpány, batteria I, II, III, IV, harfa, sláčiky

Nakladateľ partitúry: Český rozhlas nakladatelství

Nahrávka dostupná na: www.mariesommerova.cz/poslech/vazna_hudba

Poznámka: *Koncert pre flautu a komorný orchester* je dvojčastový. Časti predstavujú dva protipóly zatiaľ čo prvá komornejšia vychádza z lineárneho myslenia a nedáva možnosť presadiť sa žiadnemu (teda ani sólovému) nástroju, v druhej časti sa nástroje emancipujú už v skupinách, využívajú farebnosť a dynamiku orchestrácie a sólová flauta predvádza technicky náročnejšiu hru. Aj napriek tomu sa nejedná o typické exhibovanie sólistu na úkor materiálnej a ideovej kompaktnosti hudobného diela.²²⁹

Rozbor: Napriek tomu, že autorka, vtedy študentka kompozície, napísala koncert ako svoju bakalársku prácu, dielo dosahuje pomerne vysokú umeleckú úroveň. Ako prvá zaujme dvojčastová forma, ktorá je pre koncertantné dielo nie príliš bežná. Po vypočutí skladby sa však táto koncepcia diela zdá byť veľmi prirodzená a opodstatnená. Z celého koncertu vyžaruje pokoj, akoby autorom bol už zrelý skladateľ. Zároveň však použitím štvrtónov, glisand, a frulát, ktoré ale používa primerane často, pôsobí koncert sviežo a mladistvo. Marie Sommerová (vtedy ešte za slobodna Holáňová) písala koncert, ako sa hovorí, na telo, svojej blízkej priateľke Hanke Knauerovej, a to sa prejavuje v technickej a rytmickej náročnosti sólového partu. Ten ale napísala pre tento nástroj vo veľmi príjemnej polohe. Skladateľka nepoužíva najhlbší a nie príliš znelý register flauty a až po C4 sa dostane len v závere skladby. Veľmi pozitívne hodnotím aj inštrumentáciu skladby. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že aleatórné úseky v sláčikových partoch môžu spôsobovať príliš hlasný sprievod k sólovému nástroju. Skladateľka ich napísala tak, že vytvárajú veľmi zaujímavú farbu a s pomocou vnímavého dirigenta, sólový nástroj vôbec neprekrývajú. V prvej časti sa autorka snažila o vyváženú úlohu sólistu a orchestra (to sa jej veľmi dobre podarilo), je postavená na zvukových efektoch, na hre s farbami a dynamikou. Flautista je sólista v pravom zmysle slova až v druhej vete. Jedinú nevýhodu tohto koncertu vidím, vo veľkom rozkúskovaní sólového partu (to bol ale skladateľkin zámer).

²²⁹ Slovo autorky dostupné z úvodnej strany notového materiálu Sommer. 2009

Sólista počas celého diela strieda dva až tri takty hrania a približne takt pauzy. To pôsobí miestami rušivo a môže spôsobovať i určité problémy interpretovi v rámci ponoru do samotného sólového partu.

Záver

Úlohou tejto dizertačnej práce bolo podrobne oboznámiť interpreta flautistu, ale aj širšiu odbornú verejnosť, s tvorbou pre priečnu flautu českých a slovenských autorov po roku 1989 a kontextom jej vzniku. Snažila som sa o vytvorenie určitého druhu interpretačného katalógu. Som si vedomá, že vytvoriť kompletný katalóg literatúry pre flautu súčasných českých a slovenských autorov nie je, v rámci rozsahu práce a nestálej povahy témy, možné. Informácie som zbierala na koncertoch z bulletinov, v škole, od interpretov, skladateľov a dôležitým zdrojom informácií boli pre mňa aj webové stránky českého a slovenského informačného strediska. O každej uvedenej skladbe som nazbierala také množstvo informácií, aké bolo v súčasnosti dostupné. Všetky som overila z niekoľkých zdrojov, napríklad na osobných stránkach skladateľov, v rôznych hudobných databázach, alebo v rámci osobných kontaktov. Vybraných skladateľov som oslovila a mnoho z nich mi ochotne podalo informácie o svojich dielach. Veľkou pomocou mi tiež boli flautistky interpretky, ktoré mi ochotne predali svoje skúsenosti a názory a niektoré poskytli svoje notové materiály, diel ktoré premiérovali. Pri tvorbe tejto práce som použila dve záverečné práce študentiek oboru flauta a to Kristíny Kolárovej (bakalárska práca HAMU) a Martiny Mollinger (dizertačná práca JAMU). Je to zdroj informácií, ktorý nie je príliš vítaný pri tvorbe dizertačnej práce, ale myslím, že som k tomu mala veľmi dobré dôvody. U Kristíny Kolárovej to bol jej zdroj informácií: rukopis knihy americkej profesorky Lany Johnsovej o Jidřichovi Feldovi, ktorý jej poskytol sám Feld a ku ktorému sa mi nepodarilo inak dostať. U Martiny Mollinger bolo dôvodom to, že samotný skladateľ ma odkazovali na túto flautistku, pretože rok predtým mnou im dávala rovnaké otázky a odpovede by boli rovnaké.

Najväčší problém tvorby dnešných autorov vidím v dostupnosti (alebo skôr nedostupnosti) notového materiálu. Mnoho autorov nemá vydavateľov a svoje skladby má len v počítači, teda je veľmi zložité, aby sa interpret k dielam dostal a to i u žijúcich autorov.

Táto práca obsahuje viac ako dve stovky diel s rôznym rozsahom informácií, vzhľadom k popísaným bádateľským postupom a k skladbám ktoré poznám, alebo som ich hrala pridávam takzvaný interpretačný rozbor. Nie je to hudobne teoretická analýza diela, ale pohľad hudobníka interpreta so

skúsenosťami s ich pódiovou interpretáciou. Účelom je pomôcť kolegovi flautistovi pri výbere, alebo naštudovaní skladby.

Jednotlivé rozbor sa líšia svojím rozsahom, čo súvisí s rozmerom diela, ale aj so vzťahom aký som si k jednotlivým kompozíciám vytvorila.

Nepovažujem túto prácu za objektívnu vedeckú výpoveď, skôr za výpoveď interpreta, ktorý skladby vnútorne prežíva na základe teoretických vedomostí získaných rokmi štúdia a niekoľko ročnou koncertnou praxou.

Snažím sa skladby príliš nekritizovať, aj keď pozitívnemu hodnoteniu som sa v rade prípadov neubránila, môže slúžiť ako moje osobné odporúčenie. Ale ako hovorí známe príslovie: sto ľudí, sto chutí.

POUŽITÉ INFORMAČNÉ ZDROJE

LITERATÚRA

KOLLÁROVÁ, K. *Jindřich Feld a jeho flétnová tvorba s prihliadnutím na sonátu pre flautu a klavír*. (bakalárska práca), Praha: Akademie múzických umění, Hudební a tanečná fakulta, 2005. 43 s.

MARTINÁKOVÁ, Z. *Slovak composers after 1900*, 1. vydanie Banská Bystrica: Akadémia umení, 2002, ISBN: 80 89078 02 8

MOLINGER, Martina. Interpretace elektroakustických skladeb s využitím příčné flétny [Interpretation of Electroacoustic Compositions Using Transverse Flute]. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Hudební fakulta, Katedra dechových nástrojů, rok 2014. s. 152.

NOTOVÝ MATERIÁL:

Bokes, V. *Capriccio*. Bratislava, Slovenský hudobný fond, 2001, ISBN 80 8051 159 4

Pelikán, J. *Sonatina Brasileira*. 1. vyd. Praha: hudební nakladatelství Českého rozhlasu, 2013. ISMN 979 0 66061 251 4

Sommerová, M. *Koncert pro flétnu a komorní orchestr*. 1. vyd. Praha: hudební nakladatelství Českého rozhlasu, 2009. ISMN 979 0 66061 114 2

ELEKTRONICKÉ ZDROJE (internet):

Bachratá Petra Oliveira. Dostupné z <http://soundcloud.com/petrabachrata/vozes-de-a-o> [cit. 19. 4. 2010]

Bartošík Zdeňek. Dostupné z

<http://www.zdenekbartosik.com/zivotopis.html> [cit. 14. 2. 2015]

<http://www.zdenekbartosik.com/skladby.html> [cit. 9. 5. 2014]

Cílková. Dostupné z <http://www.eliskacilkova.com/> [cit. 4.2.2015]

Didi. Dostupné z http://www.vojtechdidi.sk/slovak/curriculum_sk.htm [cit.20.4.2015]

Duchnický. Dostupné z <http://www.duchnicky.estranky.sk/clanky/zivotopis/zivotopis.html> [cit.2.4.2015]

Dušek. Dostupné z http://www.jan_dusek.com/domains/jan_dusek.com/index.php/cz/zivotopis [cit. 9.11. 2014]

Fila. Dostupné z <http://janfila.com/> [cit. 13.2.2015]

Gemrot. Dostupné z <http://www.gemrot.com/biography.php> [cit.24.4.2015]

Hudobné centrum. Dostupné z <http://www.hc.sk/hudba/skladatelia/> [cit. 3. 3. 2011 30. 4. 2015]

Hudební informační středisko. Dostupné z <http://www.musicbase.cz/skladatele/> [cit. 1. 2. 2013 30. 4. 2015]

Gavlasová. Dostupné z <http://www.kapralova.org/PETRA.htm> [cit. 19. 4. 2015]

Hudební rozhledy. Dostupné z http://hudebnirozhledy.scena.cz/fota/2006_09.pdf [cit. 30.4.2015]

Janárečková. Dostupné z <http://www.janarcekova.de/index.php?id=2> [cit. 30.3.2015]

Jiráčková. Dostupné z <http://www.martajirackova.estranky.cz/> [cit. 28.3.2015]

Jirásek. Dostupné z <http://www.janjirasek.com/en/main.html> [cit. 11.4.2015]

Kozderková. Dostupné z <http://www.lenkakozderkova.com/> [cit.27.4.2015]

Kalabis. Dostupné z http://kalabismusic.org/viktor_zuzana/ [cit. 3.4.2015]

Lejava. Dostupné z <http://www.marianlejava.com/> [cit.2.4.2014]

Lukáš. Dostupné z <http://www.davidlukas.eu/cz/zivotopis> [cit. 30.4.2015]

Luminiscencia. Dostupné z <http://sk.wikipedia.org/wiki/Luminiscencia> [cit.19. 4. 2010]

Musica. Dostupné z <http://www.musica.cz/skladatele> [cit. 8. 5. 2013]

Nežná revolúcia. Dostupné z http://sk.wikipedia.org/wiki/Ne%C5%BEn%C3%A1_revol%C3%BAcia [cit. 27. 6. 2014]

Ontogenézia. Dostupné z <http://sk.wikipedia.org/wiki/Ontogen%C3%A9zia> [cit. 19. 4. 2010]

Planeta ptáků. Dostupné z Dostupné na: <http://atemporevue.janfila.com/?go=kritiky&det=091229trideni4.12.09&show=1> [cit. 23. 6. 2014]

Sluka. Dostupné z: <http://lubosluka.com/zivotopis/> [cit. 3.4.2015]

Smolka. Dostupné z: <http://www.martinsmolka.com/works/adelheid.html>
[cit. 23. 6. 2014]

Sommer. Dostupné z: http://www.kulturnipecka.cz/hudba_kluby/notovy_dopis [cit. 9. 4. 2012]

Sommer.L. Dostupné z : <http://www.lukassommer.eu/bio/> [22.4.2015]

Srnka. Dostupné z <http://www.srnka.cz/prima.htm> [cit. 3. 3. 2012]

Vitkova. Dostupné z <http://www.vitkovalucie.com/about/> [cit.22.4.2015]

Xantypa. Dostupné z
http://old.xantypa.cz/articles_print.asp?idk=877&ida=3102 [cit. 8. 3. 2014]

OSTATNÉ ZDROJE INFORMÁCIÍ

Bachratá Petra Oliveira	emailová korešpondencia
Bartošík Zdněk	emailová korešpondencia
Bokes Vladimír	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Bošková Jana	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Bubnáš Juraj (pracovník pre dokumentáciu hudobných skladateľov v Hudobnom Centre)	emailová korešpondencia
Boroš Tomáš	emailová korešpondencia
Borzík Lukáš	emailová korešpondencia
Buffa Ivan	emailová korešpondencia
Burlas Ladislav	emailová korešpondencia
Cílková Eliška	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Domanský Hanuš	osobné rozhovory
Douša Eduard	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Duchnický Peter	emailová korešpondencia
Dušek Jan	osobné rozhovory, emailová korešpondencia

Dvořáková Markéta	emailová korešpondencia
Fila Jan	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Gašparík Róbert	emailová korešpondencia
Gemrot Jiří	emailová korešpondencia
Hrčková Nad'a (muzikológ)	emailová korešpondencia
Iglo Marek (syn Milana)	emailová korešpondencia
Janárečková Viera	emailová korešpondencia
Kadera František	emailová korešpondencia
Kmiťová Jana	emailová korešpondencia
Koňakovská Lucie	emailová korešpondencia
Konečný Jaroslav	emailová korešpondencia
Kozderková Lenka	emailová korešpondencia
Krajči Mirko	emailová korešpondencia
Krák Egon	emailová korešpondencia
Kubička Vítězoslav	emailová korešpondencia
Kupkovič Ladislav	emailová korešpondencia
Lukeš Jiří	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Mazourová Markéta	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Nečasová Nardeli Jiřina	emailová korešpondencia
Papanetzová Lucia	emailová korešpondencia
Pelikán Jaroslav	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Piaček Marek	emailová korešpondencia
Rataj Michal	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Růžička Rudolf	emailová korešpondencia
Sommer Lukáš	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Sommerová Marie	osobné rozhovory, emailová korešpondencia
Smolka Martin	emailová korešpondencia
Sycha Jiří	emailová korešpondencia
Štědroň Miloš	emailová korešpondencia
Štreitová Monika Duarte	emailová korešpondencia
Teml Jiří	emailová korešpondencia
Vítková Lucie	emailová korešpondencia
Zavarský Marián	emailová korešpondencia

Zoznam skratiek

AKU	Akadémia múzických umení v Bánskej Bystrici
AMU	Akademie múzických umění (Praha)
atď	a tak ďalej
cca	cirka (okolo, približne)
CD	compact disk / kompaktný disk
CZ	Česko
HAMU	Hudobná fakulta Akademie múzických umení
ibid.	ibidem/ tamtiež
ISCM	International Society for Contemporary Music
JAMU	Janáčkova akademie múzických umění (Brno)
min.	minuta
napr.	napríklad
pozn.	poznámka
r.	rok
s	strana
sec.	sekunda
SK	Slovensko
str.	strana
tzn.	to značí, to znamená
USA	United States of America / Spojené štáty americké
VŠMU	Vysoká škola múzických umení (Bratislava)
ZUŠ	Základná zmelecká škola

Zoznam príloh

Príloha č 1: Skladateľ, pedagóg po roku 1989 (Rozhovory)

Príloha č.2: Zoznam notových príkladov

Príloha č. 3: Menný register

Príloha č. 4.: Ukážka programu CCOMP (Rudolf Růžička)

Príloha č. 5.: Obraz Jiřího Nečase

Príloha č.6.: Priložené CD

Príloha č.1.: Skladateľ, pedagóg po roku 1989 (Rozhovory)

Poslednú kapitolu mojej práce tvoria rozhovory s dvoma významnými osobnosťami českej a slovenskej kultúry. Tieto rozhovory sa netýkajú tak veľmi tvorby pre flautu, ale prinášajú pohľad na situáciu v hudobnej kultúre po roku 1989 z pohľadu účastníka, hudobného skladateľa. Obaja skladatelia sú z generácie, ktorá zažila totalitný režim i jeho pád. Na hudobný vývoj svojich krajín pôsobili a stále pôsobia nielen z pozície skladateľov a organizátorov hudobného života, ale tiež ovplyvňujú vývoj mladej nastupujúcej generácie ako profesori na našich predných hudobných vysokých školách. Obaja skladatelia, profesori boli ochotní k rozhovoru a dovolili mi pýtať sa i na neobľúbené otázky týkajúce sa politiky a hudobného vývoja úzko s ňou súvisiaceho.

Vladimír Bokes komponuje už viac ako päť desaťročí. Pôsobí ako profesor na VŠMU v Bratislave a to viac ako tri desaťročia. V období normalizácie sa Vladimír Bokes odmietol prispôbiť estetike socialistického realizmu, preto nebola jeho tvorba uverejňovaná. Po revolúcii zastával mnoho významných postov, napríklad bol prvý porevolučný predseda Slovenskej hudobnej únie, predseda festivalového výboru medzinárodného festivalu súčasnej hudby Melos Étos, alebo predseda Rady Hudobného fondu.

V hudobných dielach sa odzrkadľuje nielen myslenie skladateľa, ale aj istý obraz doby a to i politický. Akokoľvek by sa snažil byť umelec apolitický, i tak na neho priamo či nepriamo vplývajú zmeny v politickom živote, a to predovšetkým v živote jeho národa.

Aký vplyv mal rok 1989 na vašu tvorbu?

Do roku 1989 som bol v podivnej situácii. Mladý talent, dokonca vstúpil do strany, avantgardista, zakázaný skladateľ. A v tomto roku som sa začal zúčastňovať viacerých akcií na slovenskej umeleckej scéne, stretnutí umelcov.... A tak som sa po revolúcii v roku 1990 stal vedúcim katedry na VŠMU v Bratislave. Patrím k tej skupine umelcov, o ktorej sa hovorí, že do roku 1989 bola v podzemí a po roku 1989 vo funkciách. A keďže som sa dostal do funkcií, s komponovaním to bolo bledšie. Dovtedy som písal v jednom kuse. Po 89 tom roku som mal veľa povinností aj na VŠMU, aj v rôznych umeleckých

organizáciách. Čo sa prejavilo tak, že som komponoval málo. Našťastie sa neskôr táto situácia zlepšila.

Takže pre Vás paradoxne obdobie, kedy Vás socialistický režim odstrihol od verejného života bolo obdobím plodným, a v období novonadobudnutej umeleckej slobody sa to zmenilo.

Áno, moje skladby sa začali hrať po roku 1989, ale ja som komponoval oveľa menej.

Keď ste si ten čas na komponovanie našiel, mala nová politická situácia vplyv na vašu tvorbu ?

Áno, určite. Začali sa rozvíjať medzinárodné kontakty, kontakty medzi osobnosťami, medzi školami okrem tých štandardných ktoré boli s Prahou, napríklad smerom na Rakúsko, Nemecko, Poľsko. Práve takéto vplyvy spôsobili zmeny, alebo skôr nejakú reštrukturalizáciu v kompozičných postupoch, v ich hodnotení. Ale neviem presne do akej miery mala vplyv politická zmena a do akej vek skladateľa. Pretože ja som bol mladý skladateľ, keď som mal 30 rokov v roku 1976, vtedy som bol zapálený avantgardista. Ale po roku 1990 som už mladý nebol a vtedy sa uhol pozornosti skladateľa obvykle mení smerom k uvažovaniu o súvislostiach s tradíciou.

Vy ste sa svojou tvorbou totalitnému režimu neprispôsobil a asi aj preto ste bol, ako vy hovoríte „v podzemí“. Myslíte, že tí skladatelia, ktorý sa podvolili socialistickému režimu, boli po jeho páde schopní sa vrátiť k svojmu starému spôsobu kompozície? Alebo boli odkázaní k tomu, že sa ich tvorba niesla do konca života v duchu socialistického realizmu? Hrozí v takomto prípade strata skladateľskej identity?

Dnes sa to všetko berie tak jednostranne. Hovorí a píše sa, že jedna generácia bola generáciou socialistického realizmu, potom nasledovala avantgardná generácia 60 tich rokov, po nej zas generácia normalizačná a tak ďalej. Ale ja si myslím, že existuje čosi ako myslenie doby a to ovplyvňuje všetkých, starších aj mladších, ktorí v tom období existujú a tvoria. Napríklad tie 60 te roky,

neznamenal len to, že Zelenka, Berger a Kolman u nás, alebo Kopelent a Klusák v Prahe, prišli s novou iniciatívou, ale ono sa to určitým spôsobom odzrkadľovalo aj v tvorbe tých starších. Suchoň napísal Šesť skladieb pre sláčiky, dielo prísne dodekafonické. Kardoš inklinoval k dodekafónii veľmi silne a Cikker takisto. Čiže aj tá staršia generácia obnovila svoj štýl a to je zrejmé aj v českých podmienkach, tam boli autori ako Kabeláč. Jeho významná druhá symfónia je pochopiteľne oveľa jednoduchšia než tie skladby, ktoré písal v 60 rokoch. Kabeláč sa v tomto období dostal dokonca k aleatorike a elektronickej hudbe.

Dala sa táto situácia, súvisiaca s estetikou socialistického realizmu, riešiť aj tak, že písať pre režim čo požadoval a doma si komponovať do šuplíku svoje veci?

Aj to bolo riešenie, že tamto venujem strane a teraz si napíšem niečo pre seba.

A boli takéto skladatelia spoločnosťou odsudzovaní po páde režimu?

Tak to je oveľa zložitejšie. Napríklad Cikker, zomrel dva týždne po revolúcii, bol taký zvláštny autor, pretože on bol vždy skôr v politickej opozícii. Kvôli tomu, že bol v opozícii, sa dostal v roku 57 roku do ťažkostí kvôli opere mister Scrooge, tak sa zoznámil s Vasilom Biľakom, ktorý bol vtedy povereníkom kultúry. A odvtedy Cikker s Biľakom komunikoval. Vďaka tomu Cikkerovi jeho „ideologické úlety“ prešli veľmi ľahko. Nemusel písať skladby venované strane, pretože už jednu takú napísal krátko po februári 1948. Kantáta o Stalinovi, z nej si doteraz tí, ktorí o nej vedia, robia žarty. Na druhej strane sa o tejto Kantáte hovorí, že v závere, kde by každý skladateľ napísal finálnu veľkú apoteózu, tam Cikker v kontrapunkte použil motív pesničky *Štyri kozy, piaty cap*. Nikto na to nepoukázal, keď sa táto kantáta hrávala, ale začalo sa o tom medzi ľuďmi šuškať. A teraz prichádza otázka: čo to vlastne bolo, bola to oslavná kantáta, alebo paródia? Doteraz nikto nevie, pretože Cikker o tom nikdy nehovoril. Zomrel Kardoš, zomrel Suchoň, táto generácia postupne odchádzala už na začiatku 90 tých rokov. Na Melos Étos sa nikto z nich nedostal. Okolo toho bola veľká diskusia, že Melos Étos je vyhradený len pre niektorých skladateľov, t. j. pre generáciu 60. rokov, ktorá ale po rokoch normalizácie nemala s avantgardou veľa spoločného.

Pre tých ktorí boli tzv. zakázaní?

No, tak nejako...

A Vy máte pocit, že Vám osobne pomohlo, že ste bol oným zakázaným autorom?

Ja už ani neviem. Neviem, že by niekto chcel byť zakázaným autorom. Chcel som písať súčasnú hudbu, ktorú som mal rád, a zákonite prišli konflikty a zákazy. Určite mi to pomohlo v tom, že som sa vedel jasne vyjadrovať na začiatku 90 tych rokov.

A že ste dostal šancu?

Tak vtedy to nebolo také isté, či som dostal šancu. Bolo predtým ešte také obdobie, ktoré sa nazývalo perestrojka. Z Ruska prichádzali pozitívne signály, ale u nás boli pri moci tí tzv. konzervatívni komunisti. Ja som síce v strane bol, ale od tej doby, kedy prišli tie zákazy v rokoch 1978 a 1980, som sa v nej nijak neprejavoval. Možnosť sa prejaviť som po rokoch dostal v období perestrojky. A vtedy podobne začínali vážne písať takí literáti ako Feldek, alebo výtvarníci, filmári. My sme spolu komunikovali ale už to bolo na takej normálnej, ku slobode prejavu smerujúcej báze.

Vtedy, teda ešte pred revolúciou, sa veci dali do pohybu.

Súčasne s tým ako prišla tá zmena, ja som bol v januári 1990 zvolený predsedom Slovenskej hudobnej únie, ako prvý po revolúcií. No a v marci bolo stretnutie predstaviteľov umeleckých združení s novým vedením rozhlasu. Tam sme sa dostali do konfliktu, pretože ja som hovoril o novej politike v nahrávaní a vysielaní vážnej hudby, o tom čo je zbytočné hrať a čo je potreba hrať nové. A nový riaditeľ Slovenského rozhlasu prišiel s tým, že treba celkovo obmedziť vysielanie vážnej hudby. Vtedy som sa rozčúlil a odišiel, krátko potom som zložil svoju predsednícku funkciu. Takže som tam vydržal štyri mesiace. Štyri mesiace po revolúcií prišiel tento falošný hlas zo Slovenského rozhlasu. Samozrejme z toho bol veľký konflikt. Trvalo to asi 5 rokov než priznali, že to bola chyba, a že sa Slovenský rozhlas musí k vážnej hudbe vrátiť. Ja som vždy dával za príklad vysielanie v Rakúsku, v Budapešti, a v Prahe, kde mali stanice, kde sa neustále hrala vážna hudba no a o Poľsku ani nehovorím. Stále som opakoval, že v celej kultúrnej Európe má táto hudba svoje miesto. No a koncom 90 tych rokov som

mal pozvanie do Mníchova, kde bola séria relácií o kultúre vo Východoeurópskych štátoch. Za každú umeleckú oblasť tam bol jeden reprezentant, jeden za literatúru, jeden za hudbu, jeden za divadlo, film a tak. A ja som tam vtedy hovoril aj o týchto otázkach, že vlastne revolúcia u nás bola spojená s likvidáciou vážnej hudby u nás.

Myslíte, že to bola vedomá snaha o likvidáciu o vymazanie kultúrnej pamäti národa?

Nie, myslím, že to bolo neúmyselné.

Bolo to tým, že nové mocenské štruktúry pod kultúrou rozumeli iné veci, ako kultúra skutočne je.

Symbolom je už samotná revolúcia. Najdôležitejšou vecou bolo, ktorá kapela bola schopná doviezť na demonštráciu výkonnejšiu aparatúru. Takže sa pozornosť zo zakázaného umenia presunula na kapely. A táto kontinuita po revolúcií pokračovala.

No a kedy sa táto neutešená situácia podľa Vás začala zlepšovať?

Koncom 90. rokov. Ale to zlepšovanie bolo také postupné. A tiež spojené s politickými zmenami. Začali sme si zvykať na zvláštny rytmus, že keď nastúpi nová politická garnitúra, stúpne vysielanie populárnej hudby a klesne vysielanie vážnej hudby. A keď sa tá vláda trochu zorientuje, začne sa to naprávať a keď je posledný rok pred voľbami, tak vtedy má vážna hudba dostatočný priestor. Zvlášťne.

Čím je to podľa Vás spôsobené?

Myslím, že je to spôsobené práve tým, že tá nová garnitúra len postupne prichádza na to, aký má vážna hudba význam. Absencia kultúry.

Vy sám ste urobil veľmi veľa pre zachovanie slovenskej kultúry a kultúrnej pamäti národa. Čo vás k tomu priviedlo? Čím si vysvetľujete, že ste mal túto neľahkú úlohu práve Vy?

Ja som skončil školu v 70 tom roku a vtedy začala byť skutočne zlá politická situácia, ktorá dostala paradoxne názov normalizácia. A tam vyvstala otázka, že čo s tou zlikvidovanou kultúrou bude a kto to má urobiť, kto má povedať to jasné slovo v tomto čase. A práve v tomto čase to vystalo tak, že som bol na rade ja. Nehovoril som veľa, ale v skladbe som sa stále viac zameral na výraz aktuálny vo svetovej hudbe. Reakcia kritiky na moju hudbu potvrdila, že som trafil presne do čierneho. A takto všetko pokračovalo.

Ale zase keď to porovnávam so svojimi kolegami, ktorí neboli tak radikálni, tak mám nádej na veselšiu starobu, pokojnejšie penzistické roky.

Takže sa považujete za radikálneho?

Dnes už nie, ale mám absolventov a študentov, ktorí sú radikálni.

Takže idú vo vašich šľapajach?

Áno. Ale sú v iných podmienkach, ich aktivita nemá tie politické hranice, ktoré brzdili v rozmachu moju generáciu. Zháňajú si peniaze, ak sú šikovní...

To nebolo v 70 roku možné. Jediný spôsob obrany bol sedieť doma a písať.

Keď už hovoríme o Vašich študentoch...povedzte mi z pohľadu pedagóga, aký vplyv majú politické zmeny na mladých potenciálnych skladateľov?

Je zaujímavé, že napríklad po roku 1970 nadhlo ochabol záujem o štúdium kompozície u nás na VŠMU v Bratislave. Keď som bol vedúcim katedry, robil som štatistiku kvôli prednáške „o vzťahu politiky a talentu“. A tam bolo krásne vidieť, že v období politickej voľnosti rástol počet talentov, ktorí sa uchádzajú o prijatie na školu, alebo študujú a v období politických neistôt, v období politického tlaku, to bolo aj pred 1989, ale občas aj po 1989 (pretože sme tu mali napríklad to obdobie Mečiara), tak v takýchto ťažkých obdobiach bol jasný pokles záujmu o štúdium kompozície. Takže tá vlnovka predstavujúca kolísanie počtu študentov kompozície sa rovná vlnovke politického diania v štáte, čo pokladám za veľmi zaujímavé.

V roku 1990 ste publikoval článok v hudobnom živote, v ktorom ste mimo iné spomenul absenciu vlastnej hudobnej kultúry na Slovensku, absenciu národnej hrdosti na vlastné kultúrne dedičstvo²³⁰. Do akej miery sa táto situácia za tých uplynulých 24 rokov zmenila? Čo urobila nastupujúca generácia skladateľov, pre zlepšenie tejto situácie?

Myslím, že mladá generácia s týmto nemá problém. A to preto, že v 90 tých rokoch a prvých desaťročiach tohto storočia sa kontakty s Európou podstatne rozšírili, mladí študenti v rámci vysokoškolských štúdií chodia na stáže, zahraničné výmenné pobyty, a to nielen do Viedne, ale i ostatných Európskych veľkomiest. A toto ovplyvnilo pohľad mladých ľudí. Oni študujú dianie vonku, snažia sa o niečo podobné aj tu doma.

V čom je tiež zásadná zmena, je spôsob interpretácie súčasnej hudby. Je neskutočný rozdiel v tom ako mladá generácia pristupuje k súčasnej hudbe a ako to robili moji kolegovia pred 30timi rokmi. Rozdiel je v tom, že dnešní mladí interpreti majú priamy kontakt s tou najvyššou kvalitou interpretácie súčasnej hudby západnej Európy a toto sa snažia preniesť do našich podmienok. A vďaka takejto interpretácii táto hudba získava väčší kontakt s publikom, väčšiu obľubu. Toto je vec, ktorá tiež ovplyvňuje myslenie dnešnej mladej či pomaly už strednej generácie. A ja to vidím ako pozitívny vplyv, je to otázka akulturácie, prenášania, alebo vysvetľovania tých nových trendov, ktoré vznikali a vznikajú.

Takže myslíte, že ona národná hrdosť už na Slovensku existuje i v kultúre?

Myslím, že je to v inej polohe ako to bolo v roku 1990.

Ale ešte stále to nie je porovnateľné s hrdosťou českého národa.

Tu hrá veľkú rolu tradícia. Pretože česká hudba má 19. storočie, ale my tu máme len toho chudáka Bellu. Je veľký rozdiel medzi tým, aká bola umelecká dráha Smetanu a Dvořáka a aká bola dráha Jana Levoslava Bellu. Dvořák po rokoch práce v národnom divadle ako violista, napísal štyri symfónie, ktoré si takmer nikto nevšimol, a potom od piatej jeho sláva rástla, až tak, že písal pre Londýn

---

²³⁰ In: Hudobný život, Dostupné z: http://www.vladimir.bokes.org/o_tolerantnosti.html [29.6.2014]

a učil skladbu v Amerike. Kdežto Bella v 80 tých rokoch 19. storočia odchádza do Sibíre.

Má Slovensko šancu aby o niekoľko desaťročí dosiahlo úroveň, mám na mysli v tej hrdosti, Českej republiky? Alebo by bolo pre nás výhodnejšie, keby sme zostali československom a budovali tú kultúru a hrdosť ako spoločný štát?

Slovensko má tradície. Má tradíciu uhorskú a má tradíciu československú. A v matematike existuje také pravidlo prieniku množín. A v slovenskej kultúre existuje takýto prienik tradície českej a tradície maďarskej, teda uhorskej. Okrem toho, 50 km od nášho hlavného mesta je Viedeň, ktorá tiež ponúka svoju tradíciu. Tu funguje symbióza viacerých tradícií, tu je príležitosť to všetko zmiešať dohromady a vytvoriť z toho kultúru ktorá čerpá z rôznych vplyvov a má šancu syntetizovať tieto vplyvy. Čo je samozrejme ťažké.

Myslíte, že by si slovenský národ vyvíjal svoju vlastnú tradíciu, aj keby sme ďalej existovali ako Československo?

Nemá zmysel rozprávať o tom čo by bolo keby.

Dobre teda, ako sa podľa Vás zmenil ten vývoj oproti obdobiu Československého štátu?

Ľudia na Slovensku sú suverénnejší. Myslím, že ešte stále sa dá povedať, že nikdy nebolo tak dobre ako je teraz...

Keď narazíme na téma rozpadu Československa s českými skladateľmi, mám pocit, že ľutujú toho, že už nie sme v jednom štáte.

To je ľúto možno každému. Na druhej strane, starý pán Suchoň mi rozprával ešte kedysi, že v 50 tých rokoch sa stretol so Zoltánom Kodályom. A ten mu hovoril: „A kedy sa už konečne vrátite pod Svatošťefanskú korunu?“ (smiech)

Dost' teda o politike. Na záver, dotknem sa hlavnej témy mojej práce, ktorou je flauta. Myslíte si že flauta, z hľadiska technických a zvukových možností, spĺňa požiadavky aké kladie súčasná hudba na hudobný nástroj?

K tomu sú potreba dve veci, dobrý nástroj a dobrého inštrumentalistu. Čiže, áno spĺňa. S tým že výroba nástroja i výuka inštrumentalistu musí spĺňať nároky súčasnej doby. To znamená, že oboznamovanie sa s možnosťami a spôsobmi interpretácie súčasnej hudby, by dnes už malo byť súčasťou vysokoškolského štúdia. To je podmienkou.

Vy ste napísal 5 skladieb pre flautu, z toho dve pre sólovú flautu, dve s gitarou a jednu s klavírom. Všetko sú to skladby, povedzme, rozsahovo menej závažné. Nikdy ste flaute nevenoval závažnejšie dielo... je to tým, že ste ho nemal komu venovať, alebo tým, že ťažiskom vašej tvorby sú symfonické diela?

Flauta ako nástroj sa môže objaviť v troch pozíciách. Ako sólový nástroj, v komornej hudbe, alebo ako orchestrálny nástroj. Ešte je vlastne jedna, ako súčasť elektroakustickej hudby, to je čosi medzi prvou a druhou spomenutou pozíciou. Pokiaľ ide o sólo, neviem si predstaviť, že by skladba pre sólovú flautu mala pol, alebo trištvrte hodiny. Ja nie som La Monte Young, že by som nechal samotný takýto nástroj hrať dlhšie ako 10 – 15 minút. Pokiaľ ide o komorné skladby, to je samozrejme iná situácia. Vždy ale treba myslieť na to, že je to dychový nástroj, že interpret potrebuje dýchať. Takže je potreba striedať hranie s pauzami. A to už aj v komornej hudbe. Tam si viem predstaviť skladbu väčších rozmerov.

Nemáte teda nejaký špeciálny dôvod, prečo ste závažnejšie dielo pre flautu nenapísal?

Ja som na konzervatóriu študoval violončelo. A môj profesor Večerný hovoril, že existujú len tri koncertné nástroje: klavír, violončelo a husle. (smiech)

Čo teda pre vás ako skladateľa, ktorý veľkú časť svojho diela venoval symfonickej tvorbe, znamená flauta ako hudobný nástroj, keď ju použijete napr. v symfónií?

Každý nástroj má svoje výrazové konotácie. Oni sú možno najširšie u tých tradičných koncertných nástrojov, kde je väčšia varieta rozličných výrazových možností. Asi preto ten klavír dominuje. A flauta, už len pripomeniem, že ju použil Alexander Moyzes v úvode svojej vrcholnej 7. symfónie, vždy je spojená, teda aspoň na Slovensku, s tým pastorálnym výrazom. Flauta ako pastierska píšťalka. Toto je jedna z takých základných výrazových polôh tohto nástroja. Ale flauta má veľké možnosti vďaka prstovej technike. Len tak narýchlo pripomeniem rôzne barokové koncerty, ktoré využívajú celkom iný výraz tohto nástroja. Napadá mi metafora „živé striebro“, to mám na mysli. Takže sú také dve základné výrazové polohy, prvá je tá pastorálna a druhá je spojenia s koncertmi toho typu ako napr. pikolový koncert Vivaldiho.

A teda pre vás osobne predstavuje flauta pastorálne motívy, myslím vo vašej tvorbe.

Myslím, že táto výrazová sféra je najtypickejšia. Keď si premietam orchestrálne skladby, ktoré som napísal, väčšinou je to v tejto polohe.

A z pozície pedagóga, máte dojem, že pre mladých skladateľov je flauta nástroj, ktorý je atraktívny.

Veľký vplyv ešte počas štúdií na to má fakt, ktorí spolužiaci sa pridajú ku skladateľom. A tradične z ich radov sú na prvom mieste flautisti a klarinetisti.

(Rozhovor s Profesorom Vladimírom Bokesom 30.6.2014, otázky kládla Zuzana Bandúrová)

Profesor Marek Kopelent je významný český hudobný skladateľ, publicista a organizátor hudobného života, ktorého tvorba vzbudila v posledných päťdesiatych rokoch veľkú pozornosť, nielen v Čechách, ale aj v zahraničí. V období normalizácie bol Marek Kopelent z politických dôvodov umlčovaný. Od roku 1991 pôsobí ako profesor skladby na pražské AMU, bol členom mnohých porôt medzinárodných skladateľských súťaží, organizátorom medzinárodných

skladatel'ských kurzov v Českom Krumlove a je držiteľom prestížnych umeleckých ocenení.

V hudobných dielach sa odzrkadľuje nielen myslenie skladateľa, ale aj istý obraz doby a to i politický. Akokoľvek by sa snažil byť umelec apolitický, i tak na neho priamo či nepriamo vplývajú zmeny v politickom živote, a to predovšetkým v živote jeho národa.

Aký vplyv mal rok 1989 na vašu tvorbu?

Měl takový vliv, že mě vlastně v mé tvorbě poněkud zastavil. Jako umělce, který se zajímal vždy o veřejný život, události, které se nahrnuly po revoluci, mě okamžitě pohltily. Člověk byl rozptýlený a neměl takovou možnost soustředit se na tvorbu. Jakmile se podařilo, nechci říct přímo rozbít, ale rozložit Svaz skladatelů, tento mastodontský útvar, který měl v ruce veškerou moc v hudbě, založili jsme spolu s dalšími skladateli, se kterými jsme si rozuměli, společnost Ateliér 90. Nebylo tenkrát jednoduché založit spolek. My, co jsme vyrůstali za komunistů, jsme neměli vůbec představu o stanovách, zákonech a dalších věcech a tak opravdu na tvorbu nezbývalo moc času.

Tato doba, a to ze společenského i ekonomického pohledu, by se dala označit za dobu proměn. Po dvou letech přišel návrh zákona o nadacích, fondy se musely proměňovat a začínalo se postupně. Dostal jsem se do správní rady Českého hudebního fondu. Čeští skladatelé se začali obávat, že chod instituce bude mít v ruce jenom pár lidí. Tady byl zvyk, že všechno musel schvalovat Svaz skladatelů. Když se poprvé stanovila správní rada, tak sice existující spolky delegovaly své zástupce, ale pak už to šlo dle zákona jinak a tak z toho byl velký povyk. Další příklad je Ochranný svaz autorský, zde se již před rokem 1989 objevil velký skandál, protože se odhalilo, že se někteří soudruzi ve vedení živili na úkor skladatelů populární hudby a de facto je okrádali. Tento fakt vyšel najevo tři roky před „sametovou revolucí“. Paradoxně díky revolučním událostem se na to zapomnělo, nebo to bylo „zameteno“. Posléze uvnitř zmiňované organizace pak vypukl obrovský boj. Mezi populárními skladateli byli takoví, kteří působili v undergroundu, tedy měli v té době silný protirežimní kredit, a chtěli Ochranný svaz autorský, který vyúčtoval tantiémy, rozpůlit. To by byla naprostá tragédie, protože od samého počátku, kdy OSA vznikla, byla založena na solidaritě těch, kteří peníze vydělávali snadněji, aby podpořili ty, kteří je tak

snadno nevydělají, jako tomu například je ve vážné hudbě. Tento rozpor, ke kterému jsem se také nachomýtl a snažil se jej řešit, trval dlouhé dva nebo tři roky. Ateliér 90 byl požádán, aby vyslal někoho ze svých členů jako hudebního experta na Pražský Hrad, čehož jsem se nakonec zhostil já a setrval tam až do reorganizace kanceláře prezidenta.

Ale byly to krásné časy.

Keď ste si ten čas na komponovanie našiel, mala nová politická situácia vplyv na vašu tvorbu ?

Změny se děly, ale to mělo spíš jiný důvod. Když jsem se v roce 1971 dostal na index, na černou listinu, vyhodili mne ze Supraphonu, kde jsem se staral o soudobou hudbu. Ale díky Bohu jsem měl již slibně nastartovanou kariéru v zahraničí. Tam, když se prosáklo v jaké jsem situaci, drželi mě a dostával jsem zakázky z Německa i odjinud. Nicméně 15 let jsem se živil jako korepetitor tanečního oddělení LŠU v Radotíně.

Když přišla revoluce, zažádal jsem na AMU o možnost učit skladbu, ale bohužel i s tím byly průtahy. Nastoupil jsem až v roce 1991. Při své pedagogické práci jsem přemýšlel o tvorbě s jistým odstupem, především co se přímo techniky týče. Začal jsem i rekapitulovat svou vlastní tvorbu. Dá se shrnout tímto způsobem: Šedesátá léta byla víc vázaná na postseriální techniku, byť pro mě fantazie zůstala důležitou součástí tvorby. Potom přišla léta sedmdesátá, kdy jsem napsal mnoho skladeb, moje hudba se stávala barevnější, strukturovanější a ve většině skladeb z toho období doutnal nějaký ten protest. Těžko jsem si mohl nevšimnout, co se dělo kolem, co se dělo ve společnosti. Později došlo až k jisté únavě. V osmdesátých letech se východiskem stalo posílení duchovní orientace v mé tvorbě. Shodou okolností jsem napsal v této době 3 oratoria. V posledních 20 letech, až na pár výjimek, jsem setrval většinou při své oblíbené vokální tvorbě. Myslím, že kromě jistých stylových limitů modernosti, jsou mé skladby zaměřeny na větší jednoduchost, formální přehlednost a na zachování mé poetiky. Prostě jak tomu u stárnoucích tvůrců bývá...

Keď hovoríte o Akadémii múzický umení v Prahe, aká bola situácia na skladateľskej katedre po páde totalitného režimu?

Velice mě štvalo, jak se na hudební scéně hladce a jakoby neslyšně přešlo z totalitního režimu do svobodných poměrů, tak říkajíc bez ztráty květiny. To se týkalo i hudební fakulty AMU. Po tom, kdy fakulta rozhodla o mé profesuře na katedře skladby a zároveň mi děkan Josef Chuchro oznámil, že po svém nástupu budu do jmenování působit jako odborný asistent do jmenování profesorem od prezidenta Republiky a kdy jsem na chodbách fakulty potkával v roli profesora dr. Václava Felixe, protestoval jsem a posléze napsal otevřený dopis děkanovi do Lidových novin. Šlo o to, že Václav Felix byl tvrdým komunistou a funkcionářem Svazu skladatelů od padesátých let až do roku 1989 bez jediného zachvění, i v roce 1968. Navíc mi po celou dobu nepřetržitě škodil.

Na skladatelské katedře jsme se sešli jako noví pedagogové, kteří by před rokem 1989 neměli šanci tam působit, Svatopluk Havelka, Petr Eben a já a vyplnili jsme mezeru po odchodu soudruhů. V prvním období bývalo na semináři i rušno, přeci jenom se ve svobodné diskusi střetávaly odlišné estetické i technické názory pedagogů i studentů. Časem se situace měnila, dnes je na seminářích milo pobývat bez rizika vášnivých názorových debat.

Takže vy si nemyslíte, že skladatelia, ktorí sa podvolili režimu a tvorili v duchu socialistického realizmu, boli po revolúcií odsudzovaní, odsunutí? Teda nie dostatočne....

Jádro Svazu skladatelů, tedy té české části, se semklo po revoluci do Společnosti českých a moravských skladatelů, bohužel se do tohoto uskupení schovali i funkcionáři z let minulých. Zasedala i „očistná komise“, která byla jak ve Svazu skladatelů, tak na Ministerstvu kultury, ale ta se sešla jednou a skončila svou činnost bez výsledku. Jak jinak...

Ateliérem 90 jsme dali najevo, že s nimi nechceme nic mít. Zakládajícími členy byli Jan Klusák, Petr Pokorný, Milan Slavický, Petr Kofroň, Martin Smolka, postupně se přidávali např. dr. Jaroslav Smolka, Jaroslav Rybář, Ivana Loudová a další. Žádný ze skladatelské obce, který se ve své tvorbě vyjadřoval estetikou tzv. socialistického realizmu, nebyl a ani nemohl být ostrakizován, bylo by to v rozporu se svobodou projevu a něco takového jsme si užili dost hlavně v čase normalizace.

A Vy máte pocit, že Vám pomohlo, že ste bol oným zakázaným autorom? Že ste sa po revolúcií začal viac hrať?

Měl jsem více než 20 u nás neprovedených skladeb a dlouho trvalo, než se postupně uskutečnila jejich premiéra, dodnes nebyly některé skladby v Česku provedeny a to hlavně z vokální a sborové tvorby. A to je smutné.

Myslím, že ďalším dôležitým rokom v politickom vývoji našich národov bol rok 1993. Od 1. januára začali naše štáty fungovať samostatne. Z vášho pohľadu, zmenilo sa niečo? Alebo ten kultúrny vývoj pokračoval bezo zmeny?

Rok 1993 měl celkový vliv především na zpřetrhání kontaktů, což jsme všichni pociťovali. Toto se však dělo postupně, doba začala být divná a do různých institucí doma i v zahraničí přišla najednou nová generace. Myslím, že i to sehrálo svou roli.

Milou příhodu mám s Jurajem Benešem. Po devětaosmdesátém roce jsem si vzal do hlavy, že musím oživit fakt, že Československo patřilo mezi zakladatelské státy Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu (ISCM). Ve dvacátém byl u založení dokonce Alois Hába, ve třicátém čtvrtém roce se u nás konal dokonce Festival ISCM, to vše bylo velmi důležité. Ale „bolševik“ po osmačtyřicátém přetrhal veškeré kontakty. Tedy po revoluci jsem si řekl, že se do toho musím nějak vložit, protože ze začátku existovaly finanční prostředky a protože jsem měl v zahraničí přeci jen nějaké kontakty. V devadesátém třetím ve Stockholmu jsme s Jurajem Benešem oznamovali, že vystupujeme každý za jiný samostatný stát. Vstali jsme a drželi se kolem ramen, což bylo dojemné. Bohužel vzhledem k nedostatku finančních prostředků se postupně vazby se společnostmi ISCM znovu přetrhaly a se slovenskými kolegy máme kontakty spíše v osobní a generační rovině.

Povedzte mi z pohľadu pedagóga, aký vplyv majú politické zmeny na mladých potenciálnych skladateľov?

Víte, on je ten pojem politika trochu zavádějící, protože politika zahrnuje všechno společenské dění. Museli bychom mluvit o kulturní politice a kulturní politiku my tady prakticky nemáme. Stále naříkáme, že ministerstvo nemá vymyšlený nějaký systém, jako například Francouzi, kteří si na kulturu „nedají sáhnout“. Tam to

funguje opravdu bezvadně, neboť stát kulturu finančními prostředky podporuje a ona investice se mu hojně vrací.

Ale u nás po devětaosmdesátém roce existovala vyhladovělost především nejmladší generace po moderní populární muzice a tak nás média zavalila primárně právě touto hudbou, jíž také zůstaly otevřené dveře dokořán. A právě ona se v tzv. veřejném prostoru stala téměř oficiálním hudebním uměním, které v tomto žánru reprezentuje českou populaci. Nedivím se proto, že mladí tvůrci, toužící po úspěchu a z odpovědnosti za svou budoucnost mohou jen těžce odolávat izolaci od onoho oficiálního umění. Nad postavením vážné soudobé hudby nelze než smútit.

A aký je záujem o štúdium kompozície po roku 1989?

Stále klesá. Kdysi bývalo osmnáct přihlášených a dnes je jich kolem devíti.

Ale to nemá s politikou nic společného. To je, i když to zní tvrdě, úpadek naší společnosti. Úpadek k povrchnosti. Uvedu příklad. Před čtyřmi roky jsem si sedl a začal si dělat statistiku, co hrají pražská divadla, a zjistil jsem, že 70% programů jsou komedie, jen aby se lidé bavili. Když přijde něco vážného, tak lidi obtěžujete. Dnes už obtěžujete, i když začnete mluvit o tom, jak to bylo kdysi za bolševika těžké. Už to nikdo nechce poslouchat.

Co se týká crossoverů, jsem toho názoru, že tohle koketování vážné hudby s tou druhou je naprosto zničující, především pro tu vážnou.

Na záver sa dotknem hlavnej témy mojej práce, ktorou je flauta. Myslíte si, že flauta, z hľadiska technických a zvukových možností, spĺňa požiadavky aké kladie súčasná hudba na hudobný nástroj?

Flétna už to hlavní období „výbuchu“, kdy musela jednu dobu být všude, má za sebou. Následně pak poněkud vyšla z módy, ale mám pocit, že tato má myšlenka je spíše podvědomá. Vývoj, se kterým zacloumala avantgarda, jež byla abstraktním ryzím uměním, je určitě zajímavý. Našel se nějaký interpret, který začal zkoušet nové techniky, první byl myslím Severino Gazzelloni, pro kterého pak napsal Luciano Berio Sequenzu, a pak na něj navazovali další skladatelé.

Ale zpět k mé předchozí tezi, že už to má flétna za sebou. Nedávno přišel Hanuš Bartoň, že k nám chce na stáž nějaký jihokorejský student kompozice. Obrátili se

na mne, protože si mysleli, že si nikdo nebude vědět rady s jeho skladbou pro flétnu a hlas. Když jsem noty začal prohlížet, nenašel jsem jediný normální tón zapsaný pro flétnu. To jsem ještě nikdy v životě neviděl. Záporným jevem podobné emancipace techniky hry nástroje je skladba katalog až krajních zvukových možností nástroje.

Vy sám máte dcéru flautistku a pritom ste flaute venoval len dve kratučké skladbičky a to Canto Intimo (pre flautu a vibrafón) a Le Petit Rien (pre pikolu a jedného hráča na bicie). Prečo nie sonátu, alebo koncert?

Petit rien jsem napsal pro známého švýcarského flétnistu Aurèla Nicoleta (ten byl tehdy v Praze), ale on skladbu odmítl hrát, že nehraje na pikolu... Ale to je jenom taková menší věc. *Canto intimo* jsem zkomponoval v roce 1963 na přání Petra Kotíka, ani nevím, jestli to hrál, nevěnoval jsem tomu tenkrát velkou pozornost, nicméně tato skladba se hraje docela často. Koncert pro flétnu jsem netoužil napsat, ale mám flétnu v komorních skladbách, například ve skladbě *Mon Amour* pro soprán a soubor na verše Marca Chagalla nebo ve skladbě *Co zpíval kos zatčenému* pro mezzosoprán a soubor na verše Jana Zahradníčka. A i v jiných skladbách, samozřejmě.

(Rozhovor s Profesorem Marekom Kopelentom 8.7.2014, otázky kládla Zuzana Bandúrová)

Príloha č. 2: Zoznam notových príkladov

1.Luminiscencia	Bachratá Petra Oliveira
2.Ontogenesis	Bachratá Petra Oliveira
3. Vozes de aço	Bachratá Petra Oliveira
4.Boa	Bartošík Zdeněk
5.Epigramy Op.8	Bartošík Zdeněk
6. Il seme seducente della genealogica	Beneš Juraj
7. Variácie	Bokes Vladimír
8. Sonatína pre basovú flautu	Bokes Vladimír
9. Aria	Buffa Ivan
10. Fantázia pre flautu sólo	Burlas Ladislav
11. Cumulonimbus	Cílková Eliška
12. Pour le flauto	Domanský Hanuš
13. Scherzo sonáta	Dušek Jan
14. Fantasia	Feld Jindřich
15. Panova flétna	Fila Jan
16. Chránové fresky	Gašparík Róbert
17. Suita pro flétnu	Iglo Milan
18. Durchströmt	Janárečková Viera
19. Scherzo	Kadera František
20. Vábnička	Kalabis Viktor
21. Flauto sólo I	Kmiťová Jana
22. Flauto sólo II	Kmiťová Jana
23. Meditácia	Koňakovská Lucia
24. Nostalgia	Konečný Jaroslav
25. Monológy	Krajči Mirko
26. PRISMA	Kupkovič Ladislav
27. Borin	Marek Martin
28. Fantasie pro flétnu sólo	Nečasová Nardelli Jindra
29. Pospevovanie	Parík Ivan
30. Instant music drama	Piaček Miroslav
31. Adelheid	Smolka Martin
32. A Prima Mad	Srnka Miroslav
33. Suita pre flautu	Tandler Juraj
34. Talking to the silver god	Zavarský Marián

35. Luminiscencia elktroakustická verzia	Bachratá Oliveira Petra
36. Picture	Dvořáková Markéta
37. Survivor	Gavlasová Petra
38. Larus	Kozderková Lenka
39. Planeta ptáků III.	Loudová Ivana
40. Makom II.	Polášková Ilona
41. Silence talking	Rataj Michal
42. Küche	Smejkalová Silvie
43. Flute and Tape	Vítková Lucie
44. Picolo and Tape	Vítková Lucie
45. Capricio pour flute et clavecin	Bokes Vladimír
46. Ekloga	Bartošík Zdeňek
47. V tichu kameňa vánok	Borzík Lukáš
48. Prelude to The Mercy	Borzík Lukáš
49. Musica per flauto et pianoforte	Didi Vojtěch
50. Čardáš „V Rytířské....“,	Douša Eduard
51. Janave´s Rag	Douša Eduard
52. Koncertní miniatura	Douša Eduard
53. PF	Douša Eduard
54. Romanza	Douša Eduard
55. Sonatina Giocosa	Douša Eduard
56. Sonatina for piccolo and piano	Feld Jindřich
57. Sonatina pro flétnu a čembalo	Gemrot Jiří
58. Slovenská suita	Jurišová Zlatica
59. Dva příběhy z prázdného domu	Kmiťová Jana
60. Sonáta G Dur	Kupkovič Ladislav
61. Variácia „Výskajte, plesajte...“	Kupkovič Ladislav
62. Sonáta Elégie	Lukeš Jiří
63. Phantasien	Martinček Peter
64. Tatridy	Martinček Peter
65. The Shadows	Papanetzová Lucie
66. Sonatina Brasileira	Pelikán Jaroslav
67. Conzonanza con Mozart	Sluka Luboš
68. Chvála tercié	Teml Jiří
69. Karlovarské obrázky	Teml Jiří

70. Sonatina pre flautu a klavír	Zeljenka Ilja
71. Koncert pro flétnu a orchestr	Gemrot Jiří
72. Koncert pre flautu a orchester	Haluška Milan
73. Sen úzkosti	Hejnar Robert
74. Flautianna	Kukal Ondřej
75. Inspiration I.	Mazourová Markéta
76. Inspiration II.	Mazourová Markéta
77. Inspiration III.	Mazourová Markéta
78. A od Prešova	Novák Milan
79. Dopisy otci I.	Sommer Lukáš
80. Dopisy otci II	Sommer Lukáš
81. Dopisy otci III.	Sommer Lukáš
82. Koncert	Sommerová Marie

Príloha č.3: Menný register

Bachratá Petra Oliveira (str. 13 19, 61, 62)
Bartošík Zdeněk (str. 19 22, 77, 109)
Beneš Juraj (str. 22, 23)
Bokes Vladimír (str. 23, 24, 25, 75, 76)
Boroš Tomáš (str. 77, 78)
Borzík Lukáš (str. 78, 79)
Buffa Ivan (str. 25, 26)
Burlas Ladislav (str.27)
Cílková Eliška (str. 27, 28, 29)
Cotteli Honrát (str. 29, 80)
Didi Vojtěch (str. 80)
Domanský Hanuš (str. 29, 30)
Douša Eduard (str. 81 84)
Döme Alexander (str. 30)
Duchnický Peter (str. 31)
Dušek Jan (str. 31, 32, 33)
Dvořáková Markéta (str. 62)
Emmert, František Gregor (str.33)
Feld Jindřich (str. 33, 34, 35, 85, 86, 107, 109, 110)
Fila Jan (str. 35, 36)
Gašparík Róbert (str.36, 86)
Gavlasová Petra (str. 63, 64)
Gemrot Jiří (str. 87, 110, 111)
Haluška Milan (str. 111, 112)
Hejnar Robert (str. 112, 113)
Iglo Milan (str. 37, 87, 88)
Janárečková Viera (str. 37, 38)
Jíra Milan (str. 88)
Jirásek Jan (str. 38)
Jurišová Zlatica (str. 88)
Kadera František (str. 39)
Kalabis Viktor (str. 40)
Kalavská Faltusová Eva (str. 64, 65 , 89)

Kmiťová Jana (str. 40, 41, 89)
Kohoutek Ctirad (str. 108)
Koňakovská Lucia (str. 42, 43)
Konečný Jaroslav (str. 43)
Kozderková Lenka (str. 65, 66)
Krajčí Mirko (str. 44)
Krák Egon (str. 90)
Kukal Ondřej (str. 113, 114, 115, 116)
Kubička Vítězoslav (str. 45)
Kupkovič Ladislav (str. 45, 91, 92)
Lejava Marián (str. 46)
Loudová Ivana (str. 66, 67)
Lukáš David (str. 116)
Lukeš Jiří (str. 92)
Marek Martin (str. 46, 47)
Martinček Peter (str. 93, 94)
Matej Daniel (str. 47, 48, 95, 96)
Mazourová Markéta (str. 116, 117, 118, 119)
Nečasová Nardelli, Jindra (str. 48, 49)
Novák Milan (str. 119, 120, 121)
Papanetzová Lucia (str. 96, 97, 98)
Parík Ivan (str. 49)
Pařízek Petr (str. 68, 69)
Pelikán Jaroslav (str. 50, 98, 99, 121, 122)
Piaček Marek (str. 50, 51, 67, 68, 99, 100)
Polášková Ilona (str. 69)
Rataj Michal (str. 69, 70,)
Rudolf Róbert (str. 51, 52, 71)
Růžička Rudolf (str. 52)
Řehoř Bohuslav (str. 100, 101)
Slimáček Milan (str. 101)
Sluka Luboš (str. 101, 102)
Smejkalová Sylvia (str. 72, 73)
Smolka Martin (str. 53, 54)
Sommer Lukáš (str. 122, 123, 124, 125, 126, 127)

Sommerová Marie (str. 127, 128, 129)

Srnka Miroslav (str. 54, 55, 56)

Sycha Jiří (str. 56)

Štědroň Miloš (str. 56, 57)

Tandler Juraj (str. 57)

Teml Jiří (str. 102, 103, 104)

Vajó Juraj (str. 104, 105)

Vitková Lucie (str. 73, 74)

Zach Ján (str. 58)

Zavarský Marián (str. 58, 59, 60)

Zeljenka Ilja (str. 106)

Príloha č. 4.: Ukážka programu CCOMP (Rudolf Růžička)

SUITA 10. - vstupní data pro program CCOMP

```
-----
0          1          2          3          4          5          6
12345678901234567890123456789012345678901234567890
                                TTW                                H
Heading          Met N. R.* + PQGWIG.n Ambit    M.DVnWHiMi
|                | : : | : : | : : : : | : | : : :

6          7          8
1234567890123456789012345...
Tm Ti R.r R.m S CLiIvInstructions
| : | : | : : |
```

```
-----

F1 (4=cca60)      1 4 27 20 2 337 2 3 XF2 XF3 123 2
                  10001000 mf,poco rubato
F2               1 4 26 21 3 247 5 10C2 H2 124 2
1               11001100 mp
F3a             1 4 10 22 4 157 1525A1 G2 125 2
                  12001200 p
F3b             1 4 10 22 5 167 1525G1 E2 124 2
-1             13001300 p
F4 (4=cca80)     1 4 40 192 2315 C2 C3 154 2 6
                  20002000 mf,molto rubato
F5              1 4 20 182 2515 XF2 XF3 155 2 6
                  21002100 f
F6              1 4 40 162 2215 XF1 C3 153 2 6
                  22002200 mf
F7a (4=cca120)   1 4 30 10 31 G1 G2 184 16
                  30003000 mp,ritmico(non rubato),staccato
F7b             1 4 30 10 31 G1 D2 184 16
                  31003100
F7c             1 4 30 10 31 G1 E2 184 16
                  32003200
F8a             1 4 20 10 21 C2 F2 184 16
                  33003300 mf
F8b             1 4 20 10 21 C2 XG2 184 16
                  34003400
F8c             1 4 20 10 21 C2 H2 184 16
                  35003500
F9a             1 4 10 10 11 G2 C3 184 16
                  36003600 f
F9b             1 4 10 10 11 G2 E3 184 16
                  37003700
F9c             1 4 10 10 11 G2 XG3 184 16
                  38003800
F10a (4=cca90)  1 4 44 8 3 1 243113 5 A1 A2 165 2 5
                  40004000 mf,rubato
F10b            1 4 37 7 4 1 245113 5 XF1 XF2 163 2 5
                  41004100
F11            1 4 22 132 1 21 C1 XF2 174 10
                  42004200 mp
```

Príloha č.5.: Obraz Jiřího Nečase

Nečas 1957

Príloha č. 6: Priložený kompaktný disk

Nahrávka doktorandského koncertu zo dňa 26.4.2014, Sál Martinů

Program: Marian Zavorský Taling to The Silver God

Vladimír Bokes Capriccio pour flute et clavecin Op. 64

Lucie Papanetzová The Shadows

Jaroslav Pelikán Sonatina Brasileira

Ondřej Kukal Concerto for flute and orchestra „Flautianna“ Op. 23

Spoluúčinkujú: Eva Hutyrová klavír

Olga Dlabačová čembalo

Peter Vrábel dirigent

Orchester Berg